הוכן מתוכנת תורת אמת, מותר להפיץ בכפוף לתנאי רשיון - CC BY-NC-SA 2.5 אסור בשימוש מסחרי
וספרי ויקיטקסט תחת רשיון GNU Free Doc. License
בס"ד - כל הזכויות שמורות (c) ל ר' פנחס ראובן שליט"א

משנה - בבא מציעא - עיקר תוי"ט

פרק א • פרק ב • פרק ג • פרק ד • פרק ה • פרק ו • פרק ז • פרק ח • פרק ט • פרק י

פרק א

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה ח

פרק ב

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה ח משנה ט משנה י משנה יא

פרק ג

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ו משנה ז משנה ח משנה ט משנה י משנה יא משנה יב

פרק ד

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה ח משנה ט משנה י משנה יא משנה יב

פרק ה

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה ח משנה ט משנה י משנה יא

פרק ו

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ו משנה ז משנה ח

פרק ז

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה ח משנה ט משנה י משנה יא

פרק ח

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה ח משנה ט

פרק ט

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה ח משנה ט משנה י משנה יא משנה יב משנה יג

פרק י

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו

פרק א

פרק א - משנה א

{א} וְיֵשׁ לְכָל אֶחָד לְגַלְגֵּל עַל חֲבֵרוֹ שֶׁכָּל מַה שֶּׁנָּטַל כַּדִּין נָטַל. הָרַמְבַּ״ם. וְנִרְאֶה לִי דְּטַעֲמוֹ שֶׁעַל מַה שֶּׁבְּיָדוֹ מַמָּשׁ לֹא שַׁיְכָא תַּקָּנָה זוֹ, דְּאִם לֹא כֵּן בְּכוֹפֵר הַכֹּל נַמִּי הֲוָה לְהוּ לְתַקְּנָהּ: {ב} בַּגְּמָרָא, בְּמִקָּח וּמִמְכָּר. פֵּרֵשׁ רַשִׁ״י דְּאִיכָּא לְמֵימַר שְׁנֵיהֶם קְנָאוּהָ וְלִשְׁנֵיהֶם נִתְרַצָּה הַמּוֹכֵר. אֲבָל זֶה אוֹמֵר אֲנִי אֲרַגְּתִּיהָ וְזֶה אוֹמֵר אֲנִי כּוּ׳ לֹא יַחֲלֹקוּ, דְּוַדַּאי חַד מִנַּיְהוּ רַמַּאי הוּא, וּתְהֵא מֻנַּחַת עַד שֶׁיָּבֹא אֵלִיָּהוּ. וְדַעַת הַתּוֹסָפוֹת דְּגַם בִּכְהַאי גַּוְנָא נַמִּי יַחֲלֹקוּ, וְלֹא אָמְרוּ יְהֵא מֻנָּח אֶלָּא בִּשְׁנַיִם שֶׁהִפְקִידוּ כֵּיוָן שֶׁיָּדוּעַ לַנִּפְקָד שֶׁהוּא וַדַּאי שֶׁל אֶחָד מֵהֶן: {ג} דְּאִי מֵחַד אֵינוֹ נֶאֱמָן לוֹמַר שֶׁמָּכַר לְאַחֵר. וְיֵשׁ שִׁטּוֹת רַבּוֹת בָּזֶה: {ד} שֶׁאֵינוֹ נוֹגֵעַ בָּעֵדוּת כְּלָל. דְּאַף עַל גַּב דְּקִבֵּל דָּמִים אֵינוֹ עוֹמֵד אֶלָּא בְּמִי שֶׁפָּרַע. וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לְעֵד הַצָּרִיךְ שְׁבוּעָה דְּאֵינוֹ עֵד, דְּהָתָם רַחֲמָנָא אָמַר עַל פִּי שְׁנַיִם יָקוּם דָּבָר, דְּמַשְׁמַע הַנֶּאֱמָנִים בְּדִבּוּרָם בִּלְבַד וְלֹא שֶׁצָּרִיךְ

שְׁבוּעָה לְהַאֲמִין דְּבָרָיו. וּמִי שֶׁפָּרַע לֵיכָּא אֶלָּא דַּאֲנַן לָיְטִינַן. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {ה} וְכֵן פּוֹטֵר מִשְּׁבוּעָה לְאוֹתוֹ הַמְסַיְּעוֹ. הַמַּגִּיד מִשְׁנֶה: {ו} מֵאַחַר שֶׁזֶּה תָּפוּס וְעוֹמֵד וְזֶה תָּפוּס וְעוֹמֵד. גְּמָרָא. דְּהֵיכָא דְּלֵיכָּא חֲזָקָה לְשׁוּם אֶחָד וּתְפוּסִים בּוֹ יֵשׁ לְהַחְזִיק שְׁנֵיהֶם בְּשָׁוֶה: {ז} מַסְקִינַן דְּאַף עַל גַּב דְּחָשׁוּד אַמְּמוֹנָא, לֹא חָשׁוּד אַשְּׁבוּעָתָא. וְהַיְנוּ טַעֲמָא מִשּׁוּם דִּשְׁבוּעָה חֲמוּרָה, שֶׁהָעוֹלָם נִזְדַּעְזַע עַל לֹא תִשָּׂא. תּוֹסָפוֹת: {ח} שֶׁאִם יוֹדֵעַ שֶׁחֲבֵרוֹ קְנָאָה לֵיהּ לֹא הָוֵי תָּפִיס, וּמִדְּתָפַס בָּהּ סָבַר שֶׁלּוֹ הִיא וְנִתְרַצָּה הַמּוֹכֵר, דְּהָא נָקַט זוּזֵי מִתַּרְוַיְהוּ, אֵימָא לֹא כוּ׳, דְּמִשּׁוּם שְׁבוּעָה לֹא יִפְרֹשׁ שֶׁהֲרֵי סָבוּר הוּא לוֹמַר אֱמֶת, קָא מַשְׁמַע לָן דַּאֲפִלּוּ הָכִי יִשָּׁבַע. תּוֹסָפוֹת: {ט} חֲבֵרֵי יֵלֵךְ וְיִמְצָא אַחֶרֶת. רַשִׁ״י: {י} **וְזֶה כוּ׳.** אֲפִלּוּ לְבֶן נַנָּס דְּמִשְׁנָה ה׳ פֶּרֶק ז׳ דִּשְׁבוּעוֹת דְּאָמַר כֵּיצַד אֵלּוּ וְאֵלּוּ בָּאִין לִידֵי שְׁבוּעַת שָׁוְא, הָתָם וַדַּאי אִיכָּא שְׁבוּעַת שָׁוְא, (דְּחַד וַדַּאי מִשְׁתַּבַּע לְשֶׁקֶר), הָכָא אִיכָּא לְמֵימַר דְּלֵיכָּא שְׁבוּעַת שָׁוְא, דְּתַרְוַיְהוּ בַּהֲדֵי הֲדָדֵי אַגְּבוּהָ. גְּמָרָא. (וּלְעִנְיָן מִקָּח וּמִמְכָּר נַמִּי שֶׁמָּא לִשְׁנֵיהֶם נִתְרַצָּה. רַשִׁ״י): {יא} לְרַבָּנָן דְּבֶן נַנָּס אִצְטְרִיךְ, דְּלֹא חָיְשִׁינַן לִשְׁבוּעַת שָׁוְא. תּוֹסָפוֹת: {יב} וּכְלוֹמַר דִּלְשׁוֹן הַשְּׁבוּעָה אֵינָהּ אֶלָּא שֶׁאֵין לוֹ בָּהּ פָּחוֹת מֵחֶצְיָהּ וּכְלִישְׁנָא דְּמַתְנִיתִין. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {יג} **וְיַחֲלֹקוּ.** הַיְנוּ לִדְמֵי אִי הֲוָה פְּסֵדָא בַּחֲלֻקַּת הַטַּלִּית עַצְמָהּ. גְּמָרָא: {יד} **זֶה כוּ׳.** הָא תּוּ לָמָּה לִי, סַלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמֵינָא הַאי דְּקָאָמַר חֶצְיָהּ שֶׁלִּי לֶהֱוֵי כְּמֵשִׁיב אֲבֵדָה וְלִפָּטֵר, קָא מַשְׁמַע לָן דְּהַאי אַעֲרוּמֵי קָא מַעֲרִים, סָבַר אִי אֲמֵינָא כֻּלָּהּ שֶׁלִּי בָּעֵינָא אִשְׁתְּבוּעֵי, אֵימָא הָכִי דְּאֶהֱוֵי כְּמֵשִׁיב אֲבֵדָה וְאִפָּטֵר. גְּמָרָא: {טו} **מִשְּׁלֹשָׁה.** וְאִם תֹּאמַר עַל הַחֵצִי שֶׁמּוֹדֶה חֲבֵרוֹ לָמָּה צָרִיךְ לִשָּׁבַע. וְיֵשׁ לוֹמַר שֶׁאִלּוּ לֹא הָיָה נִשְׁבַּע אֶלָּא עַל הָרְבִּיעַ בִּלְבַד, שֶׁמָּא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְאוֹתוֹ חֵלֶק שֶׁמּוֹדֶה לוֹ חֲבֵרוֹ כוּ׳. נִמּוּקֵי יוֹסֵף:

פרק א - משנה ב

{טז} דִּלְגוּפֵיהּ לֹא אִצְטְרִיךְ, אֶלָּא לְאַשְׁמוֹעִינַן דְּרוֹכֵב קָנֵי אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא מַנְהִיג כוּ׳. רַשִׁ״י: {יז} תֵּימָהּ אַמַּאי כֵּיוָן שֶׁהַקְּנָיָן דְּרְכִיבָה לְחוּד הָוֵי קְנָיָן לָמָּה יִגָּרַע כְּנֶגֶד אַחֵר, כֵּיוָן דְּקְנָיָן הוּא לִקְנֵי. וּבַגְּמָרָא לֹא אָמְרוּ כוּ׳ אֶלָּא לִשְׁמוּאֵל דִּסְבִירָא לֵיהּ רוֹכֵב לְחוּדָא לֹא קָנֵי, מוֹקֵי לְסֵיפָא דְּקָנוּ שְׁנֵיהֶם כְּשֶׁרוֹכֵב וּמַנְהִיג בְּרַגְלָיו (וּמַתְנִיתִין אַשְׁמְעִינַן דִּשְׁנַיִם רוֹכְבִים קָנוּ שְׁנֵיהֶם, וְלֹא אָמְרִינַן קַמָּא עִקָּר, אִי נַמִּי רוֹכֵב וּמַנְהִיג כְּאֶחָד קָנוּ שְׁנֵיהֶם. הָרַא״שׁ). אֲבָל אִי הֲוָה סָבוּר דְּרוֹכֵב לְחוּדָא קָנֵי לֹא אִצְטְרִיךְ לְאוֹקֵי מַתְנִיתִין שֶׁמַּנְהִיג בְּרַגְלָיו גַּם כֵּן. תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב: {יח} וְתֵימָהּ דַּאֲפִלּוּ הָכִי מַאי רְבוּתָא הִיא. וּבַגְּמָרָא אִי בְּמִקָּח וּמִמְכָּר צְרִיכָא לְמֵימַר. אֶלָּא לָאו בִּמְצִיאָה. שְׁמַע מִנַּהּ דְּהַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵרוֹ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא עֲשָׂאוֹ שָׁלִיחַ לְכָךְ. קָנָה חֲבֵרוֹ. דְּאִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ לֹא קָנָה חֲבֵרוֹ, תֵּעָשֶׂה זוֹ כְּמִי שֶׁמֻּנַּחַת עַל גַּבֵּי קַרְקַע וְלֹא יִקְנֶה לֹא זֶה וְלֹא זֶה, וְכָל הָרוֹצֶה יַחְטְפֶנָּה מִיָּדָם. רַשִׁ״י:

פרק א - משנה ג

{יט} **רוֹכֵב.** אוֹרְחָא דְּמִלְּתָא נָקֵט, דְּאִי מְהַלֵּךְ וְרָאָה יִטְּלֶנּוּ בְּעַצְמוֹ: {כ} **נִטָּלָה כו׳.** מַסְקִינַן בַּגְּמָרָא דַּאֲפִלּוּ כִּי לֹא בָּעֵי לְמִזְּכִּי לְנַפְשֵׁיהּ מָצֵי זָכֵי לַחֲבֵרֵיהּ בְּמִגּוֹ דְּאִי בָּעֵי זָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ כו׳. וְאִלּוּ מַתְנִיתִין דִּתְנַן וְאָמַר אֲנִי זָכִיתִי בָהּ זָכָה מִשּׁוּם דְּאָמַר לֵיהּ תְּחִלָּה, פֵּרֵשׁ רַשִׁ״י הֲרֵי אֲנִי זָכִיתִי בָהּ דְּקָאָמַר, תְּחִלָּה קָאָמַר לֵיהּ. מִתְּחִלָּה הִגְבַּהְתִּיהָ לְצָרְכִּי וְלֹא לְצָרְכְּךָ, וּלְעוֹלָם הַמַּגְבִּיהַּ מְציאָה לַחֲבֵרוֹ קָנָה חֲבֵרוֹ. עַד כָּאן. וְרִיהֲטָא דִּשְׁמַעְתְּתָא דְּאִי מִתְּחִלָּה הָיְתָה דַּעְתּוֹ לְצָרֶךְ חֲבֵרוֹ תּוּ לֹא מָצֵי מְהַדַּר. אֲבָל הַטּוּר לֹא סְבִירָא לֵיהּ. וְהַסְּמַ״ע הִסְכִּים לִדְבָרָיו. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {כא} **תְּחִלָּה.** מִשּׁוּם רֵישָׁא דְּמַיְרֵי דַּוְקָא שֶׁאָמַר תְּחִלָּה, הִלְכָּךְ דְּיֵיק בַּסֵּיפָא לְמִתְנֵי תְּחִלָּה, כְּלוֹמַר וְאִם מִשֶּׁנִּתְּנָהּ לוֹ טָעַן אוֹתָהּ טַעֲנָה דְּרֵישָׁא. אֲבָל מִשּׁוּם סֵיפָא לֹא אִצְטְרִיךְ לְמֵידַק שֶׁיִּטְעוֹן תְּחִלָּה, דַּאֲפִלּוּ אִם לֹא טָעַן תְּחִלָּה מִסְתָּמָא תְּחִלָּה קָאָמַר. דְּמִי מָצֵי לְמֵימַר אֲנִי זוֹכֶה בָּהּ עַכְשָׁיו, וְהַלֹּא אֵינוֹ בְּיָדוֹ. רַשִׁ״י. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק א - משנה ד

{כב} כָּאן חָזַר מִפֵּרוּשׁ הַשֵּׁנִי שֶׁכָּתַב בְּמִשְׁנָה ג׳ פֶּרֶק ד׳ דְּפֵאָה דְּטַעְמָא מִשּׁוּם דְּנָפַל עָלֶיהָ כו׳, וְטַעְמָא שֶׁאֵין אַרְבַּע אַמּוֹת כו׳ כָּתַב רַשִׁ״י שֶׁהֲרֵי אֵין לָאָדָם שָׁם אַרְבַּע אַמּוֹת מְיֻחָדוֹת, שֶׁהַרְבֵּה חֲבֵרִים יֵשׁ לוֹ בְּתוֹכָהּ עוֹמְדִים אֶצְלוֹ: {כג} רְצוֹנוֹ לוֹמַר לַאֲפוֹקֵי שְׁבִיל הָרַבִּים וּכְגַוְנָא דְּרֵישׁ פֶּרֶק ב׳ דְּפֵאָה שְׁבִיל הָרַבִּים וּשְׁבִיל הַיָּחִיד. דְּאִלּוּ דְּיָחִיד מַמָּשׁ אֵין סְבָרָא שֶׁיִּקְנוּ לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת בִּשְׂדֵה אַחֵר. וְעַיֵּן עוֹד פֶּרֶק קַמָּא דְּקִדּוּשִׁין מִשְׁנָה ד׳. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {כד} **אַחַר צְבִי כו׳.** פֵּרוּשָׁא דְּרֵישָׁא. וְזֶה לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם, מִי שֶׁרָאָה אֲחֵרִים רָצִים אַחַר הַמְּצִיאָה וַהֲרֵי הוּא צְבִי שָׁבוּר כו׳: {כה} **שָׂדֶה.** וְאַף עַל גַּב דְּבְאַרְבַּע אַמּוֹת דְּתִקְּנוּ רַבָּנָן דְּקוֹנוֹת לוֹ אַף עַל גַּב דְּלֹא אָמַר כְּלוּם, מִשּׁוּם דְּאַלִּימָא קְנִיָּה דְּבְאַרְבַּע אַמּוֹת טְפֵי, מִפְּנֵי שֶׁהוּא יָכוֹל לִנְטוֹת עַצְמוֹ וְלִטְּלָהּ. הַמַּגִּיד מִשְׁנֶה. וְהַבֵּית יוֹסֵף כָּתַב דְּאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁאֲנִי דְּכֵיוָן דְּמִשּׁוּם דְּלֹא אָתֵי לְאִנְצוּיֵי תִּקְּנוּ רַבָּנָן דְּלִקְנֵי. לֹא רָאוּ לְחַלֵּק בֵּין אָמַר לְלֹא אָמַר. דְּאִם כֵּן אַכַּתִּי אָתוּי לְאִנְצוּיֵי. וְהַתּוֹסָפוֹת וְהָרֹא״שׁ כָּתְבוּ דְּהָכָא נַמִּי אָמַר לָאו דַּוְקָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {כו} **זָכְתָה לוֹ.** מַסְקִינַן בַּגְּמָרָא דְּחָצֵר מִשּׁוּם שְׁלִיחוּת הוּא. וְהָא דְּבְרֵישׁ פֶּרֶק ח׳ דְּגִטִּין פֵּרֵשׁ הָרַי״ב מִוְּנָתַן בְּיָדָהּ, מִשּׁוּם קָטָן וּקְטַנָּה אִצְטְרִיךְ קְרָא לְרַבִּינְהוּ בְּתוֹרַת יָד מִשּׁוּם דְּלֵיתְנְהוּ בְּתוֹרַת

שְׁלִיחוּת, וּמִשּׁוּם הָכִי נַמִּי בָּעֵי שֶׁתְּהֵא עוֹמֶדֶת בְּצִדָּהּ אֲפִלּוּ בְּחָצֵר הַמִּשְׁתַּמֶּרֶת, מִשּׁוּם דְּבַעְיָא דּוּמְיָא דִּידָהּ: {כז} גְּמָרָא. וְהַיְנוּ פֵּרוּשָׁא דְּמִשְׁתַּמֵּר בְּתוֹךְ שָׂדֵהוּ שֶׁכָּתַב, דְּלֹא בָּעִינַן הָכָא תַּרְתֵּי, שֶׁיְּהֵא מִשְׁתַּמֵּר וְשֶׁיַּעֲמֹד בְּתוֹךְ שָׂדֵהוּ, אֶלָּא חֲדָא סַגִּי. וְהַיְנוּ טַעֲמָא דְּמַצְרִיךְ נַמִּי שֶׁיָּכוֹל לָרוּץ אַחֲרֵיהֶן וּלְהַגִּיעָן כוּ׳, דְּאִי לָאו הָכִי כִּי עוֹמֵד בְּצַד שָׂדֵהוּ מַאי הָוֵי, הָא אַכַּתִּי אֵינָהּ מִשְׁתַּמֶּרֶת לִמְצִיאָתוֹ זוֹ. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב. וְעַיֵּן עוֹד: {כח} וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל לְהַגִּיעָן הֲרֵי אֵלּוּ כִּצְבִי שֶׁהוּא רָץ כְּדַרְכּוֹ. הָרַמְבַּ״ם: {כט} **גּוֹזָלוֹת.** וְלֹא תָּנֵי גּוֹזָל כִּדְתָנֵי צְבִי. וְכֵן פּוֹרְחִין הָוָה לֵיהּ לְמֵימַר וְלֹא מַפְרִיחִין. נִרְאֶה לִי מִשּׁוּם דְּדִבְּרוּ בַּהוֹוֶה, שֶׁדֶּרֶךְ הַגּוֹזָלוֹת לִפְרֹחַ הַרְבֵּה בְּיַחַד, וּמִדַּרְכָּן שֶׁכָּל אַחַת רְצוֹנָהּ לְקַדֵּם לַחֲבֶרְתָּהּ. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב. סוֹד ה׳ לִירֵאָיו, וְהָכִי אִיתָא בְּיַלְקוּט שִׁיר הַשִּׁירִים בַּפָּסוּק עֵינַיִךְ יוֹנִים, מַה יּוֹנָה זוֹ גוֹרֶרֶת אֲחֵרִים עִמָּהּ אַף כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל גּוֹרְרִין אֶת הַגֵּרִים. תּוֹסְפוֹת חֲדָשִׁים:

פרק א - משנה ה

{ל} לְפִי שֶׁדַּרְכּוֹ לְזוּנוֹ תָּמִיד, אִם לֹא יְפַרְנְסֶנּוּ אָבִיו לֹא יְפַרְנְסֶנּוּ אַחֵר. אֲבָל אָדָם אַחֵר מֵעָלְמָא וְסָמוּךְ עַל שֻׁלְחָן חֲבֵרוֹ חִנָּם, כְּגוֹן יָתוֹם וְכַיּוֹצֵא בּוֹ, אֵין סְבָרָא שֶׁתְּהֵא מְצִיאָתוֹ לַחֲבֵרוֹ. וְכָל שֶׁכֵּן עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִים שֶׁבִּשְׂכַר טִרְחָם הֵם אוֹכְלִים. תּוֹסְפוֹת: {לא} רַשׁ״י. וּלְפִי זֶה אֲפִלּוּ אֵינָהּ סְמוּכָה עַל שֻׁלְחָנוֹ. וְזֶה סוֹתֵר לְמַה שֶׁאִיתָא בְּרֵישׁ פֶּרֶק ד׳ דִּכְתֻבּוֹת דְּטַעְמָא מִשּׁוּם אֵיבָה שֶׁלֹּא יִמְסֹר אוֹתָהּ לִמְנַוֵּל וּמֵכָּה שְׁחִין. וּלְפִי זֶה בְּבוֹגֶרֶת דַּוְקָא סְמוּכָה עַל שֻׁלְחָנוֹ. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {לב} **אַף עַל פִּי כוּ׳.** תֵּימַהּ מַאי אַף עַל פִּי, אַדְּרַבָּה כָּל שֶׁכֵּן דִּמְצִיאָתָהּ שֶׁלָּהּ. וּבַגְּמָרָא, גְּרוּשָׁה פְּשִׁיטָא, הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן בִּמְגֹרֶשֶׁת וְאֵינָהּ מְגֹרֶשֶׁת, כְּגוֹן זָרַק לָהּ גִּטָּהּ סָפֵק קָרוֹב לוֹ סָפֵק קָרוֹב לָהּ. וְהַשְׁתָּא אָתֵי שַׁפִּיר, דְּהָכִי קָאָמַר, אַף עַל פִּי כוּ׳, כְּלוֹמַר דְּאַכַּתִּי יֵשׁ עָלָיו חוֹב תְּנַאי הַכְּתֻבָּה דְּהַיְנוּ מְזוֹנוֹת וַהֲוָה אֲמִינָא דְּכֵינָן דְּזָנָהּ מְצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ, קָא מַשְׁמַע לָן:

פרק א - משנה ו

{לג} **שְׁטָרֵי.** כָּל לְשׁוֹן שְׁטָר בְּדִבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה הוּא כְּתָב שֶׁכָּתוּב בּוֹ הַהִתְנַשְּׂאוּת [הַמֶּמְשָׁלָה] שֶׁנּוֹתֵן לְזוּלָתוֹ עָלָיו. וְהוּא לְשׁוֹן אִם תָּשִׂים מִשְׁטָרוֹ בָּאָרֶץ [אִיּוֹב לח]: {לד} אִי הָכִי כָּל שְׁטָרֵי דְּאָתוּ לְקַמָּן נַחוּשׁ לְהוּ הָכִי. כָּל שְׁטָרֵי לֹא רִיעֵי הָנֵי רִיעֵי. גְּמָרָא. פֵּרֵשׁ רַשׁ״י דְּהוֹאִיל דְּנָפַל אִתְּרַע, דְּיֵשׁ לוֹמַר אִם

הָיָה כָּשֵׁר הָיָה נִזְהָר בּוֹ: {לה} הֵינוּ שֶׁפֵּרֵשׁ בַּשְּׁטָר שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְקַבֵּל עָלָיו אַחֲרָיוּת. דְּקַיְמָא לָן אַחֲרָיוּת טָעוּת סוֹפֵר הוּא אַף בְּשִׁטְרֵי מֶכֶר: {לו} דְּלֹא שָׂדֵי אֵינִישׁ זוּזֵי בִּכְדִי. רַשִׁ״י. וּכְלוֹמַר אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִזְכִּירוּהוּ מַלְוֶה וְלוֶה כְּלָל, יֵשׁ לָהֶם לָעֵדִים לְכָתְבוֹ בַּשְּׁטָר, וּלְפִיכָךְ אִם לֹא כְּתָבוּהוּ אֵין לִתְלוֹת הַדָּבָר אֶלָּא בְּטָעוּתוֹ שֶׁל סוֹפֵר. נִמּוּקֵי יוֹסֵף:

פרק א - משנה ז

{לז} **וְנִמְלַךְ כו׳.** הָא אָמַר תְּנוּ, נוֹתְנִים. אֲבָל בְּגִטֵּי נָשִׁים צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה עַל דֶּרֶךְ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּמִשְׁנָה ג׳ פֶּרֶק ג׳ דְּגִטִּין. וּלְהָא לֹא חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא כָּתַב בְּנִיסָן וְלֹא יָהֵיב עַד תִּשְׁרֵי וְאָתְיָא לְמִטְרַף פֵּירֵי דְּזַבֵּין בַּעַל בֵּין נִיסָן לְתִשְׁרֵי. דְּכִי אָתֵי לְמִטְרַף אוֹמֵר לָהּ אַיְתֵי רְאָיָה אֵימַת מְטָא גִּטָּא לִידָךְ כֵּיוָן דְּעַתָּה שֶׁבָּא לְגָרְשָׁהּ רוֹאִין שֶׁהַזְּמַן מֻקְדָּם וְיֵשׁ קוֹל שֶׁלֹּא נִמְסַר בַּיּוֹם שֶׁנִּכְתַּב, וְיִזְכְּרוּ לָקוֹחוֹת. וְכֵן בְּשִׁחְרוּרֵי עֲבָדִים וּדְיָתֵיקֵי דְּיָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ. וּמַתְּנָה מַיְרֵי שֶׁכָּתוּב בָּהּ מֵהַיּוֹם אִם לֹא אֶחְזֹר בִּי כָּל יְמֵי חַיַּי, דְּהַשְׁתָּא מָצֵי לְמִהַדַּר בֵּיהּ. וְשׁוֹבֵר קַיְמָא לָן הַמּוֹכֵר שְׁטַר חוֹב כו׳ וּמָחֲלוֹ מָחוּל, וְכִי אָמַר תְּנוּ אֵין לְךָ מְחִילָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ. גְּמָרָא:

פרק א - משנה ח

{לח} דְּלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לְשֶׁמָּא נִמְלַךְ, דְּהָא בֵּית דִּין לֹא כְּתָבוּם אֶלָּא בְּדָבָר מְקֻיָּם. וּלְפַרְעוֹן לֹא שַׁיָּךְ בְּהוּ. רַשִׁ״י. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {לט} **אִגְּרוֹת כו׳.** מִדְּלֹא קָאָמַר שְׁטָרֵי כו׳ נִרְאֶה לִי דְּקָרֵי לֵיהּ אִגֶּרֶת מַה שֶּׁבֵּית דִּין שֶׁבְּמָקוֹם זֶה שׁוֹלְחִין אִגְּרוֹתָיו לְבֵית דִּין אַחֵר לָשׁוּם וְלִמְזוֹן פְּלוֹנִי. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {מ} וְזֶה לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם, שֶׁכָּתְבוּ לָהֶם הַדַּיָּנִין הוֹרָדָה בַּקַּרְקַע שֶׁיִּמְכְּרוּ אוֹתָהּ לְמִזּוֹנוֹת: {מא} **וְכָל כו׳.** מְפָרֵשׁ בַּגְּמָרָא כְּגוֹן שְׁטָרֵי חַלְטָאתָא, שֶׁמַּחְלִיטִין נִכְסֵי לוֶה לַמַּלְוֶה כְּשֶׁאֵין הַלּוֶה בְּפָנֵינוּ. דְּאִי הֲוָה בְּפָנֵינוּ הֵינוּ אִגְּרוֹת שׁוּם דְּרֵישָׁא. סְמַ״ע: {מב} כְּלוֹמַר שֶׁכּוֹרֵךְ שְׁטָר וְקוֹפְלוֹ בְּעַצְמוֹ. וְאַחַר כָּךְ כּוֹרְכוֹ בְּתוֹךְ שְׁטָר אַחֵר. וְכֵן הַשְּׁנַיִם בַּשְּׁלִישִׁי: {מג} כְּלוֹמַר שֶׁהִשְׁכִּיב שְׁלֹשָׁה שְׁטָרוֹת זֶה עַל זֶה וּכְרָכָן בְּיַחַד, וּלְפִיכָךְ כְּשֶׁכְּרָכָן בְּאֹפֶן זֶה אִי אֶפְשָׁר שֶׁיִּשָּׁמֵט אֶחָד מֵחֲבֵרוֹ, לְכָךְ קוֹרֵא אוֹתָהּ אֲגֻדָּה. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {מד} רַשִׁ״י. וּלְדִבְרֵיהֶם אֵין דֶּרֶךְ לְהַנִּיחַ שְׁטָרוֹת בַּחֲפִיסָה וְכו׳ וּלְפִיכָךְ הָוֵי כְּלִי סִימָן. וְלֹא דָּמֵי לְמִשְׁנָה ב׳ פֶּרֶק ב׳ דְּפֵרְשׁוּ דִּכְלִי יֵשׁ בּוֹ סִימָן. אֲבָל לְדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת דְּדֶרֶךְ לְהַנִּיחַ שְׁטָרוֹת בַּחֲפִיסָה מַיְרֵי הָכָא שֶׁנּוֹתֵן בַּכְּלִי

סִימָן. וְנִמּוּקֵי יוֹסֵף כָּתַב אֲבָל בְּסִימָן דְּגוּפָן דִּשְׁטָרוֹת לֹא מְהַדְּרִינַן לְחַד מִנַּיְהוּ, שֶׁכָּל אֶחָד מֵהֶן בָּקִי בָּהֶם: {מה} צָרִיךְ עִיּוּן, דְּאִי הָכִי שְׁלֹשָׁה לָמָּה לִי. וְהַנִּמּוּקֵי יוֹסֵף כָּתַב, סִימָן הַכֶּרֶךְ עִם סִימָן הַמִּנְיָן כוּ׳, וְכֵן פָּסַק הָרַ״ב עַצְמוֹ פֶּרֶק ב׳ מִשְׁנָה ב׳ כוּ׳. וּבְצִבּוּר פֵּרוֹת (שָׁם) כָּתַב מִנְיָן הֲוָה סִימָן, וְאִם כֵּן כְּרִיכָה לָמָּה לִי. וְהָרֹא״שׁ כָּתַב דְּהַיְנוּ כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לִתֵּן סִימָן בַּמִּנְיָן וְלֹא מִתְיָאֵשׁ לוֹמַר שֶׁמָּא לֹא נָפִיל אַהֲדָדֵי. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {מו} **וְכַמָּה אֲגֻדָּה.** מְפָרֵשׁ לְמַאי דִּמְסַיֵּים בֵּיהּ, וְהוּא הַדִּין לְתַכְרִיךְ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַ״ב: {מז} וְיִתֵּן לְמִי שֶׁנּוֹתֵן בָּהֶם סִימָן. הָרַמְבַּ״ם: {מח} כְּלוֹמַר אֶלָּא לְמִי שֶׁנּוֹתֵן בָּהֶם סִימָן: {מט} **לַמַּלְוֶה.** דְּלוֶה לֹא מְקַיֵּם שְׁטָרֵיהּ, הִלְכָּךְ לֵיכָּא לְמֵיחַשׁ דִּלְמָא לְקִיּוּמִינְהוּ אָזֵיל. גְּמָרָא: {נ} כָּל דָּבָר הַמְבַטֵּל דָּבָר קָרֵי סִמְפּוֹן שֶׁלּוֹ. כִּדְאָמַר בִּכְתֻבּוֹת דַּף נ״ז גַּבֵּי קִדּוּשֵׁי אִשָּׁה שֶׁהַמּוּם קָרוּי סִמְפּוֹן מִפְּנֵי שֶׁמְּבַטֵּל הַמִּקָּח. רַשִׁ״י. וְכָתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת דִּבְיַד הַמַּלְוֶה קָרוּי סִמְפּוֹן וּבְיַד הַלּוֶה שׁוֹבֵר:

פרק ב

פרק ב - משנה א

{א} הָרַמְבַּ״ם. וּפֵרְשׁוּ דְּטַעֲמוֹ דְּאַגַּב יְקָרֵיהוּ וַחֲשִׁיבוּתֵיהוּ מְמַשְׁמֵשׁ בֵּהוּ בְּכָל שָׁעָה, וְיָדַע שֶׁנָּפְלוּ מִמֶּנּוּ, וְכֵיוָן שֶׁלֹּא בָּא וּנְטָלָן וַדַּאי נִתְיָאֵשׁ, לְפִי שֶׁאֵין בּוֹ סִימָן וַהֲרֵי הֵן הֶפְקֵר. וּבְמָעוֹת מְפֻזָּרוֹת מְפָרֵשׁ בַּגְּמָרָא דְּאָדָם מְמַשְׁמֵשׁ בְּכִיסוֹ בְּכָל שָׁעָה. וְכֵן בְּכֻלָּן. וְכֵיוָן שֶׁאֵין בָּהֶן סִימָן מִתְיָאֵשׁ מִיָּד, שֶׁגַּם בִּמְקוֹמָן אֵין סִימָן, שֶׁלְּכָל אֵלּוּ אֵין דֶּרֶךְ לְהַנִּיחָן עַל גַּבֵּי קַרְקַע, וְדֶרֶךְ נְפִילָה בָּאוּ שָׁם וְאֵין יָדוּעַ מְקוֹמָן: {ב} כְּמוֹ מְאַלְּמִים אֲלוּמִים [בְּרֵאשִׁית לז], מְתַרְגֵּם בַּיְרוּשַׁלְמִי מְכַרְכִּין כְּרִיכִין. רַשִׁ״י. וְדַוְקָא קְטַנִּים, דְּאִלּוּ גְּדוֹלִים הָוֵי מָקוֹם סִימָן: {ג} וּלְפִיכָךְ מָקוֹם נַמִּי לֹא הָוֵי סִימָן, דְּמִתְגַּלְגְּלֵי בְּרַגְלֵי אָדָם וּבְהֵמָה וְאֵינָם נִמְצָאוֹת בַּמָּקוֹם שֶׁנָּפְלוּ תְּחִלָּה. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {ד} **בָּשָׂר.** מוֹקֵי בַּגְּמָרָא כְּשֶׁנָּהֲגוּ הַטַּבָּחִים לַעֲשׂוֹת הַחֲתִיכוֹת שָׁוִים בַּמִּשְׁקָל: {ה} **מִמְּדִינָתָן.** כְּמוֹת שֶׁהֵן גְּזוּזוֹת כִּשְׁאָר כָּל גְּזוּזוֹת הַמְּדִינָה, לַאֲפוֹקֵי הַבָּאוֹת מִבֵּית הָאֵמָן כוּ׳. רַשִׁ״י: {ו} **חֶרֶס.** כְּגוֹן שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לִתְּנָם בְּתוֹכוֹ אֶלָּא מֵאֵלָיו נָפַל לְתוֹכָן קָסָבַר רַבִּי יְהוּדָה דַּהֲוֵי סִימָן, לְפִי שֶׁלִּפְעָמִים יִתֵּן אֶל לִבּוֹ לִזְכֹּר שֶׁהוּא בְּתוֹכוֹ וְאוֹמֵר אוֹתוֹ לְסִימָן. טוּר: {ז} וּלְשׁוֹן אֶנְפּוֹרְיָא נוֹטְרִיקוֹן אֵין פֹּה רְאָיָה. רַשִׁ״י. וּלְשׁוֹן טְבִיעַת עַיִן מֵרְגָּל בַּגְּמָרָא. וְנִרְאֶה לִי שֶׁהוּא לְשׁוֹן

מִקְרָא (יִרְמְיָה לח) הָטְבְּעוּ בַבּוֹץ, וְהַמְכֻוָּן שֶׁעַל יְדֵי שֶׁשְּׁבַעְתָּן הָעַיִן הָוֵי כְּאִלּוּ טָבַע וְנִשְׁקַע בַּכְּלִי עַד שֶׁמַּכִּירוֹ הֵיטֵב הֵיטֵב: {ח} וְהִקְשָׁה הַכֶּסֶף מִשְּׁנָה מַאי שְׁנָא מִמְּצָאָן מַטְבְּעוֹת דְּבָעִינַן שְׁלֹשָׁה כְּדִתְנַן לְקַמָּן. וְתֵרֵץ הָרְמָ״א דְּדַוְקָא מַטְבְּעוֹת שֶׁדַּרְכָּן שֶׁל בְּנֵי אָדָם לָשֵׂאת אֶצְלָן מָעוֹת וְדַרְכָּן לְאַבְּדָן דֶּרֶךְ נְפִילָה, לְכָךְ בָּעֵי כְּמִגְדָּל, אֲבָל מְחָטִין וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן שֶׁאֵין דַּרְכָּן לָשֵׂאתָן אֶלָּא הַצָּרִיךְ לָהֶן, וְהוּא יוֹדֵעַ וּמְדַקְדֵּק בַּמִּנְיָן, וְעַל כֵּן הָוֵי סִימָן: {ט} מָקוֹם שֶׁהוֹלְכִין שָׁם רַבִּים תָּדִיר, וְהוּא דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ: {י} שׁוּק גָּדוֹל שֶׁל מִקָּח וּמִמְכָּר:

פרק ב - משנה ב

{יא} דְּכָל מַה שֶּׁהַמּוֹצֵא יָכוֹל לְקָרֵב הַדָּבָר מְקָרֵב. וּמִשּׁוּם הָכִי מַכְרִיז טִבְעֵי כְּדֵי שֶׁיָּבִין הָאוֹבֵד שֶׁרַבִּים הָיוּ. נִמּוּקֵי יוֹסֵף: {יב} וְכֵן כָּתַב הַנִּמּוּקֵי יוֹסֵף כָּךְ כוּ׳ וּמֻנָּחִים כוּ׳. וְקָשְׁיָא דְּהָא מִנְיָן לְחוּד הָוֵי סִימָן כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַ״ב בְּצִבּוּרֵי פֵּרוֹת. וְהָרֹא״שׁ כָּתַב גַּם בְּכָאן דְּלֹא בָּעִינַן לְסִימָן אֶלָּא שֶׁיֹּאמַר הַמִּנְיָן, וְהָא דְּבָעִינַן כְּמִגְדָּל מִשּׁוּם דְּאִי לָאו הָכִי אָז תָּלִינַן דִּבְדֶרֶךְ נְפִילָה נָפַל וּמִתְיָאֵשׁ הָאוֹבֵד, כִּי לֹא יָכוֹל לִתֵּן סִימָן בְּמִנְיָנָן כוּ׳, וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּתְרֵי אִתְרְמֵי וְנָפְלֵי, דְּאִם לֹא כֵן תְּרֵי נַמִּי יִתֵּן סִימָן מָקוֹם. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {יג} **בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד.** כְּגוֹן בְּשָׂדֶה זְרוּעָה שֶׁאֵין רֹב בְּנֵי אָדָם דּוֹרְכִין בָּהּ, וְיֵשׁ מִעוּט שֶׁהוֹלְכִין בָּהּ. רַשִׁ״י: {יד} **חַיָּב כוּ׳.** לִכְאוֹרָה קָשֶׁה, הָא תָּנֵי לֵיהּ רֵישָׁא. אֲבָל בַּגְּמָרָא, דְּכַדֵּי יַיִן וְשֶׁמֶן רְגִילוּת הוּא דְּכֻלָּן שָׁוִין, וְכֵן הֵם מְלֵאִים, דְּאָז אֵין סִימָן לוֹמַר כַּמָּה יַיִן יֵשׁ בּוֹ. וְהָא דְּחַיָּב לְהַכְרִיז מַיְרֵי שֶׁרְשׁוּמִין הֵם וְיֵשׁ לְכָל בַּעַל הַבַּיִת רֹשֶׁם בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְקֹדֶם שֶׁנִּפְתְּחוּ הָאוֹצָרוֹת לִמְכֹּר הוּא דְּתְנַן חַיָּב לְהַכְרִיז, דְּלְאַחַר שֶׁנִּפְתְּחוּ כוּ׳ בַּעַל הַבַּיִת אֶחָד מוֹכֵר לְהַרְבֵּה חֲנֻוָנִים וְכֻלָּם רְשׁוּמִים בְּעִנְיָן אֶחָד לֹא הָוֵי רֹשֶׁם סִימָן:

פרק ב - משנה ג

{טו} **הַגַּפָּה.** מָקוֹם שֶׁמִּשְׁתַּמֵּר קְצָת. אֲבָל מָקוֹם שֶׁאֵין מִשְׁתַּמֵּר כְּלָל וַדַּאי אֲבֵדָה הִיא וְנִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים, כֵּיוָן שֶׁאֵין בּוֹ סִימָן. וּבְמָקוֹם הַמִּשְׁתַּמֵּר אֲפִלּוּ יֵשׁ בּוֹ סִימָן לֹא יִגַּע בּוֹ, כִּדְמוּכַח מָצָא כְּלִי בָּאַשְׁפָּה כוּ׳ דְּמַיְרֵי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סִימָן, מִדְּקָאָמַר וְאִם מְגֻלֶּה נוֹטֵל וּמַכְרִיז. תּוֹסְפוֹת: {טז} וּמָקוֹם לֹא הָוֵי סִימָן, דְּמַיְרֵי בִּמְדַדִּין, וְאִיכָּא נַמִּי לְמֵימַר מֵעָלְמָא אָתוּ, וַהֲוָה לֵיהּ סָפֵק הִנּוּחַ. גְּמָרָא. וְכָתַב הַסְּמַ״ע דְּמַיְרֵי שֶׁאֵין שׁוֹבָךְ סָמוּךְ לָהּ בְּתוֹךְ חֲמִשִּׁים אַמָּה, דְּלֹא תִּקְשֶׁה מִמִּשְׁנָה וּ׳ פֶּרֶק ב׳ דְּבָבָא בַּתְרָא: {יז} לִישְׁנָא דִּגְמָרָא.

וְתַנָּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל קָאֵי, מִשּׁוּם הָכִי נָקֵיט אֱמוֹרִיִּים, וְהוּא הַדִּין שֶׁל שְׁאָר נָכְרִים בִּמְדִינָה וּמְדִינָה כוּ׳. וְכָתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת וְאִם תֹּאמַר וְלִקְנֵי לוֹ חֲצֵרוֹ כוּ׳, וְיֵשׁ לוֹמַר דְּאֵין חָצֵר קוֹנָה בְּדָבָר שֶׁיָּכוֹל לִהְיוֹת שֶׁלֹּא יִמְצָאֶנּוּ לְעוֹלָם. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָמוּךְ וּבַמִּשְׁנָה דִּלְקַמָּן. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {יח} **חָדָשׁ.** הַיְנוּ בְּכֹתֶל שֶׁיָּדוּעַ שֶׁאֲבוֹתָיו שֶׁל זֶה שֶׁהוּא עַתָּה שֶׁלּוֹ בְּנָאוּהוּ וְלֹא יָצָא מֵרְשׁוּתָם מֵעוֹלָם, אֶלָּא שֶׁהוּא וַאֲבוֹתָיו דָּרוּ בּוֹ מֵעוֹלָם. הָרא״ש: {יט} **בַּעַל הַבַּיִת.** לָאו מִשּׁוּם דְּתִקְנָה לוֹ חֲצֵרוֹ הוּא, דְּאִם כֵּן אֲפִלּוּ מֵחֶצְיוֹ וְלָחוּץ, אֶלָּא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ״ם שֶׁאֵין הַדְּבָרִים אֲמוּרִים אֶלָּא כְּשֶׁטּוֹעֵן בַּעַל הַבַּיִת שֶׁהַמָּמוֹן שֶׁלּוֹ, אוֹ שֶׁהָיָה יוֹרֵשׁ, שֶׁאֲנָן טוֹעֲנִין לוֹ שֶׁמָּא שֶׁל אָבִיו הֵן, אֲבָל אִם הוֹדָה שֶׁהֵן מְצִיאָה הֲרֵי הֵן שֶׁל מוֹצֵא. עַד כָּאן. לְפִי שֶׁבָּא בַּחֲצֵרוֹ קֹדֶם יֵאוּשׁ, וְקַיְמָא לָן יֵאוּשׁ שֶׁלֹּא מִדַּעַת לֹא קָנָה. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {כ} **בְּתוֹךְ וְכוּ׳.** מֵיְרֵי שֶׁמָּצָא בְּזֶה הָעִנְיָן שֶׁנִּרְאֶה שֶׁהוּא אֲבֵדָה. תּוֹסָפוֹת: {כא} **שֶׁלּוֹ.** בַּגְּמָרָא, וְאַמַּאי, לֵיזֵל בָּתַר בַּתְרָא, מִי לֹא תְּנַן בִּשְׁקָלִים פֶּרֶק ז׳ מִשְׁנָה ב׳ דְּהֶעָשׁוּי לְהִתְכַּבֵּד אָזְלִינַן בָּתַר בַּתְרָא. וּמַסִּיק דְּבַתְרָא נָכְרִי הוּא. אִי נַמִּי כוּ׳:

פרק ב - משנה ד

{כב} **לִפְנֵי כוּ׳.** וְלֹא קָתָנֵי מָצָא בַּשֻּׁלְחָן כִּדְקָתָנֵי מָצָא בַּחֲנוּת, לוֹמַר אֲפִלּוּ מֻנָּחִים עַל גַּבֵּי שֻׁלְחָן. גְּמָרָא. וְטַעְמָא שֶׁדֶּרֶךְ הַבָּאִים לְהַחֲלִיף לִתֵּן מָעוֹת עַל הַשֻּׁלְחָן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בַּחֲנוּת שֶׁאֵין דֶּרֶךְ הַבָּאִים לִקְנוֹת לִתֵּן חֶפְצֵיהֶם עַל הַתֵּבָה. טוּר: {כג} וְתַגָּר עַצְמוֹ נַמִּי, אֶלָּא דְּלֹא פְּסִיקָא לֵיהּ, דְּאִם מָצָא קֹדֶם שֶׁשָּׁהָה כְּדֵי לְעָרֵב עִם פֵּרוֹת אֲחֵרוֹת, חַיָּב לְהַחֲזִיר, דְּלֹא מְיָאֵשׁ. תּוֹסָפוֹת: {כד} וְדָשָׁן בְּעַצְמוֹ, וְאִי נַמִּי עַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים, דְּמַה שֶּׁקָּנָה עֶבֶד קָנָה רַבּוֹ. אֲבָל דָּשָׁן עַל יְדֵי אֲחֵרִים, דִּלְמָא מִנַּיְהוּ נָפַל. גְּמָרָא:

פרק ב - משנה ה

{כה} דְּכֵיוָן דְּיֵשׁ לוֹ סִימָנִים מִסְתָּמָא לֹא מְיָאֵשׁ עַד דְּאָמַר כוּ׳. הָרַמְבַּ״ם:

פרק ב - משנה ו

{כו} **שְׁלֹשָׁה.** בַּגְּמָרָא רָמִינַן אַמִּשְׁנָה ג׳ פֶּרֶק קַמָּא דְּתַעֲנִית, דִּתְנַן חֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לְנְהַר פְּרָת. וּמִשְּׁנִינַן לֹא הִטְרִיחוּ רַבָּנָן בַּאֲבֵדָה יוֹתֵר מִדַּאי שֶׁיְּהֵא שׁוֹהֶה יוֹתֵר מִשִּׁבְעָה יָמִים:

פרק ב - משנה ז

{כז} פֵּרוּשׁ, בְּנֵי אֲתוֹנוֹת: {כח} רְצוֹנוֹ לוֹמַר בְּמַה שֶׁכָּתַב בַּשּׁוּמָא, שֶׁצָּרִיךְ בֵּית דִּין, כְּדַעַת הָרְמָ״ה: {כט} וַאֲפִלּוּ בְּאֶנָסִין. דִּכְשׁוֹאֵל הָוֵי כְּשֶׁמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּהוּ. וְהָא דִּתְנַן אָבְדוּ, שֶׁטָּבְעָה סְפִינָתוֹ בַּיָּם. גְּמָרָא: {ל} הוֹאִיל וְטָרַח בְּהוּ. גְּמָרָא:

פרק ב - משנה ח

{לא} וְהָנֵי מִלֵּי בְּסִפְרֵי תּוֹרָה נְבִיאִים וּכְתוּבִים. שֶׁמִּי שֶׁלָּמַד בָּהֶן כְּבָר דַּי לוֹ בִּקְרִיאָה בְּעָלְמָא, וּמִי שֶׁלּוֹמֵד בָּהֶן תְּחִלָּה צָרִיךְ לִטְרֹחַ יוֹתֵר וְעַל יְדֵי טִרְחוֹ הֵם מִתְקַלְקְלִים. אֲבָל עַכְשָׁיו שֶׁנּוֹהֲגִים לִכְתֹּב הַגְּמָרָא וּמִי שֶׁלָּמַד פִּרְקוֹ מֵאָה פְּעָמִים צָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל כְּבַתְּחִלָּה, וְאַדְּרַבָּא כָּל מִי שֶׁהוּא יוֹתֵר בָּקִי צָרִיךְ עִיּוּן יוֹתֵר גָּדוֹל בַּהֲלָכוֹת הַצְּרִיכוֹת לַשְּׁמוּעוֹת שֶׁלּוֹ, וַהֲרֵי הוּא כְּלוֹמֵד בַּתְּחִלָּה. נִמּוּקֵי יוֹסֵף בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן: {לב} **לִשְׁלֹשִׁים יוֹם.** אֲבָל טְפֵי לֹא, שֶׁמִּתְקַלְקְלִים. טוּר: {לג} שֶׁאָדָם חָשׁוּב הוּא, וְאֵין דַּרְכּוֹ לִטֹּל קֵפָּה שֶׁלּוֹ לְהַכְנִיסָהּ מִן הַחוּץ לְבַיִת שָׁמוּר. רַשְׁ״י:

פרק ב - משנה ט

{לד} **רוֹעִין כוּ׳.** הָא רָצָה בַּדֶּרֶךְ לֹא פְּסִיקָא לַהּ. דְּאִי פָּנֶיהָ כְּלַפֵּי הָעִיר אֵין זוֹ אֲבֵדָה, וְאִי פָּנֶיהָ כְּלַפֵּי הַשָּׂדֶה הֲרֵי זוֹ אֲבֵדָה. וּלְפִיכָךְ מַפְלִיג בְּסֵיפָא בְּרָצָה בֵּין הַכְּרָמִים בְּמִלְּתָא דְּפְסִיקָא. גְּמָרָא: {לה} אֲבָל רוֹעָה, לֹא. אֶלָּא אִם כֵּן

הַכְּרָמִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁחַיָּב לְהָשִׁיבָהּ מִפְּנֵי אֲבֵדַת הַכֶּרֶם. גְּמָרָא: {לו} **אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים.** וְלָאו דַּוְקָא. וּבַגְּמָרָא, אֲפִלּוּ מֵאָה פְּעָמִים: {לז} וְהָרַמְבַּ״ם כָּתַב, הָשֵׁב מָקוֹר, וְיָדוּעַ כִּי הַמָּקוֹר נוֹפֵל עַל הַמְּעַט וְעַל הָרֹב כוּ׳ וּלְפִיכָךְ מוֹרֶה הָשֵׁב שֶׁחַיָּב לְהַחֲזִיר פְּעָמִים רַבּוֹת. כְּמוֹ כֵן הָקֵם כוּ׳ עָזֹב כוּ׳: {לח} כְּגוֹן שֶׁהָיָה עוֹסֵק בִּמְלָאכָה שֶׁהָיָה נוֹטֵל עָלֶיהָ אַרְבָּעָה דִּינָרִים, וּלְהַנִּיחָהּ וּלֵישֵׁב בָּטֵל הָיָה נוֹטֵל דִּינָר, וּלְהַנִּיחָהּ וּלְהִתְעַסֵּק בַּהֲשָׁבָתָהּ הָיָה נוֹטֵל שְׁנֵי דִּינָרִים, נוֹתְנִים לוֹ שְׁנֵי דִּינָרִים, אַף עַל פִּי שֶׁמַּגִּיעַ לוֹ דִּינָר בִּשְׂכַר הֲשָׁבָה, כֵּיוָן דְּלֹא חִיְּבוּהוּ הַתּוֹרָה לְהָנִיחַ שֶׁלּוֹ וּלְהִתְעַסֵּק בַּהֲשָׁבָה, יָכוֹל לִטֹּל שְׂכַר הַהֲשָׁבָה. טוּר:

פרק ב - משנה י

{לט} וְגַם אֵינָהּ מַתְעָה הַבְּהֵמָה לְהַרְגִּילָהּ לִבְרֹחַ. בַּגְּמָרָא. וּפֵרֵשׁ הַטּוּר כְּגוֹן שֶׁאֵין לוֹ פְּתָחִים בְּכָל אַרְבַּע רוּחוֹתָיו: {מ} **חַיָּב.** כְּגוֹן שֶׁנִּכְּר בָּהּ שֶׁהִיא הוֹלֶכֶת תּוֹעָה. דְּהָא אָמְרִינַן לְעֵיל דְּדַוְקָא רָצָה בַדֶּרֶךְ וְאַפָּהּ לְגַבֵּי דַּבְרָא חַיָּב לְהַחֲזִיר. הָא לָאו הָכִי לֹא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {מא} וְהָרַמְבַּ״ם כָּתַב אוֹ נָזִיר, דְּאִיכָּא גַּם כֵּן עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה. שֶׁנֶּאֱמַר בְּנָזִיר קָדוֹשׁ יִהְיֶה, וְנֶאֱמַר עַל נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא: {מב} וְאַף עַל גַּב דְּלֹא תַעֲשֶׂה נַמִּי אִיכָּא, לֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם, אֵין לֹא תַעֲשֶׂה מוֹעִיל לִדְחוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, אֶלָּא עֲשֵׂה הוּא דְּקָא דָּחֵי לֵיהּ. רַשִׁ״י. וְכֵן כָּתַב הָרִי״ף: {מג} **אֵל כוּ׳.** אֶלָּא עֵסֶק בְּדִבּוּרִי לְהָבִיא לִי גוֹזָלוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה. הַמַּגִּיד מִשְׁנֶה: {מד} מֵאֲנִי ה׳ דְּסֵיפָא דִּקְרָא יָלֵיף, אַף עַל פִּי שֶׁאָמַרְתִּי לְךָ יְרָא אֶת אָבִיךָ, אֲנִי ה׳ אָדוֹן לִשְׁנֵיכֶם כוּ׳. נִמּוּקֵי יוֹסֵף. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {מה} **חַיָּב.** לִפְרֹק בְּעַצְמוֹ, וְלֹא יַטְרִיחַ לְבַעַל הַמַּשָּׂא שֶׁיִּפְרֹק עִמּוֹ. הָרַמְבַּ״ם: {מו} אֶלָּא אִם כֵּן הוּא עָסוּק בִּמְלָאכָה. וְדִינוֹ כְּמוֹ בַּהֲשָׁבַת אֲבֵדָה דִּלְעֵיל. הָרֹא״שׁ: {מז} **רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר.** פְּלִיגֵי בִּדְרָשָׁא דִּקְרָא בַּגְּמָרָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ב - משנה יא

{מח} אִם מִקְרָא מִקְרָא וְאִם מִשְׁנָה מִשְׁנָה וְאִם גְּמָרָא גְּמָרָא. רַשִׁ״י. וּמֵבְהָק, לְשׁוֹן תַּרְגּוּם, מְנֻגָּהּ נֶגְדּוֹ [שְׁמוּאֵל ב כב] מִזִּיו יְקָרֵיהּ מַבְהִיקִין שְׁמֵי שְׁמַיָּא כוּ׳. וְנִרְאֶה לִי שֶׁמִּלַּת מֵבְהָק מוּסָב עַל הַתַּלְמִיד. וְאָמְרָם בְּעַלְמָא סִימָן מֵבְהָק מוּסָב עַל הַסִּימָן שֶׁהוּא בָּהִיר וְנֹגַהּ לוֹ. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {מט} **מַשְׁאוֹי.** וּלְעִנְיָן אִם אָבִיו חָכָם אוֹ שָׁקוּל כְּרַבּוֹ, מַחֲלֹקֶת הַפּוֹסְקִים [בְּטוּר שֶׁלְּחָן עָרוּךְ יוֹרֶה

דֵּעָה סִימָן רמ״ב]. וּלְשׁוֹן הָרַ״ב סוֹף מַסֶּכֶת כְּרֵתוֹת מוּכָח דְּהָאָב קוֹדֵם וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ שָׁקוּל כוּ׳, וּלְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם שָׁם בְּהֶדְיָא כֵּן הוּא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {נ} **חָכָם כוּ׳.** הָכִי גָּרְסִינַן. וְכָתַב בֵּית יוֹסֵף דְּטַעְמָא מִשּׁוּם דְּפִדְיוֹן שֶׁהֵם סַכָּנַת נְפָשׁוֹת, כֵּיוָן שֶׁאָבִיו תַּלְמִיד חָכָם אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ שָׁקוּל כְּרַבּוֹ חַיָּב לְהַצִּיל נַפְשׁוֹ מִנִּי שַׁחַת קֹדֶם כָּל אָדָם, אֲבָל אֲבֵדָתוֹ שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא הֶפְסֵד מָמוֹן, אִם אֵינוֹ שָׁקוּל כְּרַבּוֹ, רַבּוֹ קוֹדֵם:

פרק ג

פרק ג - משנה א

{א} **בְּהֵמָה אוֹ כֵּלִים.** אָמְרִינַן בַּגְּמָרָא דְּאִצְטְרִיךְ לְמִתְנֵי בְּהֵמָה, לְאַשְׁמְעִינַן דִּכְשֶׁרוֹצֶה לְשַׁלֵּם וְאֵינוֹ רוֹצֶה לִשְׁבַּע שֶׁמַּקְנֶה לוֹ כֶּפֶל זֶה אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מְרֻבֶּה, דְּהָא כְּשֶׁטָּבַח וּמָכַר הַגַּנָּב מְשַׁלֵּם אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. וְאִצְטְרִיךְ לְמִתְנֵי כֵּלִים לְאַשְׁמְעִינַן דְּאַף עַל גַּב דְּאֵין טֹרַח בִּשְׁמִירָתָן כְּמוֹ דְּאִיכָּא בַּבְּהֵמָה, אֲפִלּוּ הָכִי מַקְנֵי לֵיהּ כְּפֵלָה כְּשֶׁרוֹצֶה לְשַׁלֵּם: {ב} **שֶׁאָבְדוּ.** נָקַט אָבְדוּ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין כֶּפֶל אֶלָּא בְּדָבָר הַנִּגְנָב, מִשּׁוּם יֵקְרָא, שֶׁאִם נִתְיַקֵּר אַחַר אֲבֵדָה וְזֶה רָצָה לְשַׁלֵּם וְלֹא לִשְׁבַּע, אִם נִמְצָא אַחַר כָּךְ וְנִתְיַקֵּר, הַכֹּל שֶׁל נִפְקָד, כֵּיוָן דְּלֹא אַטְרְחֵיהּ לְשַׁלֵּם בְּבֵי דִּינָא. נִמּוּקֵי יוֹסֵף: {ג} **לְמִי כוּ׳.** דְּקִים לְהוּ לְרַבָּנָן דְּנִיחָא לְהוּ לַבְּעָלִים שֶׁיְּהֵא בָּטוּחַ בַּקֶּרֶן עַל מְנָת שֶׁיְּהֵא סְפֵק כֶּפֶל הֶעָתִיד לָבֹא שֶׁל שׁוֹמֵר. וַהֲרֵי הִיא כִּמְסוּרָה לוֹ עַל מְנָת כֵּן, שֶׁאִם תִּגָּנֵב וִישַׁלֵּם לוֹ קֶרֶן, שֶׁתְּהֵא פָּרָה קְנוּיָה לוֹ מִשָּׁעָה שֶׁמְּסָרָהּ. גְּמָרָא: {ד} **נִשְׁבַּע כוּ׳.** לִכְאוֹרָה קָשֶׁה הַדְּ סֵיפָא לָמָּה לִי, פְּשִׁיטָא. מִיהוּ בְּבָבָא קַמָּא [דַּף קח] דְּיֵיק רָבָא מִנַּהּ דַּאֲפִלּוּ נִשְׁבַּע, אִם שִׁלֵּם אַחַר כָּךְ, הַכֶּפֶל לַשּׁוֹמֵר. וְאַבַּיֵי פָּלֵיג בָּזֶה. וַהֲלָכָה כְּרָבָא. נִמּוּקֵי יוֹסֵף:

פרק ג - משנה ב

{ה} **וְהִשְׁאִילָהּ.** לַעֲשׂוֹת בָּהּ יְמֵי שְׂכִירוּתוֹ. רַשִׁ״י: {ו} **יְשַׁלֵּם לַשּׂוֹכֵר.** וּבַגְּמָרָא, וְנֵימָא מַשְׁכִּיר לַשּׂוֹכֵר, דַּל אַנְתְּ וְדַל שְׁבוּעָתָךְ, וַאֲנָא מִשְׁתַּעְיָנָא דִינָא בַּהֲדֵי שׂוֹאֵל. וּמְשָׁנֵי, מִי סָבַרְתָּ שׂוֹכֵר בִּשְׁבוּעָה הוּא דְּקָנֵי, מִשְׁעַת מִיתָה הוּא דְּקָנֵי, וּשְׁבוּעָה לְהָפִיס דַּעְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. וּפֵרֵשׁ רַשִׁ״י דְּמַה שֶּׁהוּא נִשְׁבַּע לַמַּשְׁכִּיר, לְהָפִיס דַּעְתּוֹ שֶׁלֹּא יֹאמַר פָּשַׁעְתָּ בָּהּ. וּמַה שֶּׁכָּתַב הָרַ״ב בִּשְׁבוּעָה כוּ׳, הָעְתַּק מִנֻּסְחָא מֶטְעֵית בְּרַשִׁ״י. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {ז} **כֵּיצַד כוּ׳.** טַעֲמָא דְּרַבִּי יוֹסֵי מִשּׁוּם דְּחָשׁוּב שׂוֹכֵר כְּאִלּוּ הִשְׁאִילוֹ בִּשְׁלִיחוּת הַמַּשְׁכִּיר, הִלְכָּךְ דִּין הַמַּשְׁכִּיר עִם הַשּׂוֹאֵל. הָרֹא״שׁ:

פרק ג - משנה ג

{ח} **אָבִיו כוּ׳.** אֲבָל אֶחָד מִכֶּם הִפְקִיד כוּ׳ פָּטוּר, דְּהַמַּפְקִיד עַצְמוֹ הֲוָה לֵיהּ לְמֵידַק. הָרֹא״שׁ: {ט} שֶׁכְּלָל גָּדוֹל הוּא לְכָל הַנּוֹטְלִים שֶׁלֹּא כַּדִּין שֶׁאֵין נוֹטְלִין אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה, כִּדְאִיתָא בִּשְׁבוּעוֹת דַּף מ״ח. נִמּוּקֵי יוֹסֵף: {י} מִשּׁוּם דְּמַתְנִיתִין תְּנַן אָבִיו נָקַט נַמִּי בְּתָבְעוּ אָבִי כוּ׳. אֲבָל הוּא הַדִּין אִי תְּבָעוֹ כָּל אֶחָד וְאוֹמֵר אֲנִי הִפְקַדְתִּי. וְכֵן מַשְׁמַע בְּהָרַ״ב בְּמַתְנִיתִין דִּלְקַמָּן. וְלֹא דָּמֵי לְמִקָּח דְּפֶרֶק ט״ו דִּיבָמוֹת אוֹת כ״א, דְּהָתָם עוֹמֵד לְהִתְפָּרַע מִיָּד וְלֹא הֲוָה לֵיהּ לְמֵידַק. נִמּוּקֵי יוֹסֵף:

פרק ג - משנה ד

{יא} וּמִשּׁוּם הָכִי לֹא דָּמֵי לְמַה שֶּׁכָּתַב הָרַ״ב בְּמִשְׁנָה ז׳ פֶּרֶק י׳ דְּבָבָא קַמָּא, דִּבְטוֹעֲנוֹ שֶׁמָּא הִלְוִיתִיךָ חַיָּב לָצֵאת יְדֵי שָׁמַיִם. נִמּוּקֵי יוֹסֵף: {יב} **וְהַשְּׁאָר כוּ׳.** וְאֵין לְהַקְשׁוֹת כֵּיוָן שֶׁכָּל אֶחָד תּוֹבֵעַ מָאתַיִם וְהוּא מוֹדֶה וַדַּאי מָנֶה, הֲוָה לֵיהּ כַּחֲמִשִּׁין יָדַעְנָא וַחֲמִשִּׁין לֹא יָדַעְנָא, דְּאָמְרִינַן מִשּׁוּם דְּאֵינוֹ יָכוֹל לִשְׁבַּע מְשַׁלֵּם. דְּהָתָם רְמָא רַחֲמָנָא שְׁבוּעָה עֲלֵיהּ שֶׁלֹּא יְעַכֵּב מָמוֹן חֲבֵרוֹ בִּרְשׁוּתוֹ. אֲבָל הָכָא הֲרֵי מוֹדֶה הַשְּׁלֹשׁ מֵאוֹת שֶׁתּוֹבְעִים בֵּין שְׁנֵיהֶם, וְאֵין הַכְּפִירָה וְהַהוֹדָאָה אֶלָּא בֵּין הַמַּפְקִידִין. נִמּוּקֵי יוֹסֵף:

פרק ג - משנה ו

{יג} גְּמָרָא. וְאָמְרִינַן דְּגֵזְמָא הִיא, דְּהָא בְּיוֹתֵר מִכְּדֵי חֶסְרוֹנָן מוֹכְרָן כִּדְמַסִּיק הָרַ״ב. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {יד} וְהוּא שְׁעוּר שֶׁמְּחַסְּרִים לְשָׁנָה, וְנֶחְסְרוּ בְּפָחוֹת מִשָּׁנָה. וְהַיְנוּ טַעֲמָא דְּפָלֵיג רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. נִמּוּקֵי יוֹסֵף:

פרק ג - משנה ז

{טו} **וְכִי כוּ׳.** וְטַעֲמַיְהוּ דְּרַבָּנָן דְּהָנֵי עַכְבְּרֵי רְשִׁיעֵי נִינְהוּ. כַּד חָמְיָן עֲבוּר לֹא מִיסָּתַיְהוּ דְּאָכְלֵי אֶלָּא קָרְיָן לְחַבְרֵיהוֹן דְּאָכְלוּ עִמְּהוֹן. יְרוּשַׁלְמִי: {טז} כְּלוּמַר מִדָּה מְרֻבָּה הַיְנוּ עֲשָׂרָה כּוֹרִין:

פרק ג - משנה ח

{יז} וַחֲדָא מִתַּרְתֵּי דִּלְעֵיל נָקֵט. דְּהָא בָּעִינַן נַמִּי שֶׁהָיָה מִסְתַּפֵּק מֵהֶן וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ כַּמָּה כִּדִלְעֵיל. דְּאִי לָאו הָכִי הָיָה מְחַסֵּר לְפִי הָעֶרֶךְ: {יח} **לֹא כוּ׳.** פֵּרוּשָׁא דִּשְׁלֹשָׁה לֵגִין הוּא:

פרק ג - משנה ט

{יט} כְּגוֹן לַעֲלוֹת עָלֶיהָ כְּדֶרֶךְ סֵלָם לִטֹּל גּוֹזָלוֹת מִקֵּן גָּבוֹהַּ, וַאֲפִלּוּ הָכִי הָוֵי גְּזֵלָה לְמֵיקָם בִּרְשׁוּתֵיהּ עַד דַּעֲבִיד הֲשָׁבָה, דְּקָסָבַר שׁוֹאֵל שֶׁלֹּא מִדַּעַת גַּזְלָן הוּא. וּלְהִשְׁתַּמֵּשׁ הַיְנוּ וְנִשְׁתַּמֵּשׁ. גְּמָרָא: {כ} לָאו הַיְנוּ דְּמִשְׁנָה ח׳ פֶּרֶק י׳ דְּבָבָא קַמָּא, דְּהָתָם בְּבַעֲלֵי חַיִּים כוּ׳ וּצְרִיכָה שְׁמִירָה יוֹתֵר, וְהָכָא בְּרוֹעֶה שֶׁשּׁוֹמֵר בִּרְשׁוּתוֹ וְגָנַב מֵרְשׁוּת עַצְמוֹ הוּא. וּסְבִירָא לֵיהּ לְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל דְּלֹא בָּעִינַן דַּעַת בְּעָלִים, דַּעֲדַיִן שׁוֹמֵר הוּא עָלָיו, וְסַגִּי בְּדַעְתֵּיהּ. גְּמָרָא: {כא} דְּכֵיוָן שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ לְצָרְכּוֹ כָּלְתָה לוֹ שְׁמִירָתוֹ, שֶׁלֹּא הָיוּ רוֹצִין הַבְּעָלִים שֶׁיִּהְיֶה עוֹד שׁוֹמֵר עֲלֵיהֶן, וְלֹא הַוְיָא חֲזָרָה כְּלָל. רַשִׁ״י:

פרק ג - משנה י

{כב} וּתְמִיהָנִי דְּהָא תְּנַן וְנָעַל בִּפְנֵיהֶם שֶׁלֹּא כָּרָאוּי חַיָּב, מַשְׁמַע הָא כָּרָאוּי פָּטוּר. וְהַנִּמּוּקֵי יוֹסֵף כָּתַב דְּהָא דְּאָמְרִינַן דְּדַוְקָא בַּקַּרְקַע. דַּוְקָא לְהָנֵי דָּרֵי וּבְהַנְהוּ אַתְרֵי דִּשְׁכִיחֵי גַּנָּבֵי. וְכֵן מַשְׁמַע בַּגְּמָרָא. וְכֵן הוּא בְּהֶדְיָא בַּיְרוּשַׁלְמִי, נָעַל כָּרָאוּי כּוּ׳ פָּטוּר: {כג} אַחַר שֶׁיִּשְׁבַּע הַנִּפְקָד שְׁבוּעַת הַתּוֹרָה שֶׁנָּתַן אוֹתוֹ הַדָּבָר לָהֶם. הָרַמְבַּ״ם: {כד} **וְנָעַל.** לֹא קָאֵי אַמִּסָּרָן כּוּ׳ אֶלָּא בְּהִנִּיחָן בְּבֵיתוֹ וּבְתֵבָתוֹ אַיְרֵי:

פרק ג - משנה יא

{כה} דְּהַמַּפְקִיד אֶצְלוֹ יוֹדֵעַ שֶׁהוּא צָרִיךְ מִיָּד לַמָּעוֹת. וּלְפִיכָךְ כְּשֶׁהִפְקִידָן צְרוּרִין נַמִּי יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן, דְּדֶרֶךְ כָּל אָדָם לָצוּר מְעוֹתָיו. אֲבָל חֲתוּמִים, גָּלֵי דַּעְתֵּיהּ שֶׁאֵינוֹ חָפֵץ שֶׁיִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם. רַשְׁ״י: {כו} וְאַף עַל גַּב דִּבְפֶרֶק דִּלְעֵיל מִשְׁנָה ז׳ פָּרְשִׁינַן דְּבִדְמֵי אֲבֵדָה הָוֵי שׁוֹאֵל עֲלַיְהוּ אֲפִלּוּ קֹדֶם שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ, הֲנָאַת שִׁמּוּשׁ דְּהָכָא גְּרִיעָא מִדְּהָתָם, לְפִי שֶׁיָּרֵא לִשְׁלֹחַ בָּהֶן יָד לִקְנוֹת בָּהֶן סְחוֹרָה, שֶׁמָּא יָבֹא הַמַּפְקִיד לִתְבֹּעַ פִּקְדוֹנוֹ, אֲבָל דְּמֵי אֲבֵדָה יוֹדֵעַ שֶׁיִּשְׁהֶה אֶצְלוֹ יָמִים רַבִּים. הָרַאֲבַ״ד וְהָרֹא״שׁ: {כז} **לְפִיכָךְ כּוּ׳.** וְהוּא שֶׁיַּטְמִין בַּקַּרְקַע. הָרַמְבַּ״ם:

פרק ג - משנה יב

{כח} **הַשּׁוֹלֵחַ כּוּ׳.** שֶׁחִיְּבוֹ הַכָּתוּב אֲפִלּוּ נֶאֱנָסוּ. דִּכְתִיב אוֹ מֵת אוֹ נִשְׁבָּר אוֹ נִשְׁבָּה שְׁבוּעַת ה׳ תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם אִם לֹא שָׁלַח, דְּמַשְׁמַע הָא שָׁלַח נִתְחַיֵּב שׁוּב בְּמִיתָתָהּ וּשְׁבִירָתָהּ. רַשְׁ״י: {כט} גְּמָרָא. וּפֵרֵשׁ רַשְׁ״י, כִּשְׁעַת הַגְּזֵלָה: {ל} **רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר כּוּ׳.** פֵּרְשׁוּ הַתּוֹסָפוֹת דִּפְלוּגְתַּיְהוּ, דְּבֵית שַׁמַּאי סָבְרֵי שִׁנּוּי אֵינוֹ קוֹנֶה וּבֵית הִלֵּל סָבְרֵי דְּקוֹנֶה, וְהַיְנוּ בְּחָסֵר וְיָתֵר. אֲבָל בְּיוֹקְרָא וְזוּלָא מוֹדוּ בֵּית הִלֵּל לְבֵית שַׁמַּאי דְּאִם הוּקְרָה מְשַׁלֵּם כִּשְׁעַת הוֹצָאָה מִן הָעוֹלָם וּבְהוּזְלָה מְשַׁלֵּם כִּשְׁעַת הַגְּזֵלָה. וְרַבִּי עֲקִיבָא פָּלֵיג אַזּוֹל וְיִקֵּר, דִּמְשַׁלֵּם כִּשְׁעַת הַתְּבִיעָה בֵּין בְּזוֹל בֵּין בְּיִקֵּר. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {לא}

קְרָא אַפְּקֵיהּ מִכְּלָלָא דְּאֵין שָׁלִיחַ לִדְבַר עֲבֵרָה, כְּמוֹ דְּאַפֵּיק מְעִילָה וְכֵן טְבִיחָה. הָכִי אִיתָּא בְּהֶדְיָא בַּגְּמָרָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {לב} גְּמָרָא. וּמִיהוּ עַל מְנָת לִטֹּל בָּעִינַן. דִּשְׁלִיחוּת יָד אַף עַל פִּי שֶׁאֵין צָרִיךְ חִסָּרוֹן, עַל מְנָת לְחַסְּרוֹ בָּעִינַן. וְלֹא דָּמֵי לְמִשְׁנָה ט׳ דְּלֹא בָּעִינַן עַל מְנָת לְחַסְּרוֹ אֶלָּא בְּתַשְׁמִישׁ בְּעָלְמָא מְחָיְבִינַן לֵיהּ. דְּהָתָם מִשּׁוּם שׁוֹאֵל שֶׁלֹּא מִדַּעַת מְחָיְבִינַן לֵיהּ. וּלְכָךְ כָּתַב הַטּוּר דְּלֹא מִחַיַּב אֶלָּא מִשְּׁעַת תַּשְׁמִישׁ וְלֹא מִשְּׁעַת הַגְּבָּהָה, שֶׁהֲרֵי אֵינוֹ שׁוֹלֵחַ בּוֹ יָד כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְחַסְּרוֹ: {לג} שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הַיַּיִן לְהַחְמִיץ בִּכְלִי חָסֵר. רַשִׁ״י:

פרק ד

פרק ד - משנה א

{א} כְּלוֹמַר שֶׁיִּתְחַיֵּב לוֹ בְּדִינְרֵי כֶּסֶף שֶׁהִתְנָה עִמּוֹ. וְלֹא בְּתוֹרַת חֲלִיפִין דְּהַיְנוּ שֶׁכְּשֶׁמָּשַׁךְ זֶה נִקְנִים לוֹ דִּינְרֵי כֶּסֶף וּבִרְשׁוּתוֹ הֵם, שֶׁאֵין קוֹנִין בְּפֵרוֹת, וְאֵין הַמַּטְבֵּעַ נִקְנֶה בַּחֲלִיפִין. אֶלָּא בְּתוֹרַת דָּמִים אַיְרִינַן, כְּלוֹמַר לְחַיְּבוֹ בְּדִינְרֵי כֶּסֶף. וְתָנֵי הַזָּהָב מְחַיֵּב. גְּמָרָא: {ב} כְּמוֹ שֶׁאָמַר לוֹ. אִי אָמַר לוֹ מֵאַרְנָקִי חֲדָשָׁה יָהֵיבְנָא לָךְ, לֹא מָצֵי יָהֵיב לֵיהּ מֵאַרְנָקִי יְשָׁנָה, אַף עַל גַּב דַּעֲדִיפֵי מִנַּיְהוּ וְכוּ׳. גְּמָרָא: {ג} **הַנְּחוֹשֶׁת כּוּ׳.** אַף עַל גַּב דְּכָל שֶׁכֵּן הוּא מֵרֵישָׁא. אִצְטְרִיךְ, סַלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא הָנֵי פְּרִיטֵי בְּאַתְרָא דְּסָגְיֵי אִנְהוּ חָרִיפֵי טְפֵי מִכַּסְפָּא אֵימָא טִבְעָא הָוֵי, קָא מַשְׁמַע לָן כֵּיוָן דְּאִיכָּא דּוּכְתָּא דְּלֹא סָגְיֵי בָּהּ, פֵּירֵי הָווּ. גְּמָרָא: {ד} כָּתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת, תֵּימַהּ דְּכָל שֶׁכֵּן הִיא מֵרֵישָׁא. לְכָךְ נִרְאֶה דְּמָעוֹת הָרָעוֹת הַיְנוּ שֶׁיּוֹצְאוֹת קְצָת: {ה} אִצְטְרִיךְ, אַף עַל גַּב דְּאֵינוֹ חָסֵר כִּי אִם מְעַט וּבְדָבָר מֶעָט יַטְבִּיעוּ הַרְבֵּה מֵהֶם. תּוֹסָפוֹת: {ו} **מִטַּלְטְלִין כּוּ׳.** אַשְׁמְעִינַן דְּקוֹנִין אֲפִלּוּ מַטְבֵּעַ, כְּמוֹ מָעוֹת רָעוֹת וַאֲסִימוֹן, דְּמִקְרֵי פֵּירָא לְגַבֵּי כַּסְפָּא. וְהֵם אֵינָן קוֹנִין מִטַּלְטְלִין, דְּמִקְרֵי טִבְעָא לְגַבֵּי מִטַּלְטְלִין. תּוֹסָפוֹת: {ז} אֵינוֹ מוֹסִיף אַדְּלְעֵיל, דְּלָאו בְּמִטַּלְטְלִין בִּלְבַד הוּא אֶלָּא בְּמִטַּלְטְלִין וּמַטְבֵּעַ בְּיַחַד. וְכֵן נִרְאֶה גִּרְסַת רַשִׁ״י דְּכָתַב וְהַאי כָּל כּוּ׳ וְלֹא כָּתְבוּ וְהַאי זֶה הַכְּלָל. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ד - משנה ב

{ח} **כֵּיצַד.** הוּא פֵּרוּשָׁא דְּזָהָב וּנְחוֹשֶׁת קוֹנִים לַכֶּסֶף, וְכֶסֶף אֵינוֹ קוֹנֶה אוֹתָם. וּמְפָרֵשׁ מִשּׁוּם שֶׁאֵלּוּ פֵּרוֹת לְגַבֵּי כֶסֶף, וּבְפֵרוֹת עוֹשִׂין הַמְּשִׁיכָה. נִמּוּקֵי יוֹסֵף: {ט} וְגָמַר הֶדְיוֹט מֵהֶקְדֵּשׁ. רַשִׁ״י. וְהַנִּמּוּקֵי יוֹסֵף כָּתַב דְּלֹא גָּמַר כוּ׳, וְהָכָא לָאו מִקְּרָא יָלֵיף אֶלָּא מִסְּבָרָא בְּעָלְמָא, דִּבְדִין הוּא שֶׁיְּהוּ קוֹנוֹת, כֵּיוָן שֶׁרֹב הַקִּנְיָנִים נַעֲשִׂים בְּכֶסֶף. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {י} כְּלוֹמַר בְּאֹנֶס, דְּלֵיכָּא לְאִשְׁתַּלּוּמֵי מִבַּעַל הַדְּלֵקָה. גְּמָרָא: {יא} אֲבָל בְּמָעוֹת לֹא יוּכַל לוֹמַר נִשְׂרְפוּ, דִּלְכָל הַפָּחוֹת יִהְיֶה עֲלֵיהֶן כְּשׁוֹמֵר חִנָּם וְאֵין לָהֶם שְׁמִירָה אֶלָּא בַּקַּרְקַע, אִי נַמִּי דְּאֵין טֹרַח בְּהַצָּלָתָן. תּוֹסָפוֹת: {יב} וּמִשּׁוּם הָכִי הִפְקִיעוּ חֲכָמִים קִנְיָן דְּאוֹרַיְתָא כִּדְקָתָנֵי רֵישָׁא מָשַׁךְ וְלֹא נָתַן מָעוֹת קָנָה, (וְלֹא הִצְרִיכוּ מָעוֹת וּמְשִׁיכָה), דְּאִי מְשִׁיכָה לְבַדּוֹ לֹא תִּקְנֶה יֹאמַר לוֹקֵחַ לַמּוֹכֵר נִשְׂרְפוּ חִטֶּיךָ בַּעֲלִיָּה. תּוֹסָפוֹת: {יג} וְטַעְמָא דְּלוֹקֵחַ יָכוֹל גַּם כֵּן לַחֲזֹר בּוֹ, דְּכָל שֶׁכֵּן כִּי מוֹקְמַת לַחֲזָרָה נַמִּי בִּרְשׁוּת לוֹקֵחַ מָסַר נַפְשֵׁיהּ הַמּוֹכֵר וְטָרַח וּמַצִּיל, שֶׁאִם יִרְאֶה הַלּוֹקֵחַ דְּלֵקָה בָּאָה יֹאמַר חוֹזְרִנִי בִּי. רַשִׁ״י. וְהָרַ״ב תְּחִלַּת הַתַּקָּנָה נָקַט. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {יד} **שֶׁפָּרַע.** לְפִי שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵינוֹ מְקַבֵּל הַפֵּרָעוֹן, שֶׁאִם חָטְאוּ לְפָנָיו מַה פָּעֲלוּ לוֹ. לְפִיכָךְ לֹא אָמְרוּ מִי שֶׁנִּפְרַע כוּ׳ אֶלָּא שֶׁפָּרַע, כְּלוֹמַר שֶׁפָּרַע מֵהֶם חוֹבָם, וְלֹא לוֹ: {טו} וְקָשֶׁה מַאי תֵּבַת כָּל. וְנִרְאֶה לִי דְּהָכִי קָאָמַר, כָּל נוֹשֵׂא שֶׁיִּזְדַּמֵּן מִן הָרָאוּי הוּא מִי שֶׁהַכֶּסֶף בְּיָדוֹ כוּ׳, הִלְכָּךְ מוֹכֵר שֶׁהַכֶּסֶף בְּיָדוֹ מָצֵי הֲדַר בֵּיהּ. בֵּית יוֹסֵף: {טז} כָּל דְּבָרָיו דִּבְרֵי תֵּימָהּ הֵם. רֵישׁ דְּבָרָיו שֶׁכָּתַב דְּזִמְנִין כוּ׳, וּמַשְׁמָעוּת לִישְׁנָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּלְעוֹלָם כָּל שֶׁהַכֶּסֶף כוּ׳. וְעוֹד קָשֶׁה וְלָמָּה יוּכַל הַמּוֹכֵר לַחֲזֹר בּוֹ כֵּיוָן דְּבָטֵל טַעֲמָא דִּגְזֵרָה. וְגַם בְּמַה שֶׁכָּתַב וְאֵין הֲלָכָה כוּ׳ אֶלָּא כוּ׳ יָכוֹל לַחֲזֹר בֵּין לוֹקֵחַ בֵּין מוֹכֵר, קָשֶׁה, אַמַּאי, כֵּיוָן דְּלֵיכָּא טַעֲמָא דִּגְזֵרָה. וְאֶפְשָׁר דְּתָנָא קַמָּא לֹא סְבִירָא לֵיהּ כְּוָתֵיהּ דְּזִמְנִין כוּ׳, אֶלָּא שְׁנֵיהֶם יְכוֹלִין לַחֲזֹר כוּ׳. וּבַגְּמָרָא מוּכָח דְּהָכָא לָאו בַּעֲלִיָּתוֹ שְׁכוּרָה כוּ׳ אֶלָּא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן סְבִירָא לֵיהּ דְּהַתַּקָּנָה לֹא הָיְתָה אֶלָּא עַל הַמּוֹכֵר, אֲבָל הַלּוֹקֵחַ אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ (דְּהַיְנוּ בְּתַקָּנָה זוֹ), אֲבָל בַּעֲלִיָּה מֵשְׁכֶּרֶת כֵּלֵי עָלְמָא סְבִירָא לְהוּ דִּשְׁנֵיהֶם אֵינָם יְכוֹלִים לַחֲזֹר בָּהֶם. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ד - משנה ג

{יז} **אַרְבָּעָה כוּ׳.** הָוֵי מָצֵי לְמִתְנֵי כֶּסֶף מִשֵּׁשׁ כֶּסֶף לַדִּינָר. וְיֵשׁ לוֹמַר מִשּׁוּם מַתְנִיתִין ז׳ דְּפוֹחֵת וְהוֹלֵךְ עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {יח} כְּלוֹמַר שֶׁהוּא שָׁוֶה סֶלַע. וְלֵיכָּא לְפֵרוּשֵׁי דְּזַבְּנֵיהּ בְּעֶשְׂרִים, דִּלְפִי זֶה נִתְאַנָּה הַמּוֹכֵר, וּבַסֵּיפָא תְּנַן עַד מָתַי מֵתֵר לְהַחֲזִיר וּמְפָרְשִׁים לָהּ בְּלוֹקֵחַ, דְּמוֹכֵר לְעוֹלָם חוֹזֵר, אֶלָּא דְּזַבְּנֵיהּ בְּעֶשְׂרִים וּשְׁמֹנֶה. דִּבְכְלָל שְׁתוּת לַמִּקָּח בֵּין שֶׁנִּתְאַנָּה מוֹכֵר דְּזַבֵּין שָׁוֶה עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּעֶשְׂרִים, וּבֵין דְּנִתְאַנָּה לוֹקֵחַ דְּזָבִין שָׁוֶה

עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּעֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה. הָכִי מַסְקִינַן בַּגְּמָרָא אַלִּיבָּא דְּרַב דְּסָבַר שְׁתוּת מִקָּח דַּוְקָא. אֲבָל שְׁמוּאֵל סָבַר שְׁתוּת מָעוֹת נַמִּי שָׁנִינוּ. וּלְפִי דְּלִישְׁנָא דַּיֵּק טְפֵי אַלִּיבָּא דְּרַב, פֵּרֵשׁ רַשִׁ״י וְהָרַ״ב אַלִּיבֵּיהּ אַף עַל גַּב דַּהֲלָכָה כִּשְׁמוּאֵל בְּדִינֵי: {יט} **שְׁתוּת.** דְּאִלּוּ פָּחוֹת מִשְּׁתוּת הָוֵי מְחִילָה, לְפִי שֶׁכֵּן הוּא דֶּרֶךְ מִקָּח וּמִמְכָּר, שֶׁאֵין הַלּוֹקֵחַ וְהַמּוֹכֵר יְכוֹלִים לְכַוֵּן דְּמֵי הַמִּקָּח בְּצִמְצוּם. וְדֶרֶךְ הָעוֹלָם לִמְחֹל טָעוּת עַד שְׁתוּת. טוּר:

פרק ד - משנה ד

{כ} מְפֹרָשׁ בַּגְּמָרָא דְּהַיְינוּ תַּגָּר סַפְסָר (שֶׁהוּא קוֹנֶה וּמוֹכֵר מִיָּד תָּמִיד), דְּמֵידַע זְבִינְתֵּיהּ כַּמָּה שָׁוֶה (שֶׁהֲרֵי לֹא שָׁהָה בֵּין קְנִיָּתָהּ לִמְכִירָתָהּ. רַשִׁ״י) וְאַחוּלֵי אַחִיל כוּ׳: {כא} וְהוּא הַדִּין לַמּוֹכֵר, וְשִׁיּוּרֵי שַׁיְּרֵיהּ. גְּמָרָא:

פרק ד - משנה ה

{כב} **הַסֶּלַע.** דְּלֹא דָּמֵי לְטַלִּית, דְּסֶלַע דְּכֵיוָן דְּלֹא סַגִּי לֹא מָחַל. גְּמָרָא: {כג} **שְׁנֵי כוּ׳.** וְהָא דְּלֹא אָמַר מָעָה לְדִינָר, מִשּׁוּם דְּרַבִּי יְהוּדָה נָקַט פֵּנְדְּיוֹן קָאָמַר אִיהוּ שְׁתֵּי פֵּנְדְּיוֹן:

פרק ד - משנה ו

{כד} **עַד כוּ׳.** דְּלֹא דָּמֵי לְטַלִּית דְּכָל אֱינַשׁ קִים לֵיהּ בְּגַוֵּיהּ. גְּמָרָא:

פרק ד - משנה ז

{כה} אֲבָל בַּגְּמָרָא פָּרִיךְ הָא נַמִּי תָּנִינָא כוּ׳. וּמִשָּׁנֵי חָמֵשׁ פְּרוּטוֹת אִצְטְרִיךְ לֵיהּ, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דִּמְצִיאָה, דְּאִינָךְ כֻּלְּהוּ תָּנִינָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:
{כו} כְּלוֹמַר יוֹדֶה לוֹ כָּל הַשְּׁאָר:

פרק ד - משנה ח

{כז} **חֲמִשָּׁה כוּ׳.** כֻּלְּהוּ מַתְנְיָין בְּדוּכְתֵּיהוּ אֶלָּא לְאַשְׁמְעִינַן דְּתוּ לֹא: {כח} **שֶׁל דְּמַאי.** בַּגְּמָרָא אָמְרִינַן טַעֲמָא דְּמַתְנִיתִין רַבִּי מֵאִיר הִיא דְּאָמַר עָשׂוּ חִזּוּק לְדִבְרֵיהֶם כְּשֶׁל תּוֹרָה אֲבָל הָרַמְבַּ״ם וְהָרַ״ב דְּלֹא כָּתְבוּ שֶׁאֵין הֲלָכָה כֵן (וְהָא בְּרֵישׁ פֶּרֶק ב׳ דְּעָרְלָה הִשְׁמִיט הָרַמְבַּ״ם וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי) נִרְאֶה דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּכֻלֵּי עָלְמָא הִיא. וְטַעְמָא כִּדְפֵרֵשׁ בַּיְרוּשַׁלְמִי מִשּׁוּם גְּזֵרָה שֶׁלֹּא יִנְהֲגוּ בָּהּ בִּקְדֻשָּׁה. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {כט} לֹא יָדַעְתִּי אַמַּאי הֵצְרְכוּ לְפָרֵשׁ שֶׁחַיָּב קָרְבָּן. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {ל} **וְהַגּוֹזֵל כוּ׳.** וְכֵן כּוֹפֵר בַּפִּקָּדוֹן כִּדְתְנִינַן לְהוּ בְּמִשְׁנָה ז׳ פֶּרֶק ט׳ דְּבָבָא קַמָּא. וְהוֹאִיל וּבְחַד קְרָא כְּתִיבִי בַּהֲדֵי הֲדָדֵי לֹא הֵצְרַךְ לִשְׁנוֹתָן כְּלָל. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ד - משנה ט

{לא} **וְהַשְּׁטָרוֹת.** הַמּוֹכֵר שְׁטָרוֹת לִגְבּוֹת חוֹב שֶׁבְּתוֹכָן. רַשִּׁ״י: {לב} **וְהַקַּרְקָעוֹת.** בְּמַשִּׂיג גְּבוּל. אִי נַמִּי שֶׁגָּנַב גְּפָנִים טְעוּנוֹת. תּוֹסָפוֹת: {לג} וּבְרֵישׁ מְרֵבָּה מְמַעֵט מִוּגְנָב מִבֵּית הָאִישׁ. וְיֵשׁ לוֹמַר כוּ׳. אִי נַמִּי הָתָם בְּגָנַב עַצְמוֹ וְהָכָא אִצְטְרִיךְ לְטוֹעֵן טַעֲנַת גַּנָּב. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {לד} **אֵינוֹ נִשְׁבָּע.** הוּא הַדִּין נַמִּי שֶׁאֵינוֹ מְשַׁלֵּם כוּ׳ אִם פָּשַׁע בָּהּ. אֶלָּא מִשּׁוּם דְּבַכָּתוּב לֹא נֶאֱמְרוּ תַּשְׁלוּמִין כְּלָל בְּשׁוֹמֵר חִנָּם, מִשּׁוּם הָכִי לֹא הִזְכִּירוּ בַּמִּשְׁנָה אֶלָּא אֵינוֹ נִשְׁבָּע. פּוֹסְקִים: {לה} **אוֹנָאָה.** וְכֵן חוֹלֵק בְּתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה בְּמִשְׁנָה ד׳ פֶּרֶק ז׳ דְּבָבָא קַמָּא. וּמִמֵּילָא דְּחוֹלֵק נַמִּי בְּכֶפֶל, דְּאִי לֵיכָּא כְּפֵלָא לֵיכָּא אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה:

פרק ד - משנה י

{לו} שֶׁיָּכוֹל הוּא לוֹמַר לֹא עָשִׂיתִי כִּי אִם לְטוֹבָה, שֶׁהָיִיתִי חָפֵץ לִקְנוֹת מִקָּח זֶה. וְאֵין דַּיְּנֵי בְּנֵי אָדָם יְכוֹלִין לָדוּן עָלָיו. לְפִיכָךְ נֶאֱמַר וְיָרֵאת מֵאֱלֹהֶיךָ, הֱוֵי יָרֵא מִן הַיּוֹדֵעַ מַחֲשָׁבוֹת אִם לְטוֹבָה אִם לְאוֹנָאָה: {לז} **מַעֲשֵׂה אֲבוֹתֶיךָ.** הַיְנוּ זוֹ אַף זוֹ, דַּאֲפִלּוּ מַעֲשֵׂה אֲבוֹתָיו אֵין לוֹ לְהַזְכִּיר. תּוֹסָפוֹת:

פרק ד - משנה יא

{לח} שֶׁמִּתְקַיֵּם יוֹתֵר. הָרא״ש. וּבַגְּמָרָא, דְּבֵין הַגִּתּוֹת שָׁנוּ. וּפֵרֵשׁ רַשִׁ״י שֶׁתּוֹסְסִין זֶה עִם זֶה וְנַעֲשִׂין טַעַם אֶחָד. אֲבָל לְאַחַר הַגִּתּוֹת שֶׁכְּבָר כָּל אֶחָד קָלַט רֵיחוֹ וְטַעֲמוֹ, אֵין מַשְׁבִּיחוֹ אֶלָּא פּוֹגְמוֹ. וּמִכָּל מָקוֹם אָמְרִינַן בַּגְּמָרָא דִּמְקוֹם שֶׁהַכֹּל טוֹעֲמִים קֹדֶם שֶׁיִּקְנוּ שָׁרֵי, שֶׁהֲרֵי יִטְעֲמֶנּוּ תְּחִלָּה: {לט} לְפִי שֶׁשִּׁמְרֵי חָבִית זֶה מְקַלְקְלִין חָבִית אַחֵר. טוּר: {מ} שֶׁאָז קוֹלְטִים הַמַּיִם טַעַם הַיַּיִן, אֲבָל שֶׁלֹּא בֵּין הַגִּתּוֹת הוּא נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ הוּא מָזוּג:

פרק ד - משנה יב

{מא} **מַתִּירִין.** דְּאָמַר לֵיהּ אֲנָא מְפַלֵּגְנָא אַמְגּוּזֵי, וְאַתְּ פָּלֵיג שִׁיסְקֵי. גְּמָרָא: {מב} **כְּגוֹנֵב.** אֶפְשָׁר דִּלְהָכִי לֹא קָרֵי לֵיהּ גּוֹנֵב הָעַיִן מַמָּשׁ לוֹמַר שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁמּוֹדִיעוֹ שֶׁלֹּא בֵּרֵר אֶלָּא מֵעַל פִּי הַמְּגוּרָה דַּאֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר לְפִי שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁעַל יְדֵי שֶׁרוֹאֶה בִּשְׁעַת הַמְּכִירָה עַל פִּי הַמְּגוּרָה שֶׁכֻּלָּן יָפוֹת וְאֵין בָּהֶן פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ כָּךְ לֹא יַעֲלֶה עַל לִבּוֹ תָּמִיד שֶׁיֵּשׁ פְּסֹלֶת בּוֹ וּלְפִיכָךְ לֹא קוֹרְאוֹ אֶלָּא כְּגוֹנֵב כו׳:

פרק ה

פרק ה - משנה א

{א} דִּכְתִיב אֶת כַּסְפְּךָ לֹא תִתֵּן לוֹ בְּנֶשֶׁךְ, וּבַמַּרְבִּית לֹא תִתֵּן אָכְלֶךָ [וַיִּקְרָא כה]. וְלֹא כְתִיב אֶת כַּסְפְּךָ לֹא תִתֵּן לוֹ בְּנֶשֶׁךְ וְאָכְלֶךָ בְּמַרְבִּית. קָרֵי בֵּיהּ הָכִי, אֶת כַּסְפְּךָ לֹא תִתֵּן לוֹ בְּנֶשֶׁךְ וּבְמַרְבִּית, וּבְנֶשֶׁךְ וּבְמַרְבִּית לֹא תִתֵּן אָכְלֶךָ. וְלָמָּה חִלְּקָן הַכָּתוּב, לַעֲבֹר עֲלֵיהֶן בִּשְׁנֵי לָאוִין. גְּמָרָא: {ב} רַשִּׁ״י. נִרְאֶה לִי דְּלָאו טַעֲמָא דִּקְרָא קָאָמְרֵי וְלֹא קָאֵי אַפְּרוֹת אֶלָּא אַהַלְוָאַת כֶּסֶף, וּכְלוֹמַר דְּמַרְבִּית דִּקְרָא קָאֵי נַמִּי עֲלֵיהּ, וְכֵן בַּגְּמָרָא מִי אִיכָּא נֶשֶׁךְ בְּלֹא תַרְבִּית. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {ג} וְחִלְּקָן בְּשֵׁמוֹת, דִּלְרִבִּית דְּאוֹרַיְתָא קוֹרֵא נֶשֶׁךְ דִּכְתִיב בָּרִישָׁא, וּלְרִבִּית דְּרַבָּנָן קוֹרֵא תַּרְבִּית שֶׁכָּתוּב אַחַר כָּךְ: {ד} רַשִּׁ״י. וְלֹא קָאֵי אָסוּר אֶלָּא אַיַּין. וְנָקַט רִישָׁא לִרְבוּתָא דְּסִיפָא דְּיַיִן אָסוּר, אַף עַל גַּב שֶׁבָּא מִכֹּחַ פְּסַק הָרִאשׁוֹן שֶׁל חִטִּין שֶׁהָיָה דֶּרֶךְ מִקָּח וּמִמְכָּר וְלֹא דֶּרֶךְ הַלְוָאָה. וְהַתּוֹסָפוֹת הִקְשׁוּ עָלָיו וּפֵרְשׁוּ דְּלָקַח חִטִּים דִּתְנַן נַמִּי בְּהַעֲמָדַת מִלְוָה שֶׁהָיְתָה לוֹ עָלָיו כְּבָר וְאָסוּר קָאֵי גַּם אַחִטִּין: {ה} וְאַף עַל גַּב דְּלֹא מָשַׁךְ לֹא הֲוָה לֵיהּ רִבִּית, הוֹאִיל וְאִם בָּא לַחֲזֹר קָאֵי עֲלֵיהוּ בְּמִי שֶׁפָּרַע. רַשִּׁ״י. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ה - משנה ב

{ו} וְאַף עַל פִּי דְּקַיְמָא לָן בְּקִדּוּשִׁין פֶּרֶק ג׳ מִשְׁנָה ו׳ דְּיֶשְׁנָהּ לִשְׁכִירוּת מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף, הַיְנוּ לוֹמַר שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם מַרְוִיחַ כְּנֶגֶד יוֹם. נִמּוּקֵי יוֹסֵף: {ז} **שָׂדֵהוּ.** וְלֹא תָּנֵי חֲצֵרוֹ כְּמוֹ בָּרִישָׁא. דְּמִלְּתָא אַגַּב אוֹרְחֵיהּ קָא מַשְׁמַע לָן, שֶׁאִם הִגִּיעַ לִידֵי כָּךְ לִמְכֹּר קַרְקְעוֹתָיו, שֶׁיִּמְכֹּר שָׂדֵהוּ וְלֹא חֲצֵרוֹ. כִּדְמוּכַח קְרָאֵי בְּסוֹף פָּרָשַׁת בְּהַר וּמָכַר מֵאֲחֻזָּתוֹ וְגוֹ׳, וְהָדַר כִּי יִמְכֹּר בֵּית מוֹשַׁב:

פרק ה - משנה ג

{ח} וְרִישָׁא וְסִיפָא שָׁוִין, אֶלָּא רִישָׁא דְּמַיְרֵי בִּזְבִינֵי הֲוָה רְבוּתָא לְמִנְקַט בְּגַוְנָא דְּאִסּוּרָא, וְסִיפָא דְּבְהַלְוָאָה הֲוָה רְבוּתָא לְמִנְקַט בְּגַוְנָא דְּהֶתֵּרָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ה - משנה ד

{ט} רַשִׁ״י. וְהִקְשׁוּ בַּתּוֹסָפוֹת דְּהָא אֲמָרָן דִּלְהָכִי אִצְטְרִיךְ לְמִתְנֵי מָעוֹת מִשּׁוּם דְּנִפְיֵשׁ טִרְחֵיהּ, אֵימָא לֹא סַגִּי לֵיהּ כְּפוֹעֵל בָּטֵל. וְהַלֹּא לְמַה שֶׁהִיא כְּבֵדָה נוֹטֵל יוֹתֵר, אַמַּאי סַלְקָא דַּעְתָּךְ דְּלֹא תִּסְגֵּי כְּפוֹעֵל בָּטֵל. וּפֵרְשׁוּ כְּפוֹעֵל בָּטֵל הַיְנוּ כְּיוֹשֵׁב וּבָטֵל לְגַמְרֵי. וּפֵרוּשׁ דִּבְרֵיהֶם דְּאוֹמְדִין כַּמָּה רוֹצֶה לִטֹּל פּוֹעֵל אֶחָד כְּדֵי לִבָּטֵל מִמְּלַאכְתּוֹ לְגַמְרֵי, דְּהַשְׁתָּא בֵּין שֶׁנּוֹתְנִים לוֹ מְלָאכָה קַלָּה אוֹ כְּבֵדָה שִׁעוּרוֹ שָׁוֶה. בֵּית יוֹסֵף. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {י} **מָעוֹת כו׳.** וּצְרִיכָא. דְּאִי תָּנָא חֲנָוָנִי, חֲנָוָנִי הוּא דְּסַגִּי לֵיהּ כְּפוֹעֵל בָּטֵל מִשּׁוּם דְּלֹא נְפִיֵשׁ טִרְחֵיהּ, אֲבָל מָעוֹת לִקַּח בָּהֶן פֵּרוֹת דְּנִפְיֵשׁ טִרְחֵיהּ אֵימָא לֹא. וְאִי תָּנָא מָעוֹת כו׳ הֲוָה אֲמֵינָא הָתָם הוּא דְּבָעֵי כְּפוֹעֵל בָּטֵל מִשּׁוּם דְּנִפְיֵשׁ טִרְחֵיהּ, אֲבָל חֲנָוָנִי דְּלֹא נְפִיֵשׁ טִרְחֵיהּ אֵימָא סַגִּי לְהוּ בְּמַשֶּׁהוּ בְּעָלְמָא, דַּאֲפִלּוּ לֹא טִבֵּל עִמּוֹ אֶלָּא בְּצִיר וְלֹא אָכַל עִמּוֹ אֶלָּא גְּרוֹגֶרֶת אַחַת זֶהוּ שְׂכָרוֹ, צְרִיכָא. גְּמָרָא: {יא} **תַּרְנְגוֹלִין.** אִצְטְרִיךְ לְאַשְׁמְעִינַן דְּיָהִיב לֵיהּ מְזוֹנוֹת דְּאֶפְרוֹחִים אַף עַל פִּי שֶׁהוּא דָּבָר מֵעָט, וְלָא תֵּימָא דְּלֹא קַפְדֵי בֵּיהּ אֱינָשֵׁי. וְהַיְנוּ טַעֲמָא שֶׁהִקְדִּימוּ רַשִׁ״י וְהָרַ״ב לְפָרֵשׁ מְזוֹנוֹ שֶׁלֹּא בִּמְקוֹמוֹ: {יב} **וְאֵין כו׳.** מִשּׁוּם סֵיפָא דַּאֲבָל מְקַבְּלִין כו׳ תָּנֵי לֵיהּ: {יג} **שְׂכַר עֲמָלוֹ.** הָכָא לֹא שַׁיָּךְ לְמִתְנֵי כְּפוֹעֵל בָּטֵל, דְּאֵין מִתְבַּטֵּל לְהַאֲכִילָם וּלְהַשְׁקוֹתָם אֶלָּא רֶגַע אֶחָד בְּיוֹם. אֲבָל חֲנָוָנִי כָּל עִסְקוֹ בְּכָךְ. דְּתַנְיָא בַּתּוֹסָפְתָּא, הַמּוֹשִׁיב חֲנָוָנִי, אִם הוּא אֻמָּן לֹא יַעֲסֹק בְּאֻמָּנוּתוֹ: {יד} וְקָא מַשְׁמַע לָן דְּבִסְתָּמָא אֵין מְקַבֵּל עָלָיו שׁוּם אַחֲרָיוּת, וְלֹא הָוֵי עִסְקָא כֵּיוָן דְּבִתְחִלָּה כְּשֶׁקִּבֵּל עֲגָלִים לֹא שָׂמוּ אוֹתָם, אֶלָּא לְאַחַר שֶׁגָּדַל וּבָאִין לַחְלֹק הַשֶּׁבַח אָז שָׂמִין אוֹתָם כַּמָּה הִשְׁבִּיחוּ. וּלְהָכִי תָּנֵי בָּרִישָׁא שָׂמִין וּבַסֵּיפָא מְקַבְּלִין, וּכְשֶׁשָּׂמִין בִּשְׁעַת קַבָּלָה בִּסְתָם מְקַבֵּל עָלָיו חֲצִי הָאַחֲרָיוּת כְּמוֹ בִּשְׁאָר עִסְקָא. תּוֹסָפוֹת. וְכֵן הַדִּין בְּבֵיצִים וּבְכָל דָּבָר שֶׁלֹּא קִבֵּל עָלָיו אַחֲרָיוּת. נִמּוּקֵי יוֹסֵף: {טו} שֶׁאָז הוּא עוֹמֵד בְּעִקָּר טַעַם בְּשָׂרוֹ: {טז} טוֹעֶנֶת. וְכֵן מָצִינוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת בַּמִּשְׁנָה שֶׁשּׁוֹנֶה חֲמוֹר וְהַכַּוָּנָה לַנְּקֵבָה כו׳. וְכֵן בַּכָּתוּב. וְכָתַב הָרַדַ״ק דַּחֲמוֹר כּוֹלֵל זָכָר וּנְקֵבָה:

פרק ה - משנה ה

{יז} דְּאִיכָּא גְּלָלִים. וְאִידָךְ, גְּלָלִים אַפְקוֹרֵי מַפְקִיר לְהוּ. גְּמָרָא:

פרק ה - משנה ו

{יח} וְנִמּוּקֵי יוֹסֵף פֵּרֵשׁ דְּהָכָא אֲתָא לְאַשְׁמוֹעִינַן דְּאֵין מְקַבְּלִין כְּלָל, וַאֲפִלּוּ יָהֵיב לֵיהּ אַגְּרָא, הוֹאִיל דְּכֻלָּהּ מִלְוָה: {יט} וּפַרְכִינַן בַּגְּמָרָא דְּהָא אֵין שְׁלִיחוּת לְנָכְרִי, מַה אַתֶּם בְּנֵי בְּרִית אַף שֶׁלּוּחֲכֶם בְּנֵי בְּרִית, וּלְכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ יָלְפִינַן לָהּ. וּמַסְקִינַן כְּגוֹן שֶׁנָּטַל הַנָּכְרִי בַּיָּד וְקִבְּלָן מִן הָרִאשׁוֹן. וְקָא מַשְׁמַע לָן דְּלָא תֵּימָא נָכְרִי גּוּפֵיהּ כִּי עֲבֵיד, אַדַּעְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל קָא גְּמִיר וְיָהֵיב. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {כ} **אֲבָל כו׳.** כְּגוֹן נָכְרִי שֶׁלָּוָה מִיִּשְׂרָאֵל בְּרִבִּית וּבִקֵּשׁ לְהַחְזִירוֹ לוֹ. מְצָאוֹ יִשְׂרָאֵל אַחֵר וְאָמַר לוֹ תֵּנֵם לִי וַאֲנִי אֶעֱלֶה לְךָ כְּדֶרֶךְ שֶׁאַתָּה מַעֲלֶה לוֹ, מֻתָּר. וְאִם הֶעֱמִידוֹ אֵצֶל יִשְׂרָאֵל, אָסוּר. גְּמָרָא. וּלְרַשִׁ״י וּלְרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל טַעֲמָא דְּאָסוּר מִשּׁוּם דְּיֵשׁ שְׁלִיחוּת לְנָכְרִי לְחֵמְרָא מִדְּרַבָּנָן. וְרַבֵּנוּ תַּם מוֹקֵי הָכָא גַּם כֵּן בְּנָטַל וְנָתַן בַּיָּד:

פרק ה - משנה ז

{כא} **אֵין כו׳.** אֵין נוֹתְנִין מָעוֹת לְיִשְׂרָאֵל חֲבֵרוֹ עַל מְנָת לִתֵּן לוֹ בָּהֶם פֵּרוֹת לְסַךְ כָּךְ לִזְמַן פְּלוֹנִי. דְּכֵיוָן שֶׁלֹּא יָצָא הַשַּׁעַר בְּכַמָּה נִמְכָּרִים, שֶׁמָּא יִתְיַקְּרוּ כְּשֶׁיֵּצֵא שַׁעַר שֶׁלָּהֶם. נִמְצָא שֶׁהָיָה מִשְׁתַּכֵּר זֶה בְּהַמְתָּנַת מְעוֹתָיו, שֶׁיִּתֵּן לוֹ פֵּרוֹת כְּפִי מַה שֶּׁפָּסְקוּ בְּזוֹל. נִמּוּקֵי יוֹסֵף: {כב} **וְאַף עַל פִּי כו׳.** בַּגְּמָרָא, דְּאָמַר לֵיהּ שְׁקֹל לְטִיבוּתִיךְ וְשַׁדְיָא אַחִיזְרֵי, מַאי אַהֲנִית לִי, אִי הֲוָה לִי זוּזֵי בְּיָדִי הָוֵי מְזַבְּנִינָא בְּהִינֵי וְשִׁילֵי. וְהַתּוֹסָפוֹת כָּתְבוּ אַף עַל גַּב דְּלֹא מָשַׁךְ אֵין זֶה רִבִּית, כֵּיוָן שֶׁאִם הָיָה בָּא מוֹכֵר לַחֲזֹר הֲוָה קָאֵי בְּמִי שֶׁפָּרַע, וְלָכֵן חֲשִׁיבֵי כְּנִתְיַקְּרוּ בִּרְשׁוּת לוֹקֵחַ. עַד כָּאן. נִרְאֶה שֶׁדַּעְתָּם שֶׁאֵין לְהוֹצִיא מִיְּדֵי אִסּוּר רִבִּית אֶלָּא אִם כֵּן שֶׁנּוּכַל לוֹמַר שֶׁהָיוּ קְנוּיִים לְזֶה שֶׁנָּתַן הַמָּעוֹת וּבִרְשׁוּתֵיהּ אַיְקוּר. וְזֶה כְּדַעַת רַשִׁ״י שֶׁכָּתַב בְּרֵישׁ פִּרְקִין. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {כג} רַשִׁ״י. וּכְלוֹמַר הוֹאִיל וּלְעִנְיָן מִי שֶׁפָּרַע מִיהָא קָנָה:

פרק ה - משנה ח

{כד} **וּפוֹסֵק וְכו׳.** אַרִישָׁא קָאֵי, יָצָא הַשַּׁעַר פּוֹסְקִין. וְאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ נֵסְחָא דְּלֹא גָּרְסִינַן לְאוֹתָהּ בָּבָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ תּוֹסָפוֹת, מִכָּל מָקוֹם מִדִּיּוּקָא שָׁמְעִינַן לַהּ, וַעֲלַהּ קָאֵי וּפוֹסֵק עִמּוֹ: {כה} וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין לוֹ, וְגַם מִתְּחִלָּה כְּשֶׁנָּתַן לוֹ הַמָּעוֹת לֹא הִתְנָה, לֹא הֲוָה כְּרֵשָׁא גַּבֵּי יַיִן אֵין לוֹ, דְּהָתָם זָקְפוּ

עָלָיו בְּהַלְוָאָה, אֲבָל הָכָא בְּתוֹרַת מִקָּח נוֹתֵן לוֹ. וְכֵן כָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת: {כו} **בִּיקֵּר כו׳.** שֶׁאִם הָיָה הַסְּאָה בִּשְׁנֵי סְלָעִים, וְהוּזְלוּ, שֶׁסְּאָה עוֹמֶדֶת בְּסֶלַע, הָיָה נוֹטֵל רַק סְאָה, אַף עַל פִּי שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁנָּתַן הָיָה נוֹתֵן לוֹ מַה שֶּׁשָּׁוֶה שְׁנֵי סְלָעִים. וְאִם כְּשֶׁנָּתַן הָיָה סְאָה בְּסֶלַע וְאַחַר כָּךְ עָמַד סְאָה בִּשְׁנַיִם, לֹא הָיָה נוֹטֵל אֶלָּא חֲצִי סְאָה, שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁנָּתַן לוֹ לֹא הָיָה נוֹתֵן אֶלָּא מַה שֶּׁשָּׁוֶה סֶלַע אֶחָד: {כז} בָּבָא הָרִאשׁוֹנָה נָקַט אֲבָל בְּזוֹל וְהוּקְרוּ הוּא רְבוּתָא טְפֵי דְּהַשְׁתָּא מְקַבֵּל חִטִּין מֵעָטִין מִמַּה שֶׁנָּתַן. וְכֵן הוּא בְּנִמּוּקֵי יוֹסֵף:

פרק ה - משנה ט

{כח} **לַגֹּרֶן.** דְּחָיְשִׁינַן שֶׁמָּא תִּתְיַקֵּר אַף עַל פִּי שֶׁאָז אֵין רָגִיל לְהִתְיַקֵּר. תּוֹסָפוֹת: {כט} דִּסְאָה בִּסְאָה דְּרַבָּנָן הוּא וְלֹא נָשֵׁךְ דְּאוֹרַיְתָא. רַשְׁ״י: {ל} וְנִמְצֵאת אוֹתָהּ שֶׁלָּוָה נִזְקֶקֶת עַל פֵּרוֹת שֶׁבַּשּׁוּק (כְּלוֹמַר עַל פֵּרוֹת אֲחֵרִים), וְזוֹ פְּנוּיָה לִלְווֹת עָלֶיהָ. וּכְשֶׁלָּוָה כָּל אַחַת וְאַחַת לָוָה בְּהֶתֵּר, דְּהָא אִלּוּ לָוָה סְאָה וַאֲכָלָהּ, וְאָכַל גַּם הָרִאשׁוֹנָה, הוֹאִיל כְּשֶׁלָּוָה בְּהֶתֵּר לָוָה יְשַׁלֵּם חִטִּין, הָכִי נַמִּי כְּשֶׁלָּוָה בְּהֶתֵּר לָוָה כָּל סְאָה וּסְאָה שֶׁהֲרֵי, זוֹ עוֹמֶדֶת. רַשְׁ״י. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {לא} **וְכֵן כו׳.** מִשּׁוּם דְּשַׁמְעִינְהוּ לְרַבָּנָן בִּסְאָה וּסְאָה בְּיֵשׁ לוֹ, וְכִכָּר בְּכִכָּר אֲפִלּוּ שֶׁאֵין לוֹ, וְטַעֲמַיְהוּ דְּשְׁאִילַת כִּכָּר שֶׁהוּא דָּבָר מֻעָט לֹא בָּעִינַן שַׁעַר בַּשּׁוּק שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵין לָזֶה יֵשׁ לָזֶה, אִי נַמִּי מִשּׁוּם דְּלֹא קַפְּדֵי שְׁכֵנִים בְּהָא מִלְּתָא. וַאֲתָא לְמִפְלַג עֲלַיְהוּ בְּתַרְתֵּי. בֵּית יוֹסֵף. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ה - משנה י

{לב} בְּשְׁכַר שֶׁמַּמְתִּין לוֹ עַל שְׁכַר פְּעֻלָּתוֹ עַד אוֹתוֹ זְמַן הוּא מְקַבֵּל עָלָיו מְלָאכָה שֶׁהוּא קָשֶׁה מִזּוֹ. רַשְׁ״י: {לג} וְזֶה לְשׁוֹן רַשְׁ״י, גָּרִיד לְשׁוֹן יִבֵּשׁ, שֶׁהָאָרֶץ יְבֵשָׁה וְאֵין גְּשָׁמִים יוֹרְדִין: {לד} וְזֶה לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם, הַקַּרְקַע בִּימוֹת הַחַמָּה קַל לַחְפֹּר וּלְתַקֵּן, לְמִעוּט הַטִּנּוּף וְאֹרֶךְ הַיּוֹם: {לה} **יֵשׁ כו׳.** לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם, מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי שִׁמְעוֹן הַכֹּל הֲלָכָה. אֲבָל צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע שֶׁהַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם הֵם הַדְּבָרִים שֶׁרְאוּיִים לְהִתְרַחֵק מֵהֶם בִּלְבַד, וּכְלוֹמַר שֶׁאֵין בָּהֶם אִסּוּר דְּאוֹרַיְתָא, אֲבָל הֵם רִבִּית דְּרַבָּנָן: {לו} **לֹא יֹאמַר כו׳.** נִרְאֶה בְּעֵינַי שֶׁהֵם דִּבְרֵי הַלּוֶה לַמַּלְוֶה, שֶׁמּוֹדִיעוֹ שֶׁבָּא אִישׁ פְּלוֹנִי כו׳. וְכָל לֹא יֹאמַר דְּמַתְנִיתִין בְּלוֶה הֵם אֲמוּרִים, וּמַיְרֵי שֶׁמְּבַשְּׂרוֹ בְּכָךְ, וְטַעְמָא כִּדְתַנְיָא רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי אוֹמֵר מִנַּיִן לַנּוֹשֶׁה

בַּחֲבֵרוֹ וְאֵינוֹ רָגִיל לְהַקְדִּים לוֹ שָׁלוֹם שֶׁאָסוּר לְהַקְדִּים לוֹ שָׁלוֹם, תַּלְמוּד לוֹמַר כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יִשַּׁךְ, אֲפִלּוּ דִּבּוּר אָסוּר. וְנִסְתָּא אַחֶרֶת דַּע אִם כּוּ׳, וּפֵרוּשׁוֹ שֶׁהֵם דִּבְרֵי הַמַּלְוֶה לַלּוֶה. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ה - משנה יא

{לז} **הַסּוֹפֵר.** מִשּׁוּם לֹא תִשְׁימוּן. הָרַמְבַּ״ם. וְנִרְאֶה לִי דְּהוּא הַדִּין בְּלִפְנֵי עִוֵּר כְּשֶׁלֹּא הִלְוָהוּ בְּלֹא שְׁטָר: {לח} **לֹא תִתֵּן.** אֶת כַּסְפְּךָ לֹא תִתֵּן לוֹ בְּנֶשֶׁךְ: {לט} בְּכָל הָנֵי דְּחָשִׁיב בְּמַתְנִיתִין, דְּהוּא נוֹתֵן בְּנֶשֶׁךְ בִּשְׁעַת הַלְוָאָה, וְהוּא לוֹקֵחַ בִּשְׁעַת פֵּרָעוֹן, וְהָוֵי לוֹ כְּנוֹשֶׁה כְּשֶׁתּוֹבְעוֹ וְדוֹחֲקוֹ (רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁכֵּן רְגִילוּת כְּשֶׁתּוֹבְעוֹ דּוֹחֲקוֹ), וְהוּא שָׂם עָלָיו בְּנֶשֶׁךְ בִּשְׁעַת פִּסּוּק הַתְּנַאי, וְנוֹתֵן מִכְשׁוֹל לִפְנֵי הַלּוֶה לְהַעֲבִירוֹ עַל לֹא תַשִּׁיךְ לְאָחִיךָ שֶׁהִיא אַזְהָרָה לַלּוֶה. רַשְׁ״י. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {מ} לֹא תַשִּׁיךְ לְאָחִיךָ (דְּבָרִים כג): {מא} זִמְנִין דְּעָבְרֵי נַמִּי אַלִּפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל, כְּגוֹן שֶׁלֹּא הָיָה מַלְוֶה בְּלֹא עֵרֶב וְעֵדִים. אֲבָל לֹא תִשִּׁימוּן פְּסִיקָא לֵיהּ כּוּ׳. תּוֹסָפוֹת:

פרק ו

פרק ו - משנה א

{א} **הָאֻמָּנִין.** מַשְׁמַע לֵיהּ בֵּין בִּשְׁכִיר יוֹם בֵּין בְּקַבְּלָנוּת. אֲבָל בְּפִרְקִין דְּבָתַר הָכִי נָקַט פּוֹעֲלִים, מִשּׁוּם דְּפוֹעֲלִים לֹא מַשְׁמַע אֶלָּא שְׂכִירֵי יוֹם, דִּבְהָכִי מַיְרֵי כִּדְאָמַר הָתָם, בִּזְמַן שֶׁאָמַר לְהַשְׁכִּים וּלְהַעֲרִיב. תּוֹסָפוֹת: {ב} וּמַתְנִיתִין אוֹרְחָא דְּמִלְּתָא נָקַט, שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הָעוֹלָם שֶׁשּׁוֹלֵחַ אֶחָד מִן הָאֻמָּנִין, וְהוּא הַדִּין לְאַחֵר: {ג} וְהַאי תַּנָּא חָזְרוּ נַמִּי הִטְעוּ קָרֵי לֵיהּ. גְּמָרָא: {ד} בִּשְׁנֵי רֵישֵׁי״ן. וְלַסְּפָרִים דְּגָרְסֵי קַדָּר יֵשׁ לוֹמַר דִּלְהָכִי נָקַט קַדָּר לְפִי שֶׁקַּדָּרִין רְגִילִים לִהְיוֹת לָהֶם קְרוֹנוֹת. תּוֹסָפוֹת: {ה} **פִּרְיָפִרִין.** דָּבָר הָאָבֵד חָשֵׁיב לֵיהּ, שֶׁעַתָּה זְמַנּוֹ הוּא לַעֲשׂוֹת. תּוֹסָפוֹת: {ו} נִרְאֶה דְּלֹא גָּרַס לֵיהּ בַּמִּשְׁנָה. וּלְשׁוֹן רַשְׁ״י, חֲלִילִין לַכַּלָּה לְשַׂמֵּחַ חָתָן וְכַלָּה, אוֹ לַמֵּת לְקוֹנֵן: {ז} כְּלוֹמַר עַכְשָׁיו אֵינוֹ

מוֹצֵא פּוֹעֲלִים, אֲבָל וַדַּאי כְּשֶׁשָּׂכַר אֵלּוּ הָיָה מוֹצֵא. דְּאִי לָא תֵּימָא הָכִי, מַה הִפְסִידוּ עָלָיו. רַשְׁבָּ״א: {ח} **וְחָזְרוּ כוּ׳.** בְּכָאן לֹא פֵּרֵשׁ הָרַ״ב לְאַחַר שֶׁעָשׂוּ מִקְצָת כִּדְפֵרֵשׁ לְקַמָּן. דְּהָכָא אֲפִלּוּ קֹדֶם שֶׁהִתְחִילוּ מַיְרֵי דּוּמְיָא דְּרֵישָׁא דְּאוֹקְמִינַן בַּגְּמָרָא בְּהֶדְיָא בְּשֶׁלֹּא הָלְכוּ. הר״א: {ט} עַד כְּדֵי הַכֶּפֶל מִשְּׂכַר הָרִאשׁוֹנִים, דְּבְהָכִי סָמְכֵי דַּעְתַּיְהוּ. וּפֵרֵשׁ הַסְּמַ״ע זַ״ל כִּי הֵיכִי דְּמָצִינוּ בְּעֵרְבוֹנִי יִקּוֹן דְּמְהַדֵּר לֵיהּ אִם אֶחְזֹר בּוֹ אֶכְפֹּל עֲרֵבוּתְךָ:

פרק ו - משנה ב

{י} דְּאִלּוּ פּוֹעֵל, דְּהַיְנוּ שְׂכִיר יוֹם, יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ אֲפִלּוּ בַּחֲצִי הַיּוֹם, דְּאָמַר רַחֲמָנָא [וַיִּקְרָא כה] עֲבָדַי הֵם, וְלֹא עֲבָדִים לָעֲבָדִים. וְהַאי טַעְמָא לֹא שַׁיָּךְ אֶלָּא בִּשְׂכִירוּת, אֲבָל בְּקַבְּלָנוּת אֵין זֶה עֶבֶד אֶלָּא לְעַצְמוֹ. אֲבָל בְּדָבָר הָאָבוּד אֲפִלּוּ פּוֹעֵל יֵשׁ לוֹ דִּין הַשָּׁנוּי בְּמַתְנִיתִין דִּלְעֵיל. גְּמָרָא: {יא} רַשְׁ״י. וְלֹא רָצָה לְפָרֵשׁ כְּשֶׁהוּקְרוּ פּוֹעֲלִים וְיִתֵּן לָהֶם סֶלַע וָחֵצִי עַל חֵצִי שֶׁעָשׂוּ כְּמוֹ שֶׁשָּׁוֶה עַכְשָׁיו. שֶׁאֵין זֶה סְבָרָא, כִּי לָמָּה יִתֵּן לָהֶם בַּעַל הַבַּיִת יוֹתֵר מִמַּה שֶׁהִתְנָה עִמָּהֶם, כֵּיוָן שֶׁאֵין מַפְסִידִים בַּחֲזָרַת בַּעַל הַבַּיִת, וְאַדְּרַבָּה יוֹתֵר מַרְוִיחִים שֶׁעַתָּה יִמְצְאוּ שֶׁיִּתְּנוּ לָהֶם סֶלַע וָחֵצִי לִקְצֹר חֲצִי קָמָה, וְהוּא לֹא הָיָה נוֹתֵן לָהֶם כִּי אִם סֶלַע. תּוֹסָפוֹת: {יב} דְּסָתַם לָן תַּנָּא כְּרַבִּי יְהוּדָה דְּפֶרֶק ט׳ דְּבָבָא קַמָּא מִשְׁנָה ד׳. גְּמָרָא:

פרק ו - משנה ג

{יג} **וְזוֹ כוּ׳.** וְהוּא הַדִּין אֲפִלּוּ זוֹ שֶׁהָלַךְ בָּהּ קְצָרָה יוֹתֵר, אֶלָּא שֶׁלֹּא חָשׁ לְהַאֲרִיךְ. תּוֹסָפוֹת: {יד} וְכֵן כָּתַב רַשְׁ״י. וְדוֹחֵק לוֹמַר כֵּן שֶׁדֶּרֶךְ הַבְּהֵמוֹת לְלַמְּדָם לָלֶכֶת בָּהָר וּבַבִּקְעָה. וְהַתּוֹסָפוֹת פֵּרְשׁוּ שֶׁיָּדוּעַ שֶׁאוֹתוֹ הַיּוֹם הָיָה אֲוִיר מְשֻׁנֶּה בֶּהָרִים יוֹתֵר מִבַּבִּקְעָה, אוֹ אִיפְּכָא, מִשֶּׁלֶג וּמָטָר, וְהָוֵי תְּחִלָּתוֹ וְסוֹפוֹ בְּפִשִּׁיעָה. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {טו} גִּרְסָתוֹ וְהִבְדִּיקָה בְּדַלֶּ״ת. אֲבָל בַּגְּמָרָא בְּרֵי״שׁ, וְאָמְרוּ בְּפֵרוּשׁוֹ נְהוֹרִיתָא, עַל דֶּרֶךְ סַגִּי נָהוֹר: {טז} **אַנְגַּרְיָא.** שֶׁכְּשֶׁפּוֹגְעִים בַּדֶּרֶךְ לוֹקְחִים וְאֵין מְחַפְּשִׂים בַּבָּתִּים, וּלְפִיכָךְ אוֹמֵר לוֹ הֲרֵי כוּ׳ דְּמַזָּלְךָ גָּרַם, שֶׁאִלּוּ הָיְתָה בַּבַּיִת לֹא הָיְתָה נִטֶּלֶת. וּלְפִיכָךְ אֲפִלּוּ אֵינָהּ חוֹזֶרֶת, דְּלֹא דָּמֵי לְמֵתָה, דְּהָכָא מוּכָח דְּמַזָּלָא דִּידֵיהּ גָּרַם. תּוֹסָפוֹת: {יז} לֹא קָאֵי אַאַנְגַּרְיָא. הַמַּגִּיד: {יח} רַשְׁ״י. וּלְשׁוֹנוֹ מְגֻמְגָּם. דְּהָכָא אַיְרֵי בַּחֲמוֹר סְתָם, וּלְהָכִי כָּתַב בְּרֵישׁ דְּבָרָיו שֶׁצָּרִיךְ לְהוֹסִיף מָעוֹת כוּ׳, וְכֵן מִדְּתָנֵי בְּמַתְנִיתִין חַיָּב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר. הָרא״שׁ. וְטַעְמָא דְּבִמְשִׁיכַת הַחֲמוֹר

מִשְׁתַּעְבְּדִין נִכְסֵי הַמַּשְׁכִּיר לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר: {יט} **פָּטוּר.** וְלֹא הָוֵי תְּחִלָּתוֹ בִּפְשִׁיעָה וְסוֹפוֹ בְּאֹנֶס דְּחַיָּב, דְּלֹא חִיּוּבוּהוּ אֶלָּא כְּשֶׁבָּא הָאֹנֶס מֵחֲמַת הַפְּשִׁיעָה, וְהָכָא אִלּוּ לֹא פָּשַׁע וְהוֹלִיכָהּ בָּהָר כָּל שֶׁכֵּן שֶׁהֶחְלִקָה. תּוֹסָפוֹת: {כ} **הַמַּעֲלָה.** הוּחַמָּה בַּעֲלוֹתָהּ מֵרַגְלֵי הָהָר לְרֹאשׁוֹ. רַשִׁ״י. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ו - משנה ד

{כא} וְזֶה אוֹחֵז הַדָּרְבָּן לְכַוֵּן פָּרָה לִתְלָמֶיהָ, וְזֶה הוֹלֵךְ אַחַר הַמַּחֲרֵשָׁה וּמַכְבִּיד הַיָּתֵד בַּקַּרְקַע, שֶׁבּוֹ הַבַּרְזֶל, וְהוּא קַנְקַן דְּמַתְנִיתִין: {כב} **פָּטוּר.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלֹּא יְשַׁלֵּם הַשּׁוֹכֵר לְבַעַל הַפָּרָה, אֶלָּא הָאֻמָּן שֶׁחָרַשׁ וְהָיָה תּוֹפֵס הַמַּחֲרֵשָׁה וּשְׁבָרָהּ, הוּא יְשַׁלֵּם לְבַעַל הַפָּרָה. הָרַמְבַּ״ם. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ו - משנה ו

{כג} כְּלוֹמַר דְּהָכִי מַשְׁמַע כְּשֶׁאוֹמֵר טֹל אֶת שֶׁלְּךָ וְהָבֵא מָעוֹת, וְלֹא אָמַר הָבֵא מָעוֹת וְטֹל שֶׁלְּךָ, דַּהֲוֵי מַשְׁמַע שֶׁעֲדַיִן תּוֹפְסוֹ כוּ׳. אֲבָל כְּשֶׁאוֹמֵר גְּמַרְתִּיו פְּשִׁיטָא דְּשׁוֹמֵר חִנָּם הוּא, כֵּיוָן דְּיָדְעוּ הַבְּעָלִים שֶׁכָּלְתָה מְלַאכְתּוֹ הָוֵי כְּשׁוֹאֵל שֶׁכָּלְתָה יְמֵי שְׁאֵילָתוֹ, שֶׁפָּטוּר מֵאֲנָסִים, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַ״ב פֶּרֶק ח׳ מִשְׁנָה ג׳. גְּמָרָא: {כד} וּפֵרֵשׁ רַשִׁ״י בְּעָלָיו שֶׁל חֵפֶץ זֶה שֶׁנִּגְנַב בִּמְלַאכְתּוֹ שֶׁל שׁוֹמֵר הָיָה, שֶׁאַף הוּא מְשַׁמֵּר הָיָה לוֹ, וּכְתִיב [שְׁמוֹת כב] אִם בְּעָלָיו עִמּוֹ לֹא יְשַׁלֵּם, וְדָרְשִׁינַן עִמּוֹ בִּמְלַאכְתּוֹ. וְאַף עַל גַּב דִּבְשׁוֹאֵל כְּתִיב, לְקַמָּן (דַּף צה) דָּרְשִׁינַן לֵיהּ אַכֵּלְהוּ שׁוֹמְרִין: {כה} **הַנַּח כוּ׳.** מַיְרֵי דְּמֻנַּח בְּמָקוֹם שֶׁקּוֹנֶה. נִמּוּקֵי יוֹסֵף:

פרק ו - משנה ז

{כו} בְּהַהִיא הֲנָאָה דְּלֹא בָּעֵי לְמֵיתַב לֵיהּ רִפְתָּא לְעַנְיָא בְּשָׁעָה שֶׁמַּלְוֶה עָלָיו, דְּהָעוֹסֵק בְּמִצְוָה פָּטוּר מִן הַמִּצְוָה. וּבְהַהִיא הֲנָאָה נַעֲשֶׂה שׁוֹמֵר שָׂכָר כָּל זְמַן שֶׁהַמַּשְׁכּוֹן אֶצְלוֹ. גְּמָרָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {כז} רַשִׁ״י. וּכְלוֹמַר, אֲבָל הוּא לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן וִינַכֶּה לוֹ שְׂכָרוֹ בְּחוֹבוֹ. וְטַעְמָא, כָּתַב הַטּוּר מִשּׁוּם חֲשָׁדָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ו - משנה ח

{כח} כְּלוֹמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּתָמַהּ, מִשּׁוּם דְּקָא סַלְקָא דַּעְתֵּיהּ כוּ׳: {כט} דִּסְתָם מַתְנִיתִין רַבִּי מֵאִיר הִיא: {ל} לְטַעְמֵיהּ דִּסְבִירָא לֵיהּ נִתְקָל פּוֹשֵׁעַ הוּא כוּ׳ וּלְפִיכָךְ מַשְׁבִּיעִין דְּשֶׁלֹּא בְּכַוָּנָה שְׁבַרְתִּיהָ. אֲבָל לְרַבִּי יְהוּדָה דְּהָתָם וְהִלְכָתָא כְּוָתֵיהּ דִּסְבִירָא לֵיהּ נִתְקָל לָאו פּוֹשֵׁעַ הוּא, מַשְׁבִּיעִין לֵיהּ שֶׁלֹּא בִּפְשִׁיעָה נִשְׁבְּרָה, בֵּין שׁוֹמֵר חִנָּם בֵּין שׁוֹמֵר שָׂכָר. הָרִי״ף וְהָרֹא״שׁ. וְנִרְאֶה מִלְּשׁוֹנָם דְּלָאו פּוֹשֵׁעַ הוּא אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בִּמְקוֹם מִדְּרוֹן. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ז

פרק ז - משנה א

{א} **לְהַשְׁכִּים כוּ׳.** כְּשֶׁשְׂכָרָן סְתָמָא וְאָמַר לָהֶם אַחַר שֶׁהִשְׁכִּירָן כְּבָר לְהַשְׁכִּים כוּ׳. אֲבָל אִם הִתְנָה מֵעִקָּרָא, הַכֹּל לְפִי תְּנָאוֹ. תּוֹסָפוֹת: {ב} כְּלוֹמַר שֶׁזּוֹ הַמְּלָאכָה הִיא עֲבִידְתָּא שַׁפִּירְתָּא. וְאַדַּעְתָּא דְּהָכִי טְפַאת לָן: {ג} וְאִם אֵין הָאֹכֶל מְזֻמָּן נַמְתִּין בְּבֵיתוֹ וְלֹא נֵצֵא הַשָּׂדֶה לִמְלַאכְתֵּנוּ. תּוֹסָפוֹת: {ד} דִּכְתִיב [בְּרֵאשִׁית יח] וַיִּקַּח בֶּן בָּקָר רַךְ וְטוֹב. בֶּן בָּקָר אֶחָד, רַךְ שְׁנַיִם, וָטוֹב שְׁלֹשָׁה. גְּמָרָא. וְנָקַט נַמִּי יִצְחָק וְיַעֲקֹב מִשּׁוּם כִּי בְּיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זֶרַע. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {ה} **כְּמִנְהַג כוּ׳.** הַכֹּל לַאֲתוֹיֵי הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל וְאָמַר לֵיהּ כְּאֶחָד וְכִשְׁנַיִם מִבְּנֵי הָעִיר. מְשַׁמְּנִין בֵּינֵיהֶן. פֵּרֵשׁ רַשִׁ״י שֶׁנּוֹתְנִין לָהֶם כְּמוֹ שֶׁנּוֹתְנִין לְבֵינוֹנִי. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ז - משנה ב

{ו} **מִן הַתּוֹרָה.** מִשּׁוּם דְּאַיְרֵי מֵעִקָּרָא בְּפוֹעֲלִים שֶׁאוֹכְלִים עַל יְדֵי שֶׁפָּסְקוּ לָהֶם מְזוֹנוֹת אוֹ עַל יְדֵי מִנְהַג הַמְּדִינָה, לְהָכִי נָקַט וְאֵלּוּ אוֹכְלִין מִן הַתּוֹרָה בְּלֹא פְּסַק וּבְלֹא מִנְהָג. תּוֹסְפוֹת: {ז} כְּלוֹמַר שֶׁנִּגְמַר מְלֶאכֶת בִּשּׁוּלָן, שֶׁאֵינָן צְרִיכִין עוֹד לַקַּרְקַע: {ח} וּבְפוֹעֵל הַכָּתוּב מְדַבֵּר, נֶאֱמַר כָּאן בִּיאָה וְנֶאֱמָר לְהַלָּן [דְּבָרִים כד] לֹא תָבֹא עָלָיו הַשָּׁמֶשׁ. גְּמָרָא: {ט} כְּלוֹמַר וְאֵין שְׁעַת גְּמַר מְלַאכְתּוֹ לְמַעֲשֵׂר פּוֹטַרְתָּן: {י} דְּהָא שׁוֹר לָאו דַּוְקָא, דְּכָל מִלֵּי אִיתְּנְהוּ בַּחֲסִימָה כִּדְיָלְפִינַן בְּסוֹף פֶּרֶק ה׳ דְּבָבָא קַמָּא. גְּמָרָא: {יא} אוֹכֵל בִּמְחֻבָּר. אַף נֶחְסָם אוֹכֵל בִּמְחֻבָּר. גְּמָרָא: {יב} דְּעִקַּר פְּעֻלָּה מִשּׁוּם תִּקּוּן גְּדוֹלִים הֵם. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {יג} **שֶׁאֵין אוֹכְלִין.** אֲפִלּוּ מֵהִלְכוֹת מְדִינָה. גְּמָרָא:

פרק ז - משנה ג

{יד} **בִּכְתֵפוֹ.** דְּאֵינוֹ מֵזִיז יָדָיו וְרַגְלָיו. רַשִׁ״י: {טו} **אוֹכֵל.** מַאי טַעֲמָא, כִּי תָבֹא בְּכֶרֶם רֵעֶךָ, בְּכָל מַה דַּעֲבִיד. גְּמָרָא. וְנִרְאֶה לִי דְּמַפִּיק לֵיהּ מִדְּלֹא כְתִיב כִּי תָבֹא לִבְצֹר בְּכֶרֶם רֵעֶךָ:

פרק ז - משנה ד

{טז} **בִּתְאֵנִים כו׳.** שֶׁנֶּאֱמַר בְּכֶרֶם וְאָכַלְתָּ עֲנָבִים, עֲנָבִים וְלֹא תְאֵנִים. סִפְרִי (וִירוּשַׁלְמִי). וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {יז} **לֹא כו׳.** וַאֲפִלּוּ שְׂכָרוֹ לַעֲשׂוֹת בִּשְׁנֵיהֶן. טוּר: {יח} **לֹא אָמְרוּ.** שֶׁיֹּאכַל אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁהוּא עוֹסֵק בַּמְּלָאכָה, וְלֹא שֶׁיֵּשֵׁב לוֹ וְיֹאכַל לוֹמַר הֲרֵי מָנַעְתִּי אֶת עַצְמִי עַד כָּאן וְלֹא נָטַלְתִּי לֶאֱכֹל וְעַכְשָׁיו אֵשֵׁב לִי וְאוֹכַל: {יט} דְּבַגְּמָרָא מַקְשׁוּ בָּהּ. כְּשֶׁהִיא פּוֹרֶקֶת מֵהֵיכָא אָכְלָה (כָּל מַשָּׂאָהּ פּוֹרְקִין בְּבַת אַחַת וְהוֹלְכִין), אֵימָא עַד שֶׁתְּהֵא פּוֹרֶקֶת. וּפֵרְשׁוּ הַתּוֹסְפוֹת דְּסַלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמֵינָא שֶׁאֵינָהּ אוֹכֶלֶת אֶלָּא כְּשֶׁהִיא רוֹאָה בְּפָנֶיהָ כו׳, קָא מַשְׁמַע לָן. וְלֹא קָאֵי אַמִּפְנֵי הַשָּׁבַת אֲבֵדָה, דְּמִן הַדִּין אוֹכֶלֶת. אֶלָּא מִלְּתָא בְּאַפֵּי נַפְשַׁהּ הִיא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ז - משנה ה

{כ} **מַתִּירִין.** וְהָא דִּכְתִיב כְּנַפְשְׁךָ שָׁבְעֶךָ מְפָרֵשׁ בַּגְּמָרָא דְּדָרְשִׁינַן לֵיהּ מַה נַּפְשְׁךָ אִם חָסַמְתָּ פָּטוּר, אַף פּוֹעֵל אִם חָסַמְתָּ פָּטוּר כו׳. וּבַסִּפְרִי, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים שָׁבְעֶךָ, מְלַמֵּד שֶׁאוֹכֵל יָתֵר עַל שְׂכָרוֹ. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ז - משנה ו

{כא} **קוֹצֵץ כו׳.** וּמִדַּעְתָּן. טוּר. וּמִשּׁוּם הָכִי לְכֵלֵי עָלְמָא גְּדוֹלִים מַמָּשׁ. וְלֹא פְּלִיגֵי אָמוֹרָאֵי כְּמוֹ בְּמִשְׁנָה ה׳ דְּפֶרֶק קַמָּא: {כב} **עַבְדּוֹ כו׳.** כְּנַעֲנִים. הַמַּגִּיד: {כג} **שֶׁאֵין כו׳.** שֶׁהַפּוֹעֵל מִשֶּׁל שָׁמַיִם הוּא אוֹכֵל וְלֵית לְהוּ לְמָרַיְהוּ זְכִיָּה בַּאֲכִילָתוֹ עַד שֶׁיִּתְּנֵהוּ לְתוֹךְ פִּיו. רַשִׁ״י). גְּמָרָא:

פרק ז - משנה ז

{כד} **לֹא כו׳.** דְּלֹא אָמְרִינַן שֶׁהָיוּ סְבוּרִים שֶׁפָּדָה אוֹתָם כְּדֵי שֶׁיֹּאכְלוּ. אֶלָּא מִדְּלֹא אִתְּנוּ, אַדַּעְתָּא דְּהָכִי נַחְתֵּי כְּאִלּוּ קָצַץ כֵּן עִמָּהֶם. נִמּוּקֵי יוֹסֵף: {כה} **אִם לֹא כו׳.** לֹא שֶׁשְּׂכָרָן סְתָם לַעֲשׂוֹת לוֹ מְלָאכָה, דְּבִכְהַאי גַּוְנָא אַמַּאי פּוֹדֶה וּמַאֲכִילָן, אֶלָּא כְּגוֹן שֶׁשְּׂכָרָן לִבְצֹר כֶּרֶם וְלֹא הוֹדִיעָן שֶׁהוּא נָטַע רְבָעִי כו׳ וְהָוֵי כְּמִקַּח טָעוּת. הַמַּגִּיד: {כו} **נִתְפָּרְסוּ כו׳.** רֵישָׁא בִּמְחֻבָּר וְסֵיפָא בְּתָלוּשׁ: {כז} **אִם לֹא כו׳.** כְּגוֹן שֶׁאָמַר לָהֶם תְּחִלָּה לִדְרֹס בְּעִגּוּלִין, סְבוּרִין שֶׁזּוֹ הִיא תְּחִלַּת דְּרִיסָתָן וַעֲדַיִן לֹא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן כו׳. הַמַּגִּיד מִשְׁנֶה:

פרק ז - משנה ח

{כח} **אַרְבָּעָה שׁוֹמְרִין.** וְדִינֵיהֶן שְׁלֹשָׁה. גְּמָרָא. דְּשׁוֹכֵר כְּנוֹשֵׁא שָׂכָר: {כט} **נִשְׁבָּע.** פְּשִׁיעָה לֹא חָשֵׁיב, דִּבְהָא כֻּלְּהוּ חַיָּבִים. תּוֹסָפוֹת: {ל} **הַכֹּל.** מַה שֶּׁהֵזִכַּר בַּפָּרָשָׁה. אֲבָל מֵתָה מֵחֲמַת מְלָאכָה לֹא. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {לא} וְאַף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא מִחַיַּב בִּכְפֵלָא מִשֶּׁטָּעַן טַעֲנַת גַּנָּב וּבָאוּ עֵדִים שֶׁהוּא גְּנָבוֹ כִּדְתְנַן פֶּרֶק ט׳ דְּבָבָא קַמָּא, וּפָרָשָׁה שְׁנִיָּה דִּמְחַיָּב בִּגְנֵבָה לֹא אָתֵי לִידֵי כְּפֵלָא, שֶׁכְּשֶׁטָּעַן שֶׁנִּגְנַב מְחַיָּב בְּקֶרֶן, אֲפִלּוּ הָכִי קַרְנָא בְּלֹא כְּפֵלָא עָדִיפָא, דְּהָא שׁוֹאֵל חָמוּר וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא קֶרֶן. גְּמָרָא: {לב} לַאֲפוֹקֵי שׁוֹאֵל דְּמַשְׁכַּחַת לַהּ דְּכָל הֲנָאָה שֶׁלּוֹ, בְּקַיְמָא בָּאֲגַם, דְּלֹא בָּעֵי מְזוֹנֵי, וּבְנָטַר מָתָא דְּלֹא בָּעֵי נְטִירוּתָא, אִי נַמִּי בִּשְׁאִילַת כֵּלִים. גְּמָרָא:

פרק ז - משנה ט

{לג} וּבַגְּמָרָא, אַמַּאי, לֵיקוּם גַּבְרָא כְּלַפֵּי גַּבְרָא. וּמוֹקֵי לָהּ בְּלִסְטִים מְזֻיָּן. וַאֲפִלּוּ הָרוֹעֶה מְזֻיָּן, פָּטוּר, דְּהַאי מָסַר נַפְשֵׁיהּ שֶׁעַל מְנָת כֵּן בָּא, לַהֲרֹג אוֹ לֵהָרֵג אוֹ לִקַּח מָמוֹן, אֲבָל הָרוֹעֶה אֵין לוֹ לִמְסֹר נַפְשׁוֹ עַל כָּךְ:

פרק ז - משנה י

{לד} **אֵינוֹ כוּ׳.** תֵּימַהּ דִּפְשִׁיטָא דִּפְשִׁיעָה גְּמוּרָה הִיא. וְיֵשׁ לוֹמַר דְּקָא מַשְׁמַע לָן דַּאֲפִלּוּ יֵשׁ לִתְלוֹת וְלוֹמַר שֶׁמֵּתָה גַּם בִּשְׁבִיל דָּבָר אַחֵר, אֲפִלּוּ הָכִי חַיָּב, דְּלֹא הֲוָה לֵיהּ לְסַגְּפָהּ. וְהָרא״ש כָּתַב וַאֲפִלּוּ לֹא מֵתָה מִיָּד, דְּתָלִינַן שֶׁמִּשֶּׁסִּגְּפָהּ הִתְחִילָה לְהִתְקַלְקֵל. וְכֵן כָּתַב הַמַּגִּיד. וְכָתַב עוֹד, דְּהַאי [אֵינוֹ] אֹנֶס לָאו דַּוְקָא, דְּהוּא הַדִּין דַּהֲוָה פְּשִׁיעָה לְעִנְיָן שׁוֹמֵר חִנָּם. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {לה} פֵּרֵשׁ רַשׁ״י שֶׁתְּקָפַתּוּ עַל כָּרְחוֹ וְעָלְתָה, וְלֹא יָכוֹל לְהַחְזִיק בָּהּ, שֶׁחֲזָקָה הָיְתָה מִמֶּנּוּ. וְכָל שֶׁכֵּן דִּנְפִילָה הָיְתָה שֶׁתּוֹקְפַתּוּ כוּ׳. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {לו} **הֶעֱלָהּ.** אוֹ שֶׁעָלְתָה מֵאֵלֶיהָ וְהוּא יָכוֹל לְמוֹנְעָהּ וְלֹא מְנָעָהּ. הָרַמְבַּ״ם: {לז} וְנָפְלָה. אַף עַל פִּי שֶׁתְּקָפַתּוּ וְנָפְלָה. הָרַמְבַּ״ם: {לח} דְּכֻלָּהּ מַתְנִיתִין רַבִּי מֵאִיר הִיא, כִּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא: {לט} דִּכְדֶרֶךְ שֶׁתִּקְּנוּ מְשִׁיכָה בְּלָקוֹחוֹת כָּךְ תִּקְּנוּ מְשִׁיכָה בְּשׁוֹמְרִין. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ז - משנה יא

{מ} וְלֹא מָצִי לְפָרוֹשֵׁי דְּמַתְנִיתִין בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל מָמוֹן. מִשּׁוּם דְּכָל תְּנַאי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַעֲשֶׂה וְכוּ׳ שָׁמְעִינַן בְּעָלְמָא דְּרַבִּי מֵאִיר אָמְרָה. גְּמָרָא. וַאֲפִלּוּ הָכִי הָרַמְבַּ״ם מְפָרֵשׁ בְּאֵינוֹ שֶׁל מָמוֹן: {מא} וּבֵין עָשָׂה מַעֲשֶׂה שֶׁנָּתַן לוֹ קֹדֶם הַתְּנַאי אוֹ לֹא נָתַן לוֹ עַד אַחַר הַתְּנַאי, כָּל שֶׁהִקְדִּים אֲמִירַת הַמַּעֲשֶׂה הֲרֵי זֶה וְכוּ׳ קֹדֶם הַתְּנַאי, הַתְּנַאי בָּטֵל. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ח

פרק ח - משנה א

{א} **עִמָּהּ.** מִדְּקָתָנֵי סֵיפָא וְאַחַר כָּךְ, שְׁמַע מִנַּהּ עִמָּהּ עִמָּהּ מַמָּשׁ. גְּמָרָא. וְכָתַב נִמּוּקֵי יוֹסֵף, וְאַשְׁמְעִינַן דְּאִם אָמַר לוֹ הֲרֵי פָּרָתִי וַאֲנִי נִשְׁאָלִים לְךָ, אַף עַל פִּי שֶׁשְּׁנֵיהֶם נִשְׁאָלִים בְּבַת אַחַת וַאֲפִלּוּ הוֹצִיא בִּלְשׁוֹנוֹ הַפָּרָה תְּחִלָּה, פָּטוּר, כְּאִלּוּ הָיוּ נִשְׁאָלִים תְּחִלָּה הַבְּעָלִים וְאַחַר כָּךְ הַפָּרָה. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:
{ב} וּבַגְּמָרָא, אִיפּוּךְ אֲנָא. מִסְתַּבְּרָא שְׁאִילָה עֲדִיפָא, שֶׁכֵּן חַיָּב בִּמְזוֹנוֹתֶיהָ עַל יְדֵי הַשְּׁאִילָה, וּלְפִיכָךְ אוֹתָהּ שָׁעָה פּוֹטַרְתּוֹ. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ח - משנה ב

{ג} **חֲצִי הַיּוֹם כּוּ׳.** זוֹ אַף זוֹ קָתָנֵי. לֹא מִבַּעְיָא שְׁאָלָהּ חֲצִי הַיּוֹם כּוּ׳ דְּסָפֵק גָּמוּר דְּאִיכָּא לְמִטְעֵי שֶׁהַכֹּל בְּיוֹם אֶחָד וְחָשֵׁיב דְּרָרָא דְּמָמוֹנָא (שֶׁבְּלֹא טַעֲנוֹתֵיהֶם יֵשׁ סָפֵק לְבֵית דִּין. תּוֹסָפוֹת), וּלְהָכִי קָתָנֵי בַּסֵּיפָא זֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ כּוּ׳ יַחֲלֹקוּ. אֶלָּא אֲפִלּוּ שְׁאָלָהּ הַיּוֹם וּשְׁכָרָהּ לְמָחָר אִית לָן לְמֵימַר יַחֲלֹקוּ. וְלֹא מִבַּעְיָא בְּפָרָה אַחַת דִּסְפֵקָא רַבָּה הִיא, אֶלָּא אֲפִלּוּ בִּשְׁתֵּי פָרוֹת יַחֲלֹקוּ. תּוֹסָפוֹת. וּכְלוֹמַר דְּאַף בְּזוֹ אִיכָּא סְפֵקָא לְבֵית דִּין: {ד} אִם הִלְוִיתַנִּי. וְהָכָא נַמִּי הֲוָה כְּאֵינִי יוֹדֵעַ אִם נִתְחַיַּבְתִּי לָךְ, דְּלֹא נִשְׁתַּעְבְּדוּ נִכְסֵי הַשּׁוֹאֵל לָאֲנָסִים עַד שְׁעַת

הָאֹנֶס. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {ה} וְלֹא מִדִּין הַמִּשְׁנָה: {ו} וְעַל יְדֵי גִּלְגּוּל לֵיכָּא לְאוֹקְמֵיהּ כִּדְמוֹקֵי לְבָבָא דְּזֶה אוֹמֵר שְׁאוּלָה כּוּ׳ יִשָּׁבַע כּוּ׳, דְּיֵשׁ לוֹמַר דְּהָא גִּלְגּוּל שְׁבוּעָה מִסּוֹטָה יָלְפִינַן, וּלְפִיכָךְ אֵין מְגַלְגְּלִין אֶלָּא עַל יְדֵי טַעֲנַת בָּרִי שֶׁלֹּא זִנְּתָה, שֶׁאִם הָיְתָה מְסֻפֶּקֶת לֹא הָיְתָה שׁוֹתָה. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {ז} אֲבָל שָׁאַל אַחַת וְשָׁכַר אַחַת מוֹקְמִינַן בְּשָׁלֹשׁ פָּרוֹת וּמֵתוּ שְׁתַּיִם, בַּחֲדָא מוֹדֶה שֶׁשְּׁאוּלָה הָיְתָה וְחַיָּב בְּדָמֶיהָ, וְהִיא מְחַיַּבְתּוֹ שְׁבוּעָה שֶׁל הַשְּׁנִיָּה: {ח} דְּאִי חֲדָא קַיְמָא הֲוָה לֵיהּ הֵילָךְ: {ט} **הַשּׁוֹכֵר.** מִשּׁוּם דְּאָמַר שְׁכוּרָה מֵתָה וּבָעֵי לְמִפְטַר מִדִּין שְׁאִילָה, קָרֵי לֵיהּ שׁוֹכֵר. אַף עַל גַּב דְּמַתְנִיתִין מַתְחֶלֶת הַשּׁוֹאֵל כּוּ׳: {י} דָּרְשִׁינַן לַהּ בְּפֶרֶק ז׳ דִּשְׁבוּעוֹת דַּף מ״ז מִקְּרָא: {יא} **פָּטוּר.** אֲפִלּוּ מִשְּׁבוּעָה, מִדְּלֹא קָתָנֵי יִשָּׁבַע כְּמוֹ בְּסֵיפָא. וְטַעְמָא דְּמִלְּתָא, מִשּׁוּם דְּמַשְׁאִיל טוֹעֵן שֶׁמָּא. וְלֹא דָּמֵי לִשְׁבוּעַת הַשּׁוֹמְרִים וְהַשֻּׁתָּפִים שֶׁתִּקְּנוּ עֲלֵיהֶם שְׁבוּעָה אַף עַל גַּב דְּטָעֲנוּ שֶׁמָּא, מִשּׁוּם דְּמוֹרֵי אַנַּפְשַׁיְּהוּ הֶתֵּרָא מִשּׁוּם הָכִי רָמוּ רַבָּנָן שְׁבוּעָה עֲלַיְּהוּ. אֲבָל בְּהָא מִלְּתָא לֹא שַׁיְכָא בָּהּ הוֹרָאָה, דְּמֵידַע יָדַע אִי שְׁאוּלָה אִי שְׁכוּרָה. נִמּוּקֵי יוֹסֵף. וְאִם תֹּאמַר וְיִשָּׁבַע עַל יְדֵי גִּלְגּוּל. וְיֵשׁ לוֹמַר שֶׁאֵין מְגַלְגְּלִין שְׁבוּעָה בְּטַעֲנַת שֶׁמָּא שֶׁל הַתּוֹבֵעַ אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ רַגְלַיִם לַדָּבָר. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {יב} פֵּרְשׁוּ רַשִׁ״י וְנִמּוּקֵי יוֹסֵף, דִּלְמַאי דְּמוֹקְמִינַן לְמַתְנִיתִין בְּשֶׁיֵּשׁ עֵסֶק שְׁבוּעָה כּוּ׳ הָכָא נַמִּי מוֹקְמִינַן לַהּ כְּגוֹן שֶׁטָּעָנוֹ שְׁתֵּי פָרוֹת שְׁאוּלוֹת וְהוֹדָה בְּאַחַת שֶׁמֵּתָה בִּפְשִׁיעָה, וְכָפַר אַחַת, דְּהַשְׁתָּא יִשָּׁבַע שַׁפִּיר מִשּׁוּם מוֹדֶה מִקְצָת. וְנִרְאֶה לִי דְּמִשּׁוּם דְּפֵרוּשׁ דְּעַל יְדֵי גִּלְגּוּל הוּא קָרוֹב לְמַשְׁמָעוּת הַמִּשְׁנָה, לְהָכִי מְפָרֵשׁ הָרַמְבַּ״ם וְהָרַ״ב עַל יְדֵי גִּלְגּוּל. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {יג} וְהָא דְּסָתַם לָן תַּנָּא כְּסוּמְכוֹס, מִשּׁוּם דְּבָעֵי לְמִתְנֵי כֻּלְּהוּ דִּינֵי, חַיָּב וּפָטוּר, וְיִשָּׁבַע וְיַחֲלֹקוּ, וְלֹא מַשְׁכַּחַת לֵיהּ חֲלוּקָה אֶלָּא אַלִּיבָּא דְּסוּמְכוֹס. נִמּוּקֵי יוֹסֵף: {יד} נִרְאֶה שֶׁדַּעְתּוֹ כְּדַעַת הָרַמְבַּ״ם בְּפֵרוּשׁוֹ שֶׁכָּתַב יִשָּׁבַע הֶסֵּת (דְּאִי רְצוֹנוֹ לוֹמַר עַל יְדֵי גִּלְגּוּל הֲוָה לֵיהּ לְפָרֵשׁ, אֶלָּא וַדַּאי דְּאֵין כָּאן גִּלְגּוּל מִטַּעַם שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל). וְצָרִיךְ עִיּוּן, דִּבְפֶרֶק י׳ מִשְׁנָה ז׳ כָּתְבוּ דִּבְאֵינִי יוֹדֵעַ אִם הִלְוִיתַנִי פָּטוּר אַף לָצֵאת יְדֵי שָׁמַיִם, וְהָכִי נַמִּי דִּכְוָתֵיהּ וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל. וְהָרַמְבַּ״ם בְּחִבּוּרוֹ נִרְאֶה שֶׁחָזַר בּוֹ. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ח - משנה ג

{טו} נִרְאֶה דִּלְהָכִי בָּעֵי עֵדִים כְּשֶׁיֵּשׁ הַכְחָשָׁה. אֲבָל כְּשֶׁהַלָּה מוֹדֶה שֶׁעֲשָׂאוֹ שָׁלִיחַ סַגִּי וּשְׁלוּחוֹ הוּא, דְּלֹא אִבְּרֵי סַהֲדֵי אֶלָּא לְשַׁקְרֵי. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ח - משנה ד

{טז} **זָכָה כו׳.** הָכָא נַמִּי בְּשֶׁזָּה אוֹמֵר דְּמֵי עֶבֶד גָּדוֹל כו׳ כִּדְפֵרֵשׁ הָרַ״ב לְקַמָּן, וַהֲוָה כַּחֲמִשִּׁין יָדַעְנָא וַחֲמִשִּׁין לֹא יָדַעְנָא, וּמִתּוֹךְ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִשָּׁבַע מְשַׁלֵּם. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {יז} נָתַתִּי לְךָ דָּמִים לִקְנוֹת עֶבֶד גָּדוֹל. רַשִּׁ״י. וְהִקְשׁוּ בַּתּוֹסָפוֹת דְּאִם כֵּן הֲוָה לֵיהּ לְמִנְקַט שָׁלִיחַ וּמְשַׁלֵּחַ. אֶלָּא יֵשׁ לוֹמַר דְּמַיְרֵי כְּגוֹן שֶׁאָמַר לֵיהּ הַמּוֹכֵר בִּפְנֵי עֵדִים (דְּאִי בְּלֹא עֵדִים לֵיכָּא דְּרָרָא דְּמָמוֹנָא וְאֵין לוֹמַר יַחֲלֹקוּ) עֶבֶד גָּדוֹל אֶמְכֹּר לְךָ בְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה דִּינָרִין וְעֶבֶד קָטָן בְּעֶשְׂרִים דִּינָרִין. וְלֹא יָדְעִינַן מַה קִּבֵּל מִלּוֹקֵחַ. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {יח} וּבַגְּמָרָא פָּרֵיךְ תּוּ, דְּהָא הֵילָךְ הוּא וְלֵיכָּא מוֹדֶה בְּמִקְצָת:

פרק ח - משנה ה

{יט} **רְבִיעִית.** וְכָל שֶׁכֵּן יוֹתֵר: {כ} **יַחֲלֹקוּ.** הֲלָכָה הִיא. לְפִי שֶׁהַהֲנָאָה מִשְּׁנֵיהֶם בְּיַחַד. הָרַמְבַּ״ם: {כא} דְּאַף עַל פִּי דְּהַגּוּשִׁין מַצִּילִין אוֹתָן מִן הָעָרְלָה מִכָּל מָקוֹם אֵינָן יְכוֹלִין לְגַדֵּל פֵּרוֹת מֵחֲמָתָן. הַמַּגִּיד: {כב} וּבַגְּמָרָא, וְלֵימָא לֵיהּ אִי אַתְּ נָטַעְתְּ בְּתוֹךְ שֶׁלֹּשׁ לֹא הֲוָה אָכַלְתְּ, הַשְּׁתָּא קָא אָכַלְתְּ פַּלְגָּא בַּהֲדַאי, מִשּׁוּם דְּאָמַר לֵיהּ אִי אֲנָא נַטְעִי הֲוָה קַטִּינֵי, וְזַרְעָנָא תְּחוּתַיְהוּ סִילְקָא וְיַרְקָא: {כג} בַּגְּמָרָא תָּנָא, אָמַר הַלָּה זֵיתַי אֲנִי נוֹטֵל, אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ, מַאי טַעֲמָא מִשּׁוּם יִשּׁוּב אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וִישַׁלֵּם בַּעַל הַקַּרְקַע דְּמֵי הַזֵּיתִים דְּמֵי נְטִיעוֹת וְלֹא דְּמֵי עֵצִים. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {כד} **יַחֲלֹקוּ.** אֲפִלּוּ בְּפָחוֹת מֵרְבִיעִית לִסְאָה יַחֲלֹקוּ. וּמַיְרֵי כְּגוֹן שֶׁרוֹצֶה בַּעַל הַשָּׂדֶה לְקַיְּמָן, שֶׁאִם שְׁאָלוֹ וְלֹא הָיָה רוֹצֶה הָיָה אוֹמֵר לוֹ עֲקֹר אִילָנְךָ בֵּין בְּתוֹךְ שֶׁלֹּשׁ בֵּין לְאַחַר שֶׁלֹּשׁ. כִּי בַּמֶּה זָכָה בַּעַל הָאִילָן לְקַיְּמוֹ בִּשְׂדֵה חֲבֵרוֹ. נִמּוּקֵי יוֹסֵף:

פרק ח - משנה ו

{כה} לְכָךְ וְכָךְ סַךְ לְחֹדֶשׁ אוֹ לְשָׁנָה שֶׁלֹּא קָבַע לוֹ זְמַן קָבוּעַ. נִמּוּקֵי יוֹסֵף: {כו} **שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ.** שֶׁחֲנוָנִי מַקִּיף הַקָּפוֹת לַמַּכִּירִין וְשׁוֹהִין מִלְּשַׁלֵּם לוֹ יָמִים רַבִּים. וּכְשֶׁמְּבִיאִין לוֹ מְעוֹתָיו בָּאִין עַל פֶּתַח הַחֲנוּת שֶׁהִקִּיפוּ שָׁם, וְאִם הָלַךְ לְמָקוֹם אַחֵר אֵינָן יוֹדְעִין אָנָה יִמְצְאוּהוּ. רַשִּׁ״י. וְכָתַב בֵּית יוֹסֵף, דְּהָכִי נַמִּי

הַשּׁוֹכֵר גַּם כֵּן צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ח - משנה ז

{כז} **אֵמָן.** וְהֵם עִקָּר גָּדוֹל בִּישִׁיבַת הַבָּתִּים וְהַחֲצֵרוֹת. הָרַמְבַּ״ם: {כח} וּסְתָם גְּלָלִים אַפְקוֹרֵי אַפְקְרִינְהוּ בְּעָלִים וְקַנְיָא לֵיהּ חֲצֵרוֹ. וַאֲפִלּוּ קָדַם הַשּׁוֹכֵר וְהִגְבִּיהָן לֹא זָכָה בָּהֶן וּבְלֹא הִשְׁכִּיר הֶחָצֵר. רַשִּׁ״י. וְהָרַמְבַּ״ם כָּתַב אֲפִלּוּ הִשְׁכִּיר הֶחָצֵר גַּם כֵּן. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {כט} **הַתַּנּוּר כו׳.** מַיְרֵי בְּתַנּוּר וְכִירָה הָעוֹמְדִים בֶּחָצֵר וּשְׁכוּרִים לוֹ לְבַשֵּׁל בָּהֶם. וְאַשְׁמְעִינַן כֵּיוָן שֶׁשְּׁכוּרִים לוֹ אֲפִלּוּ אִם בָּאוּ אֲחֵרִים לְבַשֵּׁל וְלֶאֱפוֹת בָּהֶם הָאֵפֶר שֶׁל הַשּׁוֹכֵר. טוּר. אֲבָל לְהָרַמְבַּ״ם נִרְאֶה לִי דְּאֵפֶר וְזֶבֶל דִּין אֶחָד לָהֶם, דְּשֶׁל אֲחֵרִים דְּמַשְׁכִּיר הֵם, וְהָא דְקָתָנֵי תַּנּוּר מִשּׁוּם דִּסְתָם תַּנּוּר אֵין רְגִילוּת לְבַשֵּׁל בּוֹ אֶלָּא הַשּׁוֹכֵר בִּלְבַד. וּדְלֹא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרְמָ״א וְהַסְּמַ״ע סִימָן שי״ג לְדַעְתּוֹ. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ח - משנה ח

{ל} **לֶחֶדָשִׁים.** הָךְ בָּבָא פְּשִׁיטָא. אֶלָּא דְּמַתְנִיתִין דִּינֵי דִּינֵי קָתָנֵי. בֵּית יוֹסֵף. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {לא} הִקְשׁוּ הַתּוֹסָפוֹת דְּהָא בְּפְסָחִים דַּף ס׳ סְבִירָא לֵיהּ רַבִּי יוֹסֵי אַף בִּגְמַר דְּבָרָיו אָדָם נִתְפָּס. וְעוֹד דְּבְפֶרֶק ה׳ דִּתְמוּרָה סְבִירָא לֵיהּ רַבִּי יוֹסֵי תְּפוֹס לְשׁוֹן שְׁנֵיהֶם. וְתֵרְצוּ, דְּהָכָא מִסְפְּקָא לֵיהּ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹמַר דַּעַת שְׁנֵיהֶם שֶׁהֲרֵי סוֹתְרִים זֶה אֶת זֶה. אֲבָל בִּתְמוּרָה דְּאֵינָם סוֹתְרִים סְבִירָא לֵיהּ תְּפוֹס לְשׁוֹן שְׁנֵיהֶם. וּבִפְסָחִים וּבְנָזִיר פֶּרֶק ב׳ דִּמְפָרֵשׁ דְּבָרָיו, קָאָמַר דְּבִגְמַר דְּבָרָיו נִתְפָּס: {לב} לֹא אַיְרֵי אֶלָּא בִּלְשׁוֹנוֹת הַסְּמוּכִים זֶה לָזֶה (דְּחָיְשִׁינַן דִּלְמָא חָזַר וְנִחַם וְרוֹצֶה בַּלָּשׁוֹן הָרִאשׁוֹן). אֲבָל אֵינָם סְמוּכִים זֶה לָזֶה, כְּלֵי עָלְמָא אַחֲרוֹן עִקָּר. נִמּוּקֵי יוֹסֵף בְּשֵׁם הָרִיטְבָּ״א:

פרק ח - משנה ט

{לג} **לְהַעֲמִיד כוּ׳.** לִימֵי שְׁכִירוּתוֹ. רַשִׁ״י. וְטַעְמָא דִּנְכָסָיו נִשְׁתַּעְבְּדוּ לוֹ בַּחֲזָקָה שֶׁהֶחֱזִיק זֶה בַּבַּיִת דּוּמְיָא דַּחֲמוֹר, בְּמִשְׁנָה ג׳ פֶּרֶק ו׳. טוּר: {לד} דְּאִי דְּאָמַר לֵיהּ בְּהֶדְיָא בַּיִת שֶׁמִּדַּת אָרְכּוֹ כָּךְ וְכָךְ, מַאי לְמֵימְרָא. אֲבָל כְּשֶׁאָמַר בַּיִת כָּזֶה, קָא מַשְׁמַע לָן שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לוֹמַר לֹא הָיָה עִנְיָן דְּבָרַי אֶלָּא שֶׁיִּהְיֶה קָרוֹב לַנָּהָר וְלַשּׁוּק אוֹ לַמֶּרְחָץ כָּזֶה, אֶלָּא חַיָּב לְהַעֲמִיד לוֹ כְּמִדָּתוֹ וּכְצוּרָתוֹ. דְּאִיכָּא דְּקָפֵיד בְּקָטָן, וְאִיכָּא דְּקָפֵיד בְּגָדוֹל: {לה} וְלֹא דָּמִי לַחֲמוֹר זֶה וָמֵת, שֶׁאִם יֵשׁ בְּדָמָיו לִקַּח יִקַּח, מִשּׁוּם דְּבַחֲמוֹר כְּשֶׁמֵּת, לְזַבּוֹנֵי קָאֵי וְלוֹקֵחַ אַחֵר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּבַיִת כְּשֶׁנָּפַל שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְמוֹכְרוֹ. תּוֹסָפוֹת (דַּף עט דִּבּוּר הַמַּתְחִיל וְאִם) וְנִמּוּקֵי יוֹסֵף. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {לו} עַיֵּן פֶּרֶק י״ב דִּכְתֻבּוֹת מִשְׁנָה ג׳ בְּהָרַ״ב דְּהוּא הַדִּין נַמִּי הָכָא:

פרק ט

פרק ט - משנה א

{א} **לִקְצֹר כוּ׳.** דְּלִשְׁנֵיהֶם יֵשׁ קְפֵידָא. דְּאִם הַמְּקַבֵּל רוֹצֶה לַעֲקֹר בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לִקְצֹר, יָכוֹל בַּעַל הַקַּרְקַע לוֹמַר בָּעִינָא דְּתִזְדַּבֵּל אַרְעָאי מֵהַקַּשׁ שֶׁיִּשָּׁאֵר בּוֹ אַחַר הַקָּצִיר, וְאִם בַּעַל קַרְקַע רוֹצֶה לַעֲקֹר יֹאמַר הַמְּקַבֵּל לֹא מָצִינָא דְּאֶטְרַח, שֶׁהַקְּצִירָה נוֹחָה. וּכְשֶׁהַמִּנְהָג לַעֲקֹר וְהַמְּקַבֵּל רוֹצֶה לִקְצֹר, יֹאמַר בַּעַל הַקַּרְקַע בָּעִינָא דְּתִנַּקַּר אַרְעָאי. וְאִם הַבַּעַל הַקַּרְקַע רוֹצֶה לְקָצְרוֹ, יֹאמַר הַמְּקַבֵּל בָּעִינָא לְקוֹשֵׁשׁ הַקַּשׁ לְבַהֲמוֹתַי. גְּמָרָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {ב} **יַחֲרֹשׁ.** פְּשִׁיטָא. לֹא צְרִיכָא בְּאַתְרָא דְּלֹא מְנַכְּשֵׁי וְאָזִיל אִיהוּ וְנַכֵּישׁ, מַהוּ דְּתֵימָא מָצֵי אָמַר לֵיהּ הַאי דְּנַכִּישְׁנָא אַדַּעְתָּא דְּלֹא כָּרִיבְנָא לַהּ, קָא מַשְׁמַע לָן דְּאִיבָּעֵי לֵיהּ לְפַרוּשֵׁי לֵיהּ. גְּמָרָא: {ג} **הַכֹּל כוּ׳.** לַאֲתוּיֵי הָא דְּתָנוּ רַבָּנָן מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהַשְׁכִּיר אִילָנוֹת עַל גַּבֵּי קַרְקַע, שֶׁיִּטֹּל הָאָרִיס חֶלְקוֹ בְּפֵרוֹת הָאִילָן, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ טוֹרֵחַ בָּהֶן שֶׁאֵינָן צְרִיכִין לָעֲבוֹדָה, מַשְׁכִּירִין, כְּלוֹמַר מִסְתָּמָא הֵם מֵשְׁכָּרִין. וְקָא מַשְׁמַע לָן דְּאַף עַל גַּב דְּכֵלֵי עָלְמָא נוֹתְנִים קַרְקַע לָאָרִיס עַל מְנָת שֶׁיִּקְחוּ הֵן שְׁלִישׁ וְאָרִיס שְׁנֵי חֲלָקִים, וְאָזִיל אִיהוּ וְיָהֵיב בְּרִבְעָא, מַהוּ דְּתֵימָא דְּאָמַר לֵיהּ הַאי דְּבָצְרָא לָךְ אַדַּעְתָּא דְּלֹא יָהִיבְנָא לָךְ בְּאִילָנוֹת, קָא מַשְׁמַע לָן דְּאִיבָּעֵי לֵיהּ לְפַרוּשֵׁי לֵיהּ. גְּמָרָא: {ד} **כְּשֵׁם כוּ׳.** לֵיתָא אֶלָּא בְּקַבְּלָנוּת. דְּאִי בַּחֲכִירוּת, לֹא שַׁיְכָא חֲלֻקָּה. רַשִׁ״י: {ה} **בַּתֶּבֶן וּבַקַּשׁ.** אוֹתוֹ שֶׁנִּקְצָץ עִם הַשִּׁבֹּלֶת קָרוּי תֶּבֶן. וְהַנִּשְׁאָר

בָּאָרֶץ קָרוּי קַשׁ [וְעַיֵּן סוֹף פי״ז דְּכֵלִים]. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ט - משנה ב

{ו} כְּלוֹמַר שֶׁנִּמְשָׁךְ בָּהּ מִן הַנָּהָר הַגָּדוֹל. דְּאִלּוּ יָבֵשׁ הַנָּהָר הַגָּדוֹל הָוֵי מַכַּת מְדִינָה דִּמְנַכִּין מֵחֲכוֹרוֹ כְּדִתְנַן בְּמִשְׁנָה ו׳. גְּמָרָא: {ז} רַשִׁ״י. וּמִשּׁוּם דְּמַתְנִיתִין חֲכוֹרוֹ תְּנַן, נַקְטֵי לְהוּ נַמִּי בְּקַבְּלָה בַּחֲכִירוּת. אֲבָל בְּהֶדְיָא אִיתָא בַּגְּמָרָא דְּמַתְנִיתִין בֵּין בַּחֲכִירוּת בֵּין בְּקַבְּלָנוּת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {ח} רַשִׁ״י. וְלִישְׁנָא דִּגְמָרָא הָכִי הִיא, מִדְּקָאָמַר זֶה, מִכְּלָל דְּקָאֵי בְּגַוֵּיהּ עָסְקִינַן, בֵּית הַשְּׁלָחִין לָמָּה לֵיהּ לְמֵימַר, דְּקָאָמַר לֵיהּ בֵּית הַשְּׁלָחִין כִּדְקַיְּמָא הַשְׁתָּא, מַשְׁמַע דְּלִישְׁנָא יְתֵרָא דְּבֵית הַשְּׁלָחִין דָּיֵק. וּבְרִי״ף וּבָרַמְבַּ״ם דְּמִזֶּה דָּיֵק:

פרק ט - משנה ג

{ט} אֲבָל בַּחֲכִירוּת לֹא שַׁיָּךְ. דְּמַאי שָׁמִין אִיכָּא. חֲכִירוּתוֹ יִתֵּן. רַשִׁ״י: {י} **שֶׁכָּךְ כּוּ׳.** דְּאִם לֹא כֵּן פָּטוּר. וּכְלוֹמַר שֶׁכָּךְ רְגִילִים לִכְתֹּב, וּלְפִיכָךְ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא כָּתַב כְּמוֹ שֶׁכָּתַב דָּמֵי. דְּאִי דַּוְקָא שֶׁכָּתַב פְּשִׁיטָא שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְקַיֵּם כְּמוֹ שֶׁהִתְנָה, דְּהָא לֹא גָּזִים. אֶלָּא אֲשַׁלֵּם בְּמֵיטְבָא הִתְנָה. תּוֹסָפוֹת:

פרק ט - משנה ד

{יא} **וְלֹא כּוּ׳.** וּפֵרוּשׁ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין שָׁם מִנְהָג יָדוּעַ שֶׁלֹּא לְנַכֵּשׁ. אֲבָל אִם נָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְנַכֵּשׁ הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַמִּנְהָג: {יב} **נוֹתֵן כּוּ׳.** וְהָא לֵיתָא אֶלָּא בַּחֲכִירוּתָא, דְּאִי בְּקַבְּלָנוּת פְּשִׁיטָא, מִי מָצֵי אָמַר לֵיהּ מַאי אִכְפַּת לְךָ. רַשִׁ״י: {יג} **וּמַעֲלָה כּוּ׳.** כְּלוֹמַר אֲפִלּוּ אָמַר לוֹ בָּאַחֲרוֹנָה אֲנִי חוֹרֵשׁ אוֹתָהּ, מָצֵי אָמַר לֵיהּ שֶׁמַּעֲלָה לְפָנַי עֲשָׂבִין עַל יְדֵי הַזֶּרַע שֶׁנּוֹפֵל מֵהֶן לָאָרֶץ וְיִצְמְחוּ לְשָׁנָה הַבָּאָה. וּלְזוֹ לֹא תוֹעִיל חֲרִישָׁה. גְּמָרָא:

פרק ט - משנה ה

{יד} דְּאִי בַּחֲכִירוּתָא מַה לוֹ לְבַעַל הַשָּׂדֶה אִם יֶחְדַּל לוֹ, סוֹף סוֹף חֲכוֹרוֹ הוּא נוֹתֵן לוֹ. רַשִּׁ״י: {טו} **חַיָּב כּוּ׳.** מְפֹרָשׁ בַּבְּרַיְתָא שֶׁכָּךְ כּוֹתֵב לוֹ, אֲנָא אֵיקוּם וְאֶבוֹר וְאֶזְרַע וְכוּ׳ וְאוֹקִים כַּרְיָא קַדֶּמָךְ. וְנִרְאֶה לִי דִּלְהָכִי לֹא תָּנֵי לֵיהּ תַּנָּא דִּידָן, לְאַשְׁמְעִינַן דַּאֲפִלּוּ לֹא כָּתַב, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל (אות י): {טז} וּנְפִילָה פֵּרֵשׁ רַשִּׁ״י זֶרַע שֶׁמְּפַזְּרִין בְּמַפֹּלֶת יָד:

פרק ט - משנה ו

{יז} וְאִי בְּקַבְּלָנוּת מַאי מְנַכֶּה אִיכָּא, מַה שֶּׁיִּמְצְאוּ יַחֲלֹקוּ. רַשִּׁ״י: {יח} **נִשְׁדְּפָה.** לְשׁוֹן שִׁדָּפוֹן: {יט} **מְנַכֶּה.** הַכֹּל לְפִי הַהֶפְסֵד שֶׁאֵרְעוֹ. הָרַמְבַּ״ם. וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאָזְלִינַן בָּתַר שָׂדֶה שֶׁלּוֹ בֵּין לְהָקֵל בֵּין לְהַחְמִיר, אִם אֵין לִקּוּי הַשָּׂדוֹת כֻּלָּן שָׁוֹוֹת. סְמַ״ע:

פרק ט - משנה ז

{כ} **בַּעֲשָׂרָה כּוּ׳.** דְּאִי בְּקַבְּלָנוּת פְּשִׁיטָא. דְּכָל אֶחָד זוֹכֶה וּמִתְחַיֵּב בְּחֶלְקוֹ. רַשִּׁ״י:

פרק ט - משנה ח

{כא} דְּאִי בְּקַבְּלָנוּת הָא אָמְרִינַן תִּכְחוֹשׁ אַרְעָא וְלֹא תִּכְחוֹשׁ מָרָהּ. וַהֲרֵי הוּא נֶהֱנֶה בְּשִׁנּוּי שֶׁל זֶה. רַשִּׁ״י. מִפְּנֵי שֶׁהַשֶּׁבַח יִהְיֶה מֵעַתָּה בְּכִיסוֹ וְהוּא טוֹב לוֹ מִשֶּׁיִּשָּׁאֵר אוֹתוֹ שֶׁבַח עַצְמוֹ בַּקַּרְקַע. נִמּוּקֵי יוֹסֵף. וְהַמַּגִּיד בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן

כָּתַב דְּאַדְּרַבָּה בְּקַבְּלָנוּת לֹא יִשַּׁנֶּה, שֶׁיָּכוֹל לוֹמַר בְּזוֹ אֲנִי רוֹצֶה. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {כב} הָכִי נַמִּי פָּסַק עִמּוֹ חִטִּין שֶׁמָּא הוּא זָרְעָה חִטִּין בְּשָׁנָה שֶׁעָבְרָה, וְאִם יִזְרָעֶנָּה זֶה שְׂעֹרִין, נִמְצָא זֶה מְקַלְקְלָהּ. רַשִׁ״י: {כג} **לֹא כוּ׳.** פֵּרֵשׁ רַשִׁ״י שֶׁהַקִּטְנִית מַכְחֶשֶׁת הַקַּרְקַע יוֹתֵר מִן הַתְּבוּאָה. עַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ט - משנה ט

{כד} וְהָא לֹא מִתּוֹקְמָא אֶלָּא בַּחֲכִירוּת. דְּאִי בְּקַבְּלָנוּת, מַאי דְּבָעֵי לִזְרַע שֶׁהֲרֵי הַבְּעָלִים חוֹלְקִים בּוֹ. רַשִׁ״י. כְּלוֹמַר וְלִכְחֹשׁ אַרְעָא וְלֹא לִכְחֹשׁ מָרָהּ. נִמּוּקֵי יוֹסֵף. הָרַמְבַּ״ן חוֹלֵק כְּדִלְעֵיל (אות כא). וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {כה} רַשִׁ״י. וְזֶה לְשׁוֹן הַטּוּר, קוֹצֵץ קוֹרַת שִׁקְמָה בֵּין אִם יָרַד לְתוֹכָהּ בְּסוֹף שֶׁבַע מִשֶּׁנִּקְצְצָה בֵּין אִם יָרַד לְתוֹכָהּ בְּשָׁנָה שְׁלִישִׁית אוֹ רְבִיעִית, קוֹצְצָהּ כְּשֶׁיַּשְׁלִימוּ לָהּ שֶׁבַע. שֶׁהֲרֵי יִגְדַּל לִכְשֶׁיֵּצֵא עַד שֶׁיַּחְזִרוּ לִכְמוֹ שֶׁהָיְתָה כְּשֶׁיָּרַד לְתוֹכָהּ:

פרק ט - משנה י

{כו} **מִן הַמִּנְיָן.** כְּלוֹמַר חַיָּב לִתֵּן לוֹ הַשְּׁבַע מֵאוֹת. וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין שָׁנָה שְׁבִיעִית שָׁוָה לִשְׁאָר שָׁנִים לַפֵּרוֹת, מִכָּל מְקוֹם שָׁבוּעַ קָאָמַר, וְלֹא תָּלָה הַשָּׁכָר לְפִי הַשָּׁנִים כְּמוֹ בְּסִיפָא. נִמּוּקֵי יוֹסֵף:

פרק ט - משנה יא

{כז} לְשׁוֹן רַשִׁ״י הֶעְתִּיק, דְּקָאֵי אַבְּרַיְתָא דְּסַיְמָא בִּשְׂכִיר לַיְלָה שֶׁגּוֹבֶה כָּל הַיּוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ. כְּלוֹמַר וְסֵיפָא לֹא תָּבֹא וְגוֹ׳. וּפָתַח רַשִׁ״י בְּלֹא תָּבֹא דְּסִיֵּם: {כח} דְּשָׁאנֵי שֶׁל יוֹם מִשֶּׁל לַיְלָה. מִשּׁוּם דְּאֵין לַיְלָה הוֹלֵךְ אַחַר הַיּוֹם. וְהַיּוֹם הוֹלֵךְ אַחַר הַלַּיְלָה כְּשֶׁשְּׂכִירָתוֹ נִמְשָׁךְ בַּלַּיְלָה. וְלֹא דָּמֵי לִשְׂכִיר יוֹם דְּאֶתְמוֹל שֶׁאֵינוֹ גּוֹבֶה אֶלָּא כָּל הַלַּיְלָה. וְהַדּ סֵיפָא אֲתָאן לְרַבִּי

שִׁמְעוֹן וּסְבִירָא לֵיהּ הָכִי נַמִּי בִּשְׁכִיר שָׁעוֹת דְּרֵישָׁא. וְרֵישָׁא אֲתָאן כְּרַבִּי יְהוּדָה וְלִצְדָדִין קָתָנֵי (וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ הָרַ״ב) וּסְבִירָא לֵיהּ נַמִּי הָכִי בַּסֵּיפָא. וְצָרִיךְ עִיּוּן עַל הָרַ״ב וְהָרַמְבַּ״ם דַּהֲוָה לְהוּ לְפָרֵשׁ כָּל זֶה, וּדְהַסֵּיפָא אֵינָהּ הֲלָכָה, וְעוֹד דְּלֹא תַּקְשֵׁי רֵישָׁא לַסֵּיפָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ט - משנה יב

{כט} **בְּיוֹמוֹ.** כְּלוֹמַר מִשּׁוּם כֻּלָּהּ קְרָא דְּבְיוֹמוֹ, דְּאִית בֵּיהּ עֲשֵׂה דְּתִתֵּן, וְלֹא תַּעֲשֶׂה דְּלֹא תָּבֹא וְגוֹ׳: {ל} וְנִרְאֶה לִי שֶׁהוּא מִלְּשׁוֹן וּמָחָה עַל כָּתֵף יַם כְּנֶגֶרֶת דְּפָרָשַׁת מַסְעֵי (בְּמִדְבַּר לד), שֶׁעִנְיָנוֹ הִגִּיעַ: {לא} גְּמָרָא. וְלָאו דַּוְקָא פוֹעֲלָיו, דַּאֲפִלּוּ אֵין לוֹ אֶלָּא פוֹעֵל זֶה, דִּינָא הָכִי, אֶלָּא טָרוּד בַּעֲסָקָיו קָאָמְרִינַן. נִמּוּקֵי יוֹסֵף: {לב} פֵּרוּשׁ אִי מוֹדֶה מִקְצָת הוּא דְּחַיָּב שְׁבוּעָה מִדְּאוֹרַיְתָא. וַאֲפִלּוּ הֵיכָא דְּכוֹפֵר הַכֹּל טְפֵי הֲוָה לֵיהּ לְחִיּוּבֵי לְבַעַל הַבַּיִת שֶׁעָלָיו לְשַׁלֵּם, שֶׁהֲרֵי אִם מוֹדֶה מִקְצָת הוּא נִשְׁבָּע. וּלְפִי שֶׁהָיְתָה רְאוּיָה לִהְיוֹת עַל בַּעַל הַבַּיִת, קָאָמַר דְּשָׁקְלוּהָ. תּוֹסָפוֹת: {לג} **עֵדִים כוּ׳.** בַּגְּמָרָא. וְהָא קָא תָּבַע לֵיהּ קַמָּן. וּמַסִּיק דְּיֵשׁ עֵדִים שֶׁתְּבָעוֹ כָּל זְמַנּוֹ, וּפֵרֵשׁ הָרֹא״שׁ כְּגוֹן שְׁכִיר יוֹם בְּסוֹף הַלַּיְלָה וּשְׁכִיר לַיְלָה בְּסוֹף הַיּוֹם. וּפָרִיךְ וּלְעוֹלָם כוּ׳ וְכִי שָׁכִיר מַשְׁהֶה שְׂכָרוֹ כָּל כָּךְ זְמַן אָרֹךְ. וּמַסִּיק אֵינוֹ נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל אֶלָּא לְמָחָר בִּלְבַד כְּנֶגֶד אוֹתוֹ יוֹם שֶׁל תְּבִיעָה, אֲבָל מִכָּאן וָאֵילָךְ הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרְאָיָה:

פרק ט - משנה יג

{לד} וְאוֹמֵר רַ״י דְּמִדְּרַבָּנָן הִיא, כִּדְאָמְרִינַן בַּגְּמָרָא. תּוֹסָפוֹת וְנִמּוּקֵי יוֹסֵף. וְהַסְּמַ״ע כָּתַב דְּהָרַמְבַּ״ם וְהַטּוּר סְבִירָא לְהוּ דְּמִן הַתּוֹרָה עוֹבֵר אֲפִלּוּ בַּחוּץ. עַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {לה} דְּתַנְיָא מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר בַּחוּץ תַּעֲמֹד וְגוֹ׳ אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁהָאִישׁ אֲשֶׁר אַתָּה נוֹשֶׁה בּוֹ יוֹצִיא. אֶלָּא מַה תַּלְמוּד לוֹמַר וְהָאִישׁ, לְרַבּוֹת שְׁלִיחַ בֵּית דִּין: {לו} וְתֵימַהּ וְאִם לֹא יִמָּצֵא בְּיָדוֹ הָאֵיךְ יִכְפּוּהוּ לִפְרֹעַ מִלְּוָתוֹ. וְרַבֵּנוּ תַּם מְפָרֵשׁ דְּלֹא מַיְרֵי בְּמִשְׁכְּנוֹ לְפֵרָעוֹן אֶלָּא שֶׁרוֹצֶה לִהְיוֹת בָּטוּחַ בְּמְעוֹתָיו (רְצוֹנוֹ לוֹמַר כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ אוֹת ל״ט וְדוֹ״ק. בֵּית דָּוִד). אֲבָל כְּשֶׁרוֹצֶה לִפְרַע מִמֶּנּוּ, שְׁלִיחַ בֵּית דִּין נִכְנָס לְבֵיתוֹ. הָרֹא״שׁ: {לז} **וּמַנִּיחַ אֶחָד.** כְּלוֹמַר אַחַר שֶׁנָּטַל שְׁנֵיהֶם לְמַשְׁכּוֹן מַנִּיחַ אֶת שֶׁהוּא צָרִיךְ לוֹ. וַהֲדַר מְפָרֵשׁ אֵיזֶהוּ מַנִּיחַ. וְנָקַט לֵיהּ בִּלְשׁוֹן חֲזָרָה. וְהָרַ״ב הֶעְתִּיק וּמַחֲזִיר וְנִיחָא טְפֵי: {לח} **הַמַּחֲרֵשָׁה.** הִקְשׁוּ הַמְּפָרְשִׁים וְהַלֹּא כְּלֵי שֶׁעוֹשִׂין בּוֹ אֹכֶל נֶפֶשׁ הוּא וְאֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ. וְתֵרְצוּ, בְּמִשְׁכְּנוֹ בַּלַּיְלָה שֶׁאֵינוֹ זְמַן מְלֶאכֶת הַחֲרִישָׁה, וְלֹא

אָסְרָה תּוֹרָה אֶלָּא שֶׁלֹּא לְמַשְׁכְּנוֹ בְּשָׁעָה שֶׁהוּא רָאוּי לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה. וְנִמּוּקֵי יוֹסֵף תֵּרֵץ דְּמַיְרֵי בְּאִם עָבַר וְחָבַל. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {לט} **אֵינוֹ כו׳.** אֶלָּא יִמְכְּרֶנּוּ וְיִגְבֶּה חוֹבוֹ. רַשׁ״י. אֲבָל בְּחַיָּיו לְעוֹלָם הֵם בְּתוֹרַת חֲזָרָה כו׳, וּמְמַשְׁכְּנִין מֵעִקָּרָא שֶׁלֹּא תְהֵא שְׁבִיעִית מְשַׁמְּטָתוֹ וְלֹא יַעֲשֶׂה מִטַּלְטְלִין אֵצֶל בָּנָיו. גְּמָרָא. וּבְפַעַם אַחַת דַּי. וְחוֹזְרִין וּמְמַשְׁכְּנִין כְּדֵי שֶׁלֹּא יוּכַל לִכְפֹּר, וְעוֹד, כְּדֵי שֶׁיִּתְבַּיֵּשׁ וִימַהֵר לִפְרֹעַ. תּוֹסָפוֹת: {מ} דְּהָא וְאִם אִישׁ עָנִי הוּא לֹא תִשְׁכַּב בַּעֲבוֹטוֹ הוּא דִּכְתִיב: {מא} **וְלֹא כו׳.** אֲפִלּוּ לְאָדָם אַחֵר הוּא אָסוּר לְמַשְׁכֵּן מִבֵּיתוֹ. אֶלָּא לַעֲבֹר עָלֶיהָ בִּשְׁנֵי לָאוִין. וְדַעַת הָרַמְבַּ״ם דִּבְאַלְמָנָה אֲפִלּוּ בַּחוּץ וּבְבֵית דִּין אָסוּר. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {מב} **הַחוֹבֵל כו׳.** דַּעַת הָרַמְבַּ״ם שֶׁאֲפִלּוּ בִּשְׁעַת הַלְוָאָה אָסוּר (וְכֵן דַּעְתּוֹ בְּאַלְמָנָה), וְאֵינוֹ מְחֻוָּר. נִמּוּקֵי יוֹסֵף: {מג} **רֵחַיִם.** פֵּרוּשׁ שֶׁל יָד שֶׁהוּא מִטַּלְטְלִין וְשַׁיָּךְ בֵּיהּ מַשְׁכּוֹן. אֲבָל בָּתֵּי רֵחַיִם שֶׁל מַיִם, הֲרֵי הֵם כְּקַרְקַע, וְלֹא שַׁיָּךְ בֵּיהּ מַשְׁכּוֹן אֶלָּא גּוֹבַיְנָא כִּשְׁאָר קַרְקָעוֹת דְּלֹא שַׁיָּךְ בְּהוּ מַשְׁכּוֹן אֶלָּא בְּמִטַּלְטְלִים, שֶׁאֵין מְמַשְׁכְּנִין לִקַּח קַרְקַע לְמַשְׁכּוֹן. טוּר: {מד} **מִשּׁוּם שְׁנֵי וְכו׳.** פֵּרוּשׁ אֲפִלּוּ בְּהַתְרָאָה אַחַת אִם חָבַל בְּפַעַם אַחַת רֵחַיִם וָרֶכֶב לוֹקֶה שְׁתַּיִם. דְּאִי בִּשְׁתֵּי הַתְרָאוֹת אֲפִלּוּ רֵחַיִם וְרֵחַיִם חַיָּב [שְׁתַּיִם]. עַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {מה} **שֶׁנֶּאֱמַר כו׳.** כְּלוֹמַר וְכֵיוָן דִּקְרָא פֵּרֵשׁ תַּרְוַיְיהוּ וְכָל אֶחָד שֵׁם בִּפְנֵי עַצְמוֹ הוּא, הַתְרָאוֹתֵיהֶן חֲלוּקוֹת וְלֹא הָוֵי לָאו שֶׁבִּכְלָלוּת: {מו} **וְלֹא כו׳ אָמְרוּ.** כְּלוֹמַר מַה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים דְּחַיָּב מִשּׁוּם שְׁנֵי כֵּלִים אַף עַל פִּי שֶׁהֵם לִמְלָאכָה אַחַת, לֹא כו׳. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק י

פרק י - משנה א

{א} **וּבְעָפָר.** שֶׁכֵּן הָיָה דֶּרֶךְ בִּנְיָנֵיהֶם לְחַבֵּר הָאֲבָנִים בְּעָפָר כְּעִנְיָן שֶׁנֶּאֱמַר [וַיִּקְרָא יד] וְעָפָר אַחֵר יִקַּח וְטָח אֶת הַבַּיִת: {ב} **לְהִשְׁתַּבֵּר.** אִם יֵשׁ אֲבָנִים שְׁבוּרוֹת. שֶׁאַבְנֵיהֶם שֶׁל לְבֵנִים הָיוּ. רַשׁ״י: {ג} וְאוֹתָם שֶׁפִּנּוּ אָזְלוּ לְעָלְמָא, דְּלֹא מָצִינוּ לְשַׁיְּלִינְהוּ. גְּמָרָא. וַאֲפִלּוּ הֵן בִּרְשׁוּת אֶחָד מֵהֶם לֹא הֲוָה אִידָּךְ הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרְאָיָה, דְּלֹא חַשְׁבִינַן לֵיהּ מֵחְזָק, דְּשֵׁתָּפִין לֹא קַפְּדִי אַהֲדָדֵי לְמִקְנֵי רְשׁוּתָא דִּידֵיהּ, הִלְכָּךְ בִּרְשׁוּתָא דְּהַאי נַמִּי יַתְבֵי, דְּהָא לֹא קָפֵיד עֲלֵיהּ מִלְּאוֹשְׁלֵיהּ דּוּכְתָּא. בַּגְּמָרָא: {ד} לְדַעַת הַסּוֹבְרִים דְּהֵיכָא דְּלֹא הֲוָה לֵיהּ לְמֵידָע אֵין אוֹמְרִים מְחֵיָּב שְׁבוּעָה וְאֵינוֹ יָכוֹל לִשָּׁבַע מְשַׁלֵּם, פֵּרְשׁוּ

הַתּוֹסָפוֹת דְּהָכָא רְגִילוּת הוּא שֶׁכָּל אֶחָד מַכִּיר מִקְצָת אֲבָנָיו. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {ה} **וְעוֹלוֹת כו׳.** לְפִי חֶשְׁבּוֹן שְׁלֵמִים, דְּהַלָּה נוֹטֵל שְׁלֵמִים כְּנֶגְדָּן, דְּמִדְּהָנֵי יָדַע טְפֵי לֹא יָדַע, תּוּ לֵית לֵיהּ. וּמַהֲנֵי לֵיהּ לְהָא שֶׁנּוֹטֵל אֵלּוּ שֶׁמַּכִּירָן, כְּגוֹן שֶׁהֵם גְּדוֹלוֹת וְטוֹבוֹת יוֹתֵר מִשְּׁאָר הַלְּבֵנִים. גְּמָרָא:

פרק י - משנה ב

{ו} מוֹקֵי לָהּ הָכִי דִּבְאַחִין שֶׁחָלְקוּ אֵין עַל הַתַּחְתּוֹן לִבְנוֹת תִּקְרָה. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {ז} **נִפְחֲתָה כו׳.** תִּקְרַת הַבַּיִת שֶׁבְּנֵי עֲלִיָּה דּוֹרְסִים עָלֶיהָ. שֶׁבָּאתָה הַתַּקָּלָה מֵחֲמַת תִּקְרַת הַבַּיִת, וְזֶה שֶׁעִבֵּד לוֹ הַבַּיִת כְּשֶׁאָמַר לֵיהּ שֶׁעַל גַּבֵּי בַּיִת זֶה. שֶׁכָּל זְמַן שֶׁנִּתְקַלְקְלָה עֲלִיָּתוֹ מֵחֲמַת בַּיִת, אוֹ יְתַקֵּן אוֹ יָדוּר עִמּוֹ בַּבַּיִת. אֲבָל אִם נָפְלוּ כָּתְלֵי הָעֲלִיָּה אֵינוֹ חַיָּב לְתַקֵּן, וְלֹא יָדוּר עִמּוֹ בַּבַּיִת, שֶׁאֵין זֶה הַקִּלְקוּל מֵחֲמַת הַבַּיִת. מַגִּיד: {ח} דְּאִי לָאו דְּשֶׁעִבֵּדוֹ לָמָּה לֵיהּ לְמֵימַר שֶׁעַל גַּבֵּי בַּיִת זֶה, וְהָא קָא חָזֵי לֵיהּ לַעֲלִיָּה, דַּעֲלִיָּה זוֹ קָאָמַר לֵיהּ. רַשְׁ״י:

פרק י - משנה ג

{ט} **אָמַר כו׳.** וְאִם תֹּאמַר לָמָּה הוּא צָרִיךְ לִבְנוֹת הַבַּיִת, יִכְפּוּהוּ לְבַעַל הַבַּיִת לִבְנוֹת כו׳. תֵּרֵץ בַּירוּשַׁלְמִי, בְּשֶׁאֵינוֹ, כְּלוֹמַר כְּשֶׁהָלַךְ לִמְדִינַת הַיָּם, דְּבִכְהַאי גַּוְנָא אִי אֶפְשָׁר לִכְפּוֹתוֹ, שֶׁאֵין בֵּית דִּין יוֹרְדִין לִנְכָסָיו שֶׁלֹּא בְּפָנָיו. וְדַעַת הָרַשְׁבָּ״א דְּאֵין כּוֹפִין אֲפִלּוּ בְּיֶשְׁנוֹ, לְפִי שֶׁלֹּא נִשְׁתַּעְבְּדוּ נִכְסֵי בַּעַל הַבַּיִת לִכְשֶׁנָּכוֹף אוֹתוֹ לִבְנוֹתוֹ. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {י} וְלֹא דָּמֵי לְמַה שֶׁכָּתַבְתִּי (אות ו), דְּוַדַּאי כְּשֶׁנָּפְלוּ לְגַמְרֵי מֵטָּל עַל הַתַּחְתּוֹן, דְּאֵין בַּיִת בְּלֹא תִּקְרָה. אֲבָל הָתָם מִסְתָּמָא אַדַּעְתָּא דְּהָכִי נִכְנְסוּ תְּחִלָּה, שֶׁכָּל אֶחָד יְתַקֵּן הַצָּרִיךְ לוֹ, וַהֲרֵי בַּעַל הַבַּיִת אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַתִּקְרָה כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ גַּג עַל גַּבָּיו. סְמַ״ע. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {יא} וְקָשֶׁה, דְּהָא נֶהֱנֶה הוּא שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לַעֲלוֹת. וְנִרְאֶה דְּגָרַס וּמְקָרֶה אֶת הָעֲלִיָּה וְיוֹשֵׁב בְּתוֹכָהּ, פֵּרוּשׁ בַּעֲלִיָּה, וְלֹא יָנִיחַ לְבַעַל הַבַּיִת לִכְנוֹס בְּתוֹכוֹ עַד שֶׁיִּתֵּן לוֹ יְצִיאוֹתָיו. תּוֹסָפוֹת: {יב} וְאִם תֹּאמַר אַמַּאי אֵינוֹ חָסֵר, וְהַלֹּא מַשְׁחִיר לוֹ כְּתָלָיו בְּעָשָׁן כְּשֶׁדָּר שָׁם. לְפִיכָךְ כָּתַב הָרַשְׁבָּ״א זַ״ל דְּמֵהָא שָׁמְעִינַן דְּכָל שֶׁזֶּה אֵינוֹ נֶהֱנֶה אַף עַל גַּב דְּאִידָּךְ חָסֵר, פָּטוּר, שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא כְּמוֹנְעוֹ לִכָּנֵס לְבֵיתוֹ שֶׁהוּא פָטוּר. וְעוֹד רְאָיָה מִמִּשְׁנָה ג׳ פֶּרֶק ט׳ דְּדַוְקָא מִשּׁוּם דְּכָךְ כּוֹתֵב לוֹ. עַיֵּן שָׁם:

פרק י - משנה ד

{יג} וְכֵן כָּתַב רַשִׁ״י, בְּשֵׁתָּפִין. וְכָתַב הָרא״ש דְּהָכָא עַל הַתַּחְתּוֹן לְתַקֵּן הַתִּקְרָה, לְפִי שֶׁהוּא צָרִיךְ לָהּ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְקַלְקֵל בֵּית הַבַּד שֶׁלּוֹ. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּבֵית שֶׁל שֵׁתָּפִין שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לַתִּקְרָה, כִּי דַּי לוֹ בַּגַּג. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {יד} **וְזוֹרֵעַ כו׳.** וּמַשְׁמַע דִּלְגַמְרֵי יוֹרֵד וְזוֹרֵעַ לְמַטָּה כְּשֶׁעוּר כָּל גִּנָּתוֹ (דְּאֵין זוֹרְעִין לַחֲצָאִין), וְאַף עַל פִּי שֶׁכָּל שְׁאָר בֵּית הַבַּד מְחֻפֶּה בְּקֵרוּי, אֶפְשָׁר לִזְרֹעַ זְרָעִים שֶׁאֵינָן צְרִיכִים לַגְּשָׁמִים כְּעֵין חַזֶּרֶת. בֵּית יוֹסֵף: {טו} וְעַל שֵׁם שֶׁהִיא כְּפוּפָה בְּעִגּוּל נִקְרֵאת כִּפִּין. לְשׁוֹן הֲלָכוֹת כְּאַגְמוֹן [וַיִּשַׁעְיָה נח]: {טז} וְאִם כֵּן מַיְרֵי דַּוְקָא שֶׁבְּנָאוֹ כָּרָאוּי, אֲבָל שֶׁלֹּא כָּרָאוּי חַיָּב כו׳.וְכִי תְּנַן פָּטוּר אֲפִלּוּ אַנְזָקִין דְּלְאַחַר נְפִילָה בְּשֶׁלֹּא הָיָה לוֹ שָׁהוּת לְסַלְקָם, אִי נַמִּי בְּהִפְקִיר נְזָקָיו דְּהוֹאִיל דְּלְאַחַר נְפִילַת אֹנֶס הוּא פָּטוּר, וְכֵן חַיָּב דְּסֵיפָא נַמִּי בְּכָל עִנְיָן הוּא. נִמּוּקֵי יוֹסֵף. וְכָתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת דְּבִשְׁעַת נְפִילָה דּוֹמֶה לְאֵשׁ. וְהָרא״ש כָּתַב דְּגַם בִּשְׁעַת נְפִילָה דּוֹמֶה לַבּוֹר:

פרק י - משנה ה

{יז} **אֵין כו׳.** אַף עַל גַּב דְּמַפְקִיר נְזָקָיו לְאַחַר נְפִילַת אֹנֶס פָּטוּר כְּדִלְעֵיל, הָכָא אִשְׁתַּמּוֹטֵי קָא מִשְׁתַּמִּיט וְאֵינוֹ מַפְקִירוֹ, כְּדִלְקַמָּן. תּוֹסָפוֹת: {יח} **הֵילָךְ כו׳.** מִכְּלָל דְּפַנִּינְהוּ. הָא לֹא פַּנִּינְהוּ לֹא אָמְרִינַן קָנְתָה לוֹ חֲצֵרוֹ כִּדְאָמַר בְּמִשְׁנָה ד׳ פֶּרֶק קַמָּא, דְּלֹא מְכַוֵּן לְאַקְנוֹיֵי לֵיהּ אֶלָּא אִשְׁתַּמּוֹטֵי דְּקָא מִשְׁתַּמִּיט לֵיהּ. גְּמָרָא: {יט} **בְּתֶבֶן כו׳.** אֲבָל מִידֵי דַּאֲכִילָה כְּגוֹן חִטִּין וּשְׂעֹרִין, שׁוֹמְעִין לוֹ. מָרְדְּכַי: {כ} **שְׂכָרָךְ כו׳.** וְלֹא תְּנַן הָכָא וִיצִיאוֹתֶיךָ, דְּהָכָא מִיָּד שֶׁקִּבֵּל עָלָיו קָנְתָה לוֹ רְשׁוּתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַטּוּר סִימָן של״ו. וְכָתַב הַסְּמַ״ע כו׳ וְלִי נִרְאֶה דְּהַיְנוּ טַעֲמָא מִשּׁוּם דְּאִיכָּא בַּל תָּלִין, וְאִי אֶפְשָׁר דְּלֹא גָּמַר וּמַקְנֵי, קָרוֹב הוּא לַעֲבֹר עָלָיו. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {כא} **שׁוֹרִין.** יֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁשּׁוֹרִין אוֹתוֹ יָמִים רַבִּים צָבוּר בְּמָקוֹם אֶחָד. רַשִׁ״י: {כב} **לְבֵנִים.** לְפִי שֶׁמַּשְׁהֶה אוֹתָן לְיַבְּשָׁן כו׳. רַשִׁ״י:

פרק י - משנה ו

{כג} וְכֵן פֵּרֵשׁ רַשִׁ״י. וְטַעְמָא, דְּעַד כָּאן לֹא פְּלִיגֵי אֶלָּא בְּנוֹפוֹ, אֲבָל בְּעִקָּרוֹ כֵּלֵי עָלְמָא לֹא פְּלִיגֵי דְּעֶלְיוֹן הָוֵי, כִּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי שֶׁהַלָּשׁוֹן צָרִיךְ לִהְיוֹת הוּא מֻנָּח: